

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ. (*)

*Ἀναφλέξις τῶν ὑπονόμων διὰ τοῦ δι' ἐπιρροίας
ἠλεκτρισμοῦ.*

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαφορῶν παρασκευασμάτων, ἅπερ περιεγράψαμεν, βατίζεται ἐπὶ τῆς θερμάνσεως τοῦ μεταξὺ τῶν δύο πόλων στήλης τινὸς παρεμβαλλομένου σύρματος· εἶχον δὲ σχεδὸν παραιτηθῆναι νὰ χρησιμοποιήσωσι τοὺς σπινθῆρας, οὓς ἠδύναντο νὰ λάβωσι διὰ τῆς στατικῆς ἠλεκτρικῆς, διότι παρετήρησαν, ὅτι οἱ σπινθῆρες οὗτοι παράγουσι μικρὰν θερμότητα, καὶ ὅτι ἡ ταχύτης των, ἥτις ἐκτιμᾶται εἰς ἓν ἑκατονταχισμυριοστὸν τοῦ δευτερολέπτου, δὲν ἀρκεῖ ὅπως ἀναφλέξῃ τὴν πυρίτιδα, ἀπαιτοῦσαν σπινθῆρα διαρκείας 3/00 τοῦ δευτερολέπτου τοῦλάχιστον. Ἐκ τύχης ἐπανάλαβον τὴν σπουδὴν τῆς μεθόδου ταύτης τῶν ἀναφλέξεων τῶν ὑπονόμων, ἣν ἄλλοτε ἐσυμβούλευσαν, ὡς εἶπομεν.

« Κατὰ τὰς πρώτας δοκιμὰς, εἰς ἃς ὑπεβλήθη κατὰ τὸ » 1851 τὸ καλωδίου τοῦ ἀπὸ Douvres εἰς Calais τηλεγράφου, » ὁ κατασκευάσας αὐτὸ Κ. Statham παρετήρησε διακοπὴν συ- » νεχείας εἰς μέρος τι τοῦ καλωδίου. Ἐξετάζων δ' αὐτὸ μετ' ἐ- » πιστασίας εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως, » ὅτι, ὅτε ἡ στήλη ἐτίθετο εἰς ἐνέργειαν πρὸς ἐκτέλεσιν τηλε- » γραφικῶν σημείων, σπινθῆρες διήρχοντο διαδοχικῶς καὶ » ἴλιαν βραδέως ἐκ τοῦ σημείου, ἔνθα ἡ gutta-percha εἶχεν

(*) Ἴδὲ προηγούμενον φυλλάδιον. Τὰ ἀναφερόμενα σχήματα περιλαμβάνονται εἰς ἓνα πίνακα ἐν τῷ τέλει προσαρτώμενον.

»ἀφαιρεθῆ κατὰ μέρος. Τὸ φυσικὸν τοῦτο φαινόμενον ἦτο
 »ὄλως ἀνώμαλον διότι, ἵνα παραγάγῃ τις σπινθήρας μεταξὺ
 »τῶν δύο ἄκρων τοῦ ἀγωγοῦ, πρέπει νὰ μεταχειρισθῆ ρεύ-
 »ματα ἰσχυρᾶς ἐντάσεως, καὶ ἐπομένως ἀτυμμέτρως πρὸς
 »τὰ ἀδύνατα Βολταικὰ ρεύματα, ἅτινα διατρέχουν τὰ σύρ-
 »ματα τῶν τηλεγράφων. Ἀνερευνῶν ὑπὸ ποίας περιστάσεις
 »οἱ σπινθήρες οὗτοι ἐνεφανίζοντο, παρετήρησεν ὅτι οὗτοι
 »προήρχοντο ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἐκ χαλκοῦ σύρμα, μολονότι ἀπεσε-
 »ρεῖτο τοῦ ἐκ gutta-percha περιτυλίγματός του, διεφύλαττεν
 »ἐν τούτοις μερικᾶς ὑποτυπώσεις ἥτιον ἀγωγούς τῆς ἠλεκ-
 »τρικῆς. Ἐκ τῆς ὁδοῦ ταύτης οἱ σπινθήρες ἠδύνατο νὰ δια-
 »δοθῶσι καὶ πληθυνθῶσιν ὡς ἐκεῖνοι, ἃς χορηγεῖ ἡ ἠλεκτρικὴ
 »μηχανή. Αἱ ὑποτυπώσεις αὗται δὲν ἦσαν ἄλλο τι, εἰμὴ ἐλα-
 »φραὶ κηλίδες θειοῦχου χαλκοῦ, σώματος ἀγωγοῦ τῆς ἠλεκ-
 »τρικῆς. Αὗται παρήχθησαν ἐκ τῆς παραταθείσης ἐπαφῆς τοῦ
 »χαλκοῦ μετὰ τῆς θειωμένης gutta-percha».

Καλὸν εἶναι νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι, κατὰ τὰ πειράματα
 ταῦτα, τὸ καλώδιον ἦτο βυθισμένον, καὶ ὅτι οἱ σπινθήρες,
 ἀντὶ νὰ διατηρήσωσι τὸ κυανόλευκον χρῶμα τῶν κοινῶν
 σπινθήρων, διεκρίνοντο προσέτι διὰ χρώματος ἀκτινοβόλου,
 ὅπερ ἐνεδείκνυε μεγαλειτέραν διαθερμαντικὴν δύναμιν. Ἡ
 παρατήρησις αὕτη ἐνέπνευσεν εἰς τὸν K. Statham τὴν ἰδέαν
 νὰ χρησιμοποίησῃ τὴν ιδιότητα ταύτην πρὸς ἀνάφλεξιν τῶν
 ὑπονόμων, κατασκευάζων πυροδότην κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.

«Λαμβάνομεν, λέγει ὁ Figuier, τεμάχιον σώματος χαλ-
 »κίμου κεκαλυμμένον μὲ gutta-percha, καὶ ἐκβάλλομεν τὴν
 »gutta-percha, ἥτις καλύπτει αὐτό. Εἰς τὸν ἐκ gutta-per-
 »cha σωλῆνα τοῦτον, ὅστις φυλάττει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐ-
 »τοῦ ἐπιράνειαν μόρια θειοῦχου χαλκοῦ, προωρισμένα νὰ βοη-
 »θῆσωσι τὴν μετάβασιν τῶν σπινθήρων, ἀνοίγομεν διὰ ψαλι-

»δίου μικρὰν τινα ὀπήν, καὶ εἰσάγομεν ἀκολούθως εἰς τὸ πε-
 »ριτύλιγμα τὰ δύο ἄκρα τοῦ συρματινοῦ ἀγωγοῦ, ἀρίνοντες
 »μεταξὺ τῶν ἄκρων ἀπόστασιν 2—3 ὑποχιλ. Ἐν τέλει δὲ
 »πληροῦμεν τὸ ἐν τῷ μεταξὺ διάστημα διὰ κροτουῦτος ὑδραρ-
 »γύρου, ὅπως εὐκολώνωμεν τὴν ἀνάφλεξιν» (σχ. 20).

Τὴν ἡμέραν τῆς καθιδρύσεως τοῦ ὑποβρυχίου τηλεγράφου
 ἀπὸ Duvrais εἰς Calais (40 χιλιομέτρων) ὁ K. Statham
 ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑποβάλῃ τὸν ἄνω πυροδότην εἰς δα-
 κημασίαν. Διὰ 20 στηλῶν ἐκ δώδεκα στοιχείων κατώρθωσεν
 εἰς Calais νὰ δώσῃ τὸ πῦρ εἰς πυροβόλον εὐρισκόμενον ἐπὶ
 τῶν προμαχῶνων τοῦ Duvres.

Τὸ ἀνωτέρω πείραμα ἐπανάφερε τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἀρ-
 χικὴν ἰδέαν τῆς χρήσεως τῆς στατικῆς ἠλεκτρικῆς πρὸς ἀνά-
 φλεξιν τῶν ὑπονόμων. Κατὰ τὸν συλλογισμὸν τοῦ Statham,
 ὁ φωτοηλεκτρικὸς πυροδότης δὲν διέφερε τοῦ θερμοηλεκτρικοῦ.
 Ὁ θειοῦχος χαλκὸς ἀντικαθίστα τὸ ἐκ πλατίνης σύρμα. Ὅθεν
 ἐπενόησε διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ στήλην τινα προτύπου
 ἰδιαιτέρου, ἥτις ὅμως δὲν ἔδωκεν εὐχάριστα ἀποτελέσματα.

Δὲν ἐβράδυναν ν' ἀναγνωρίσωσιν, ὅτι τὸ φαινόμενον ἐφ' οὗ
 ἐβασίζοντο αἱ ιδιότητες τοῦ πυροδότου τούτου, συνίστα ἕνα
 τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτήρων τῆς δι' ἐπιρροίας ἠλεκτρικῆς. Ἡ
 σπουδαία αὕτη ἀνακάλυψις, ὀφειλομένη εἰς τὸν περίφημον
 φυσικὸν Ἀγγλον Faraday, ἐνέπνευσεν εἰς τὸν συνταγμα-
 τάρχην Ἰσπανὸν Don Gregorio Verdu τὴν ἰδέαν ν' ἀντι-
 καταστήσῃ τὴν στήλην διὰ τοῦ ἠλεκτρομαγνητικοῦ παρασκευά-
 σματος τοῦ Ruhmkorff, ὅπερ ἐτέθη εἰς χρῆσιν καὶ ἐν Ἑλ-
 λάδι εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Μονομμᾶτι τῷ 1868.

Ἄς ὑπενθυμίσωμεν ἐν συντόμῳ τὰ αἷτια τῆς ἀναπτύξεως
 τῆς ἠλεκτρικῆς ἐν τῷ παρασκευάσματι τούτῳ. Γνωρίζομεν
 ὅτι, ὅταν δύο ρευματοφόροι μονωθέντες τεθῶσι πολλὰ πλη-

σίον μεταξύ των, ἐὰν δι' ἑνὸς τούτων διέλθῃ ρεῦμα στήλης τινός, ὅπερ καλεῖται ρεῦμα ἐπαγωγόν, παράγεται ἀκαριαίως εἰς τὸ ἕτερον ρεῦμα ἠλεκτρικόν, ὀνομαζόμενον ρεῦμα ἐκπομπής. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δηλοῦται, ὡς ἂν διακόψωσιν ἡ ἀποκαταστήσωσιν τὸ ἐπαγωγόν ρεῦμα. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν τὸ ρεῦμα ἐκπομπής εἶναι τῆς αὐτῆς διευθύνσεως μετὰ τὸ ἐπαγωγόν, ἥτοι κατ' εὐθείαν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν ἀντιθέτου διευθύνσεως, ἥτοι ἀντίστροφον.

Ὅπως παραγάγωμεν ρεῦμα ἐκπομπῆς ἰσχυρᾶς ἐντάσεως, τοποθετοῦμεν τοὺς ρευματοφόρους ἐν σχήματι ἐλίκων ὁμοκέντρων εἰς τρόπον, ὥστε νὰ σχηματισθῇ εἰς ἀτρακτος. Ἐὰν πρὸς τούτοις ἡ ἐπαγωγὸς ἐλιξ περιτυλίσσεται ἐπὶ σιδήρου λεπτοῦ, οὗτος μαγνητίζεται ἢ οὐ, ὅταν τὸ ἐπαγωγόν ρεῦμα ἀποκαθίσταται, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα του εἶναι ἡ αὔξησις ἐντάσεως τοῦ ρεύματος ἐκπομπῆς. Ἐπίσης ἐν τεμάχιον σιδήρου, περιτυλισσόμενον δι' ἀγωγὸν σύρματος, παράγει ρεύματα ἠλεκτρικὰ ἐπὶ τοῦ σύρματος τῆς ἀτρακτος, ὅταν ἡ μαγνητικὴ του κατάστασις αὐξάνῃ ἢ ἐλαττωθῇ διὰ τῆς αὐξουμένης ἢ μειουμένης ἐπιβροῆς τινός μαγνήτου, πλησιάζοντος ἢ ἀπομακρυνομένου.

Ὅτε ὁ μαγνητισμὸς ἀναπτύσσεται (αὐξάνει) τὸ ρεῦμα τοῦ σύρματος εἶναι ἀντίστροφον, δηλ. ἀντίθετον ἐκείνου, ὅπερ ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸν σίδηρον ἢ πόλωσις, ἣν λαμβάνει διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ μαγνήτου. Ὅτε ὁ μαγνητισμὸς ἀπόλλυται (ἐλαττωταί), τὸ ρεῦμα εἶναι εὐθύ· ἐπὶ τέλους δὲ, ἐὰν ἡ μαγνητικὴ κατάστασις τοῦ σιδήρου μένῃ σταθερὰ, πᾶν ρεῦμα παύει.

Τὰ ἐπαγωγὰ ρεύματα τὰ προσδιοριζόμενα ἐκ τῶν μαγνητῶν εἶναι τῆς ἰδίας φύσεως μετὰ τὰ Βολταϊκὰ· παράγουσι τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἐπαγωγῆς, ὅταν οἱ ρευματοφόροι ἦναι ἐστραμ-

μένοι ἐν σχήματι ἐλίκος, καὶ κυρίως τὸ φαινόμενον τῆς ἀμοιβαίας ἐπενεργείας τῶν σπειρῶν, πρὸς αὔξησιν τῆς ἐντάσεως, ὅπερ γίνεται καταφανές, καθ' ἣν στιγμὴν διακόψωμεν τὰ ἐπαγωγὰ ρεύματα.

Ἡλεκτρομαγνητικὸν παρασκεύασμα Ruhmkorff.

Τὸ ἡμέτερον ἠλεκτρομαγνητικὸν παρασκεύασμα παρίσταται διὰ τῶν σχ. 21, 22, 23, 24, 26.

Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀτράκτου Α ὑπάρχει δέσμη τις Δ, μήκους 0^μ,22 καὶ διαμέτρου 0^μ,03 (σχ. 21), ἀπαρτιζομένη ἐκ συρμάτων σιδήρου διαμέτρου 2 ὑποχιλ. Ἡ δέσμη αὕτη καλύπτεται διὰ μετὰξης βερνικωμένης, ἐπὶ δὲ τῆς μονωτικῆς ταύτης στρώσεως, περιτυλίσσεται τὸ ἐπαγωγόν σύρμα, συγκεείμενον ἐκ σύρματος χαλκίνου ἐνὸς ὑποχιλ. διαμέτρου, σηματοῦν μίαν μόνην σειρὰν σφαιρῶν τὸ σύρμα ἐκπομπῆς, ἐπίσης ἐκ χαλκοῦ διαμέτρου 1/3 τοῦ ὑποχιλ. καὶ ἀρκετοῦ μήκους, ὅπως συγκροτήσῃ 20 τοὐλάχιστον σειρὰς σπειρῶν, περιπέου 10,000 περιστροφάς. Τὰ δύο ταῦτα σύρματα μονοῦνται διὰ μετὰξης χρισμένης μετὰ ἀραβικὸν κόμμα ἢ ἀσφαλτον. Τὸ ὑποστήριγμα τοῦ ἀτράκτου, συγκεείμενον ἐκ δύο ὑελίνων δίσκων ΥΥ, φερόντων εἰς τὸ μέσον αὐτῶν γλυφὴν τινα γ, στερεοῦται καθετῶς ἐπὶ τῆς βάσεως διὰ συρμάτων τιθεμένων ἐντὸς τῶν γλυφῶν, καὶ στερεομένων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς βάσεως.

Τὸ ἐπαγωγόν ρεῦμα διευθύνεται διὰ τοῦ σύρματος Π (σχ. 23) εἰς ὀπὴν τινα α, στερεοῦται δὲ διὰ τοῦ κοχλιδίου κ' ἐντεῦθεν διὰ τοῦ ἐλαστικοῦ χαλκίνου ἐλάσματος Ε εἰς ε, σημείον ἐπαφῆς αὐτοῦ μετὰ τοῦ συγκοινωνοῦ Σ, καὶ ἐξ αὐτοῦ διὰ τοῦ κοχλίου μ εἰς τὸν ἐξ ὀρειχάλκου ὀρθοστάτην Ο· ἐκ δὲ τοῦ Ο, διὰ τοῦ σύρματος σ, συνδεομένου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς

βάσεως διά τινος σύρματος ππ' μετά τοῦ ὀρθοστάτου, εἰσέρχεται εἰς τὸν ἄτρακτον, περιτρέχει τὸ χονδρὸν σύρμα, ἐνεργοῦν δι' ἐπιβροίας ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἄλλου σύρματος σ'. Ἀκολούθως ἀναβαίνει εἰς τὸν στηλίσκον **K** (σχ 22), καὶ διὰ τῆς ἑλικος εἰς σφυρίον σιδηροῦν ἀμφιβρόπον **M**, καταβαίνει τὸν ἕτερον στηλίσκον **K'**, ὅστις τὸ ὀδηγεῖ εἰς τὸν ἐμπρόσθιον ὀρθοστάτην **O'**, δι' αὐτοῦ εἰς τὸν συγκοινωνὸν **Σ**, ἐκ δὲ τοῦ συγκοινωνοῦ διὰ τοῦ κοχλίου **μ'** εἰς τὴν ὀπὴν **β**, καὶ καὶ ἐπομένως εἰς τὸν ἀρνητικὸν πόλον τῆς στήλης **Π'**.

Γνωρίζοντες ὅτι τὸ ρεῦμα ὅπερ διέρχεται τὸ χονδρὸν σύρμα ἐνεργεῖ δι' ἐπιβροίας μόνον ὅταν ἀποκαταστήσωμεν ἢ διακόψωμεν αὐτὸ, πρέπει νὰ τὸ διακόπτωμεν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν. **H** διακοπὴ αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ ἀμφιβρόπου σφυρίου **M**. Τῶντι εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀτράκτου ὑπάρχει δέσμη τις ἐκ χαλκίνων συρμάτων, σχηματίζουσα κύλινδρον ὀλίγον τι μακρύτερον τοῦ ἀτράκτου. Ἡ δέσμη αὕτη μαγνητίζεται ἅμα τὸ ρεῦμα διέλθῃ τὸ χονδρὸν σύρμα τοῦ ἀτράκτου, καὶ ἔλκει τὸ σφυρίον **M**: ἀλλ' ἅμα ἢ ἐπαφῇ μεταξύ **M** ἔξ **N** παύσῃ, τὸ ρεῦμα διακόπτεται, τὸ μαγνήτισμα τοῦ σφυρίου παύει, καὶ τὸ σφυρίον πίπτει: ἀκολούθως διέρχεται ἐκ νέου, καὶ ἡ ἰδία σειρά τῶν φαινομένων ἐπαναλαμβάνεται εἰς τρόπον, ὥστε τὸ σφυρίον ταλαντεύεται μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

Καθ' ὅσον τὸ ρεῦμα τῆς στήλης διέρχεται διὰ διακοπῶν τὸ χονδρὸν σύρμα τοῦ ἀτράκτου, ρεῦμα ἐκπομπῆς ἀλληλοδιαδόχως εὐθὺ καὶ ἀντίστροφον παράγεται εἰς τὸ λεπτὸν σύρμα εἰς ἐκάστην διακοπὴν. Τοῦ λεπτοῦ σύρματος μονωθέντος ἐντελῶς, τὸ ρεῦμα ἐκπομπῆς ἀποκτᾷ ἔντασιν λίαν ἰσχυράν: ἢ δ' ἔντασις αὕτη ἐπαυξάνεται δι' ἐπιπροσθέσεως ἑνὸς πυκνωτοῦ εἰς τὸ ἐπαγωγὸν σύρμα, συγχέμενον ἐκ φύλλων κασσιτέρου. Τὰ φύλλα ταῦτα, ἐνούμενα ἐπὶ τῶν δύο ἐπιφανειῶν ταινίας μετα-

ξίτης (tafetaz), ἀλειφομένης μὲ κόμμι, σχηματίζουσι τοὺς δύο ὀπλισμοὺς αὐτοῦ. Ὁ εἰς τούτων, ὁ θετικὸς, συγκοινωνεῖ μὲ τὸ σύρμα σ', ὁ δὲ ἕτερος, ὁ ἀρνητικὸς, διὰ τοῦ **β** μὲ τὴν στήλην.

Συγκοινωνός.— Ὁ συγκοινωνός, ὅστις χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ διακόψῃ ἢ ἀποκαταστήσῃ τὸ ρεῦμα (σχ. 23, 24), εἶναι ὀλόκληρος ἐκ χαλκοῦ, ἐκτὸς τοῦ κυλίνδρου **ρ**, ὅστις εἶναι ἐκ πύξου. Εἰς τὰς δύο πλευρὰς ὑπάρχουσιν, ὡς εἶδομεν, δύο χάλκιναι ἐπαφαὶ **ε**, **έ**, συνδεόμεναι μετὰ τῶν ὀπῶν **α**, **β**.

Τὸ ρεῦμα, φθάνον εἰς **α**, ἀναβαίνει εἰς **ε**, καὶ ἐντεῦθεν διὰ τοῦ κοχλίου **μ** εἰς τὸν ὀρθοστάτην **O**, καὶ διὰ τοῦ σύρματος ππ' εἰς τὸν ἄτρακτον: ἀκολούθως ἐπανερχεται διὰ τοῦ **σ** εἰς τὸν στηλίσκον **K**, ὅστις συγκοινωνεῖ μὲ τὸ σφυρίον **M**, καὶ ἐντεῦθεν διευθύνεται διὰ τοῦ κοχλίου **μ'** εἰς τὸ **έ**, καταβαίνει εἰς τὸ **β** καὶ εἰς τὴν στήλην διὰ τοῦ σύρματος **Π**. Ἐὰν διὰ τοῦ κομβίου **T** στρέψωμεν τὸν συγκοινωνὸν κατὰ 90°, τὰ ἐλαστικὰ χάλκινα ἐλάσματα ἐφάπτονται τοῦ ἐκ πύξου κυλίνδρου, καὶ ἐπομένως τὸ ρεῦμα διακόπτεται.

Ὅταν τὸ ἔδαφος εἰς τὸ ὁποῖον ἐργαζόμεθα ἦναι καλὸς ἀγωγὸς τῆς ἠλεκτρικῆς, ὡς σιδηροεῖδες, ἐλῶδες, ἀνθρακῶδες, δυναμέθα νὰ παραλείψωμεν τὸ σύρμα ὑποστροφῆς, κλείοντες τὸν ρευματοφόρον διὰ τοῦ ἐδάφους: ἀλλ' ἐὰν ἐνεργῶμεν εἰς ξηρὸν ἔδαφος, λιθῶδες, εἶναι ἀδύνατον ν' ἀναφλέξωμεν τὸν πυροδότην, ὅταν ὁ ρευματοφόρος δὲν ἦναι καθ' ἑλὴν τοῦ τὴν ἀνάπτυξιν μεταλλικός. Δυναμέθα ὅμως ν' ἀποκαταστήσωμεν τὸ ἔδαφος ἀγωγὸν τῆς ἠλεκτρικῆς, βρέχοντες αὐτὸ μὲ ὕδωρ.

Ἄγωγός.— Ἡ δι' ἐπιβροίας ἠλεκτρικὴ, ἔχουσα μεγίστην ἔντασιν, ἤθελεν ἀπολεσθῆ διὰ τῶν ἀγωγῶν, ἂν οὗτοι δὲν ἐμονῶντο ἐντελῶς: ὅθεν τοὺς καλύπτουσι διὰ περιτυλίγματος ἐξ

ελαστικού κόμμεος. Ἡ διάμετρος τοῦ χαλκίνου σύρματος εἶναι 1 ὑποχιλιόμετρον.

Πυροδότης.—Ὁ πυροδότης εἶναι τροποποίησις τοῦ πυροδότου Statham· συνίσταται ἐξ ἑνὸς κυλίνδρου ἐξ ελαστικοῦ κόμμεος (σχ. 25), ὅστις φέρει ἐνδοθεν σύρμα τι χαλκίνον λ, διαμέτρου $1/2$ ὑποχιλιόμετρον. Τὸ σύρμα τοῦτο συγκοινωνεῖ με καψύλλιον τιθέμενον εἰς τὸ ἐν τῶν ἄκρων α τοῦ ἐξ ελαστικοῦ κόμμεως σωλήνος αβ· πρὸς δὲ ὁ κύλινδρος περιτυλίσσεται σπειροειδῶς διὰ σύρματος κασσιτέρου τῆς ἰδίας διαμέτρου, καὶ τὸ ὅλον φέρει περιτύλιγμά τι ἐν gutta-percha, ὅπερ πληροῦται πυρίτιδος.

Χρῆσις τοῦ ἠλεκτρομαγνητικοῦ παρασκευάσματος τοῦ Ruhmkorff διὰ τὴν ἀνάφλεξιν τῶν ὑπονόμων.

Προπαρασκευὴ τῆς ἠλεκτρικῆς συστοιχίας τοῦ Bunsen.—Ἐντὸς τῶν πηλίνων ἀγγείων τίθενται οἱ ἐκ ψευδαργύρου κύλινδροι καὶ τὰ πορώδη ἀγγεῖα, ἐντὸς τῶν ὁποίων τοποθεῖται ἐν τεμάχιον ἄνθρακος (coke).

Ἐκαστον πορώδες ἀγγεῖον πληροῦται διὰ διαλύσεως διττοχρωμικῆς ποτάσσης (διάλυσον 100 γραμ. διττοχρωμικῆς ποτάσσης ἐντὸς μιᾶς λίτρας θερμοῦ ὕδατος, καὶ ἐπίχυσον 100 γραμ. θειικοῦ ὀξέος), ἕκαστον δὲ πῆλινον ἀγγεῖον, ἐνθα κεῖται ὁ ψευδάργυρος, πληροῦται ὕδατος, περιέχοντος $1/20$ θειικοῦ ὀξέος.

Κατόπιν συσφίγγονται οἱ ἀγωγοὶ τοῦ ἄνθρακος πρὸς τὸν ψευδάργυρον, ἀφοῦ προηγουμένως καθαρισθῶσιν ἐπιμελῶς, ἐνθα ἡ ἐπαφὴ γίνεται. Τοιοῦτοτρόπως μένει ἐλεύθερος ὁ πρῶτος ἀγωγὸς τοῦ ψευδαργύρου καὶ ὁ τελευταῖος τοῦ ἄνθρακος, οἵτινες διευθύνονται πρὸς τὰς δύο ὁπὰς α, β, τὰς εὐρισκομένας ἔμπροσθεν τοῦ κιβωτίου (σχ. 26), ἐν ᾧ εἰσὶ συ-

σκευασμένα τὰ ζεύγη, καὶ στερεοῦνται διὰ τῶν κοχλιδίων κ.

Τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα ἀποκαθίσταται, ἅμα στραφῆ καταλήλως ὁ συγκοινωνὸς, καὶ ἀμέσως θόρυβος ἀκούεται, καὶ σπινθῆρες φαίνονται εἰς τὸν κοχλίαν N, ὅστις, στρεφόμενος δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, κανονίζει τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀτράκτου. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπὶ τοῦ κοχλιδίου γ (—πόλος) προσαρτᾶται σύρμα, ὅπερ διευθύνεται εἰς τὴν γῆν, καὶ βρέχεται τὸ ἕδαφος, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐτέρου δ (+πόλος), ἔτερον σύρμα φέρον εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ τὸ μαχαίριον M· οὕτω τὸ παρασκευάσμα εἶναι ἔτοιμον νὰ δώσῃ τὸ πῦρ εἰς ὅσας δῆποτε ὑπονόμους συνάμα, ἢ διαδοχικῶς κατὰ βούλησιν (εἰς ὅσας λεπίδας φέρει τὸ ἀβάκιον A).

Προπαρασκευὴ καὶ τοποθέτησις τοῦ ἀγωγοῦ σύρματος καὶ τῶν πυροδοτῶν.—Προκειμένου νὰ δοθῇ πῦρ εἰς πολλοὺς ὑπονόμους συνάμα, τὸ ἐν τῶν ἄκρων τοῦ ἀγωγοῦ σύρματος περιτυλίσσεται εἰς τὰ κομβία ε, ε', ε''... τοῦ ἀδακος A, τὸ δὲ ἐπίλοιπον ἐκτυλίσσεται κατὰ γῆς, ἢ καλύπτεται, καὶ διευθύνεται περίξ τῶν ὑπονόμων εἰς ἀπόστασιν 20—30 μέτρων ἀπ' αὐτῶν (σχ. 26)· ἐντεῦθεν κοινωνεῖ διὰ λεπτοτέρου σύρματος μετὰ τῆς ὑπονόμου. Τὸ πρὸς τὴν ὑπόνομον ἄκρον τοῦ λεπτοτέρου σύρματος κοινωνεῖ μετὰ τοῦ κιβωτίου, ἐνθα ἡ πυρῆτις καὶ ὁ πυροδότης εὐρίσκονται.

Ὁ πυροδότης φέρει, ὡς εἶδομεν, δύο σύρματα· τὸ ἐν τούτων, τὸ χαλκίνον, κοινωνεῖ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ἄκρου τοῦ λεπτοῦ σύρματος, τὸ δὲ ἕτερον μετὰ ἐτέρου σύρματος μήκους 2—3 μέτρων, ὅπερ βυθίζεται ἐντὸς ὑγροῦ ἐδάφους (ἂν ἡ ἀνάφλεξις πρόκηται νὰ γείνη ἐντὸς τοῦ ὕδατος, τότε τὸ σύρμα τοῦτο μένει ἐλεύθερον ἐντὸς τοῦ ὕδατος [σχ. 27]).

Προκειμένου διαδοχικῶς νὰ γενῆ ἡ ἀνάφλεξις τῶν ὑπονόμων, τότε δι' ἕκαστον αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἴδιον σύρμα, τὸ ὁ-

ποῖον συνδέεται ἀπ' εὐθείας πρὸς ἓν τῶν κομβίων τοῦ ἀβακίου (σχ. 28).

Πρὸ τῆς χρήσεως τοῦ παρασκευάσματος ἀνάγκη νὰ καθαρῶσθαι ἐπιμελῶς διὰ σμυριδοκόνεως ἢ χαραγῆ, ἐντὸς τῆς ὁποίας στρέφεται ὁ μοχλὸς τοῦ σφυρίου, ὅπως ἡ κίνησις αὐτοῦ εὐκολυνθῆ· πρὸς τούτοις τὰ ἄκρα τῶν ἀγωγῶν, τὰ στερεούμενα διὰ τῶν κοχλιδίων, νὰ βινίζονται συνεχῶς, αἱ δὲ ὀπαί, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἰτέρχονται, νὰ τρίβονται διὰ σμύριδος. Ἄνάγκη προσέτι νὰ κανονισθῆ καταλλήλως ἡ μεταξὺ σφυρίου καὶ δέσμης ἀπόστασις, διότι, ἐὰν αὕτη ἦναι πολὺ μικρὰ, αἱ διακοπαὶ τοῦ ἐπαγωγῶν ρεύματος ἤθελον εἶσθαι τόσον συνεχεῖς, ὥστε τὸ ρεῦμα ἐκπομπῆς δὲν θὰ δύναται νὰ ἀναπτυχθῆ ἐντελῶς ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει, ἂν αἱ διακοπαὶ δὲν ἦναι ἀρκούντως συνεχεῖς, θέλει ἐπέλθει ἐλάττωσις τῆς ἐντάσεως τοῦ ρεύματος ἐκπομπῆς· ὅθεν ὑπάρχει ὅρος τις διὰ τὴν ἀπόστασιν ταύτην. Ἡ πρᾶξις ἀποδείκνυσιν ὅτι, ὅτε ἡ ἀπόστασις αὕτη εἶναι 1ῦποχ.,5—1ῦποχ.,57, τυγχάνομεν σπινθήρων μεγάλης λάμψεως.

Εἰς Ἀγγλίαν μεταχειρίζονται τὸ ηλεκτρομαγνητικὸν παρασκευάσμα τοῦ Weatstone καὶ πυροδότην τοῦ Abel, εἰς δὲ τὴν Αὐστρίαν ἐπροτίμησαν τὸ μετ' ἀκαριαίας κινήσεως παρασκευάσμα τοῦ Markus, καὶ πυροδότην τροποποίησίν τινα τοῦ πυροδότου Statham, προταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ συναγματάρχου Baron d' Ebner.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.

Σύγκρισις μεταξὺ τῆς δυναμικῆς καὶ τῆς δι' ἐπιβρόιας ἡλεκτρικῆς, καθόσον ἀφορᾷ τὴν εφαρμογὴν αὐτῶν διὰ τὴν ἀνάφλεξιν τῶν ὑπονόμων. — Τὸ προτιμότερον παρασκευάσμα πρὸς παραγωγὴν ρεύματος ἡλεκτρικοῦ μικρᾶς ἐντάσεως εἶ-

ναι ἢ διαλείπουσα στήλη τοῦ λοχαγοῦ Barisien. Ἐν μόνον στοιχεῖον ἀρκεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας μιᾶς στρατείας. Διὰ τινὰς περιστάσεις, δι' ἃς ἀπαιτεῖται μεγαλειτέρα ἰσχύς, ἀρκούσα ἔσεται ἡ συστοιχία τῆς Arras.

Ἡ μηχανὴ τοῦ Rumkorf, κατασκευῆς δυσκόλου καὶ λεπτοτάτης ἐργασίας, δὲν εἶναι ἀρκούντως στερεὰ, ὅπως ἀνθέξη ἐν πολέμῳ· πρὸς δὲ, δὲν ἀποφεύγομεν καὶ τὴν χρεῖσιν τῆς στήλης. Ὁ στρατάρχης Vaillant εἰς ἐκθεσίᾳ του πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἔλεγε περὶ τοῦ παρασκευάσματος τούτου· «Ἄπαι-» τει διὰ τὴν προπαρασκευὴν του τεχνίτην· ἐπίσης εἶναι ἀπί-» θανον, ὅτι ἐν τοιοῦτον παρασκευάσμα δύναται νὰ ὑποστῆ τὰς «δοκιμασίας μιᾶς στρατείας». Ἡ αὕτη κατηγορία δύναται νὰ ἀποδοθῆ καὶ εἰς τὰ παρασκευάσματα τοῦ Weatstone καὶ Markus. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι, ὡς πρὸς τὴν ἀπλότητα, τὴν προπαρασκευὴν καὶ ἀξίαν, ἢ δυναμικὴ ἡλεκτρικὴ εἶναι προτιμητέα τῆς δι' ἐπιβρόιας. Τῆς ἀρχῆς ταύτης θεθείσης, ἃς συμπληρώσωμεν τὴν σύγκρισιν τῶν δύο τούτων εἰδῶν ἡλεκτρικῆς διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν χαρακτηρισμῶν.

Τῆς δι' ἐπιβρόιας ἡλεκτρικῆς οὔσης μεγίστης ἐντάσεως, ὁ ὑπονομοποιὸς ἀπαντᾷ μεγίστας δυσκολίας, ὅπως ἐμποδίσῃ τὰς ἀπωλείας, αἰτινες τείνωσι νὰ παραχθῶσι· ὅθεν ὑποχρεοῦται νὰ μεταχειρισθῆ ἀγωγούς μονωτικούς. Τὸ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεως περιτύλιγμα, ὁδίνος ποιεῖται χρεῖσιν πρὸς μόνωσιν τῶν μεταλλίνων τούτων συρμάτων, χάνει τὴν μονωτικὴν αὐτοῦ ιδιότητα μετὰ παραταθεῖσαν διαμονὴν ἐντὸς τοῦ ὑδατος ἢ ὑγροῦ ἐδάφους, καὶ ἐπομένως δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀπώλειαν ταύτην. Ἐξ ἄλλου μέρους ἀμυχή τις εἰς τὸ περιτύλιγμα τοῦτο ἀρκεῖ ὅπως οἱ ἀγωγοὶ συγκοινωνήσωσι μετὰ τοῦ ἐδάφους. Συνήθως ἔνεκεν τούτου ὁ βρευματοφόρος χάνει τὴν μόνωσιν του, καὶ τὸ

ηλεκτρικὸν ρευστὸν ἀπόλλυται εἰς τὸ ἔδ' αφορ, πρὶν ἔτι φθάσῃ εἰς τὸν πυροδότῃν. Ἐν τέλει, ἐὰν ἡ δι' ἐπιβροίας ἠλεκτρικὴ ἐπιτρέπη τὴν παρὰ λειψίν τοῦ σύρματος ὑποστροφῆς, ἀφείλομεν ἐν τούτοις νὰ μεταχειριζώμεθα ρευματοφόρους ὅλως μεταλλικούς, πρὸς ἐπιτυχίαν βεβαίων ἀποτελεσμάτων.

Ἡ δυναμικὴ ἠλεκτρικὴ δὲν ἀπαιτεῖ τὴν μόνωσιν τῶν ἀγωγῶν, δι' ὧν διέρχεται· οὔτοι εἶναι μεγαλειτέρας διαμέτρου, ἀλλὰ μικρᾶς δαπάνης, μὴ ἔχοντες ἀνάγκην τοῦ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεως περιτυλίγματος. Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἀντισημῶνται διὰ τῶν ἀκολούθων ἐλαττωμάτων. Τὸ σύρμα ὑποστροφῆς δὲν παραλείπεται ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, ἡ δὲ ἀπόστασις ἀναφλέξεως ἐνὸς πυροδότου εἶναι μικροτέρα. Ἄλλ' ἐὰν παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ θερμοηλεκτρικὸς πυροδότης, δι' ἐνὸς καὶ μόνοι στοιχείου δύναται νὰ ἀναφλεχθῇ εἰς ἀπόστασιν ἀρκούσαν διὰ τὰς ἀνάγκας μιᾶς στρατείας, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν δυναμικὴν ἠλεκτρικὴν ὡς χρησιμωτέραν. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι ἡ δυναμικὴ ἠλεκτρικὴ μιᾶς ἐντάσεως ἤθελεν εἶσθαι ἐλαττωματικὴ ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν τῆς ἀναφλέξεως μιᾶς καμίνου, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι τὸ ἐλάττωμα τοῦτο θέλει ἐξαλειφθῆ διὰ τῆς ἐφευρέσεως στήλης ἐνεργητικωτέρας, καὶ πυροδότου μεγαλειτέρας αἰσθητικότητος.

Ἀναμένοντες τὴν ἀποπλήρωσιν τῆς προόδου ταύτης, νομίζομεν ὅτι συμφέρει διὰ τὰς συνήθεις ἐφαρμογὰς νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀπλουστερῶν καὶ εὐκαταληπτοτέρων εἰς τὸν στρατιώτην παρασκευασμάτων.

Μεταξὺ τούτων καταλληλότερα εἶναι

- α) Ἡ διαλείπουσα στήλη τοῦ λοχαγοῦ Barisien.
- β) Ἡ στήλη τοῦ ὑπολοχαγοῦ Dupont, καὶ ἡ συστοιχία τῆς σχολῆς τῆς Arras.

Οὐδαμῶς ὅμως ἐγνωσόμεν ὅτι πρέπει νὰ προγράψωμεν τὰ

δυσμεταχειρίστα παρασκευάσματα, διότι ταῦτα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς πολλὰς περιστάσεις, ὡς π. χ. εἰς πειράματα τοῦ πυροβολικοῦ καὶ διὰ τὴν ἀνάφλεξιν τῶν θαλασσίων ὑπονόμων.

Δ. ΝΟΤΑΡΑΣ,

ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ Μηχανικοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΕΛΙΝΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ
ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΠΟΛΕΜΟΝ
ΤΟΥ 1866 (*).

ὑπὸ ΑΡ. ΚΟΝΤΟΥΜΑ, λοχαγοῦ τῶν Γεν. Ἐπιτελῶν.

(ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

«Τὸ πυροβολικὸν εἶναι ἐν τῶν ἀπαραιτήτων μερῶν τοῦ ὄ-
»λου. Στρατός τις, ἡ σῶμα στρατοῦ, συγκροτεῖται ἐκ πεζι-
»κοῦ, ἵππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ εἰς ἀκριβεῖς ἀναλογίας· ἀλλὰ
»τὰ ὄπλα ταῦτα δὲν δύνανται ν' ἀντικατασταθῶσι τὸ ἐν διὰ
»τοῦ ἄλλου». (Ἐχειρίδιον τοῦ πυροβολικοῦ, ὑπὸ τοῦ πρίγκι-
»πος Ναπολέοντος Λουδοβίκου Βοναπάρτου, ἔκδοσις τοῦ 1836).

Τῷ ὄντι ἐν ἐπιθέσει τὸ ἀπομεμονωμένον πεζικὸν δὲν θέλει
δυνηθῆ, ἔνεκα τῆς προόδου τῶν φορητῶν πυροβόλων ὄπλων,
νὰ προσβάλῃ κατὰ μέτωπον, ἔστω καὶ εἰς ἔδαφος ἐλεύθερον,
ἄλλο πεζικὸν ἠνωμένον μετὰ τῶν δύο ἄλλων ὄπλων· καὶ μά-
»λιστα ἂν τὸ πεζικὸν τοῦτο ἦναι ὠχυρωμένον, ἡ ὑπερασπίζη-
»ται ἀπὸ ἐμπόδια καὶ σκεπαστήρια. Ἐχων νὰ διατρέξῃ πεντα-
»κόσια ἢ ἑξακόσια μέτρα ὑπὸ ταχὺ καὶ ἀποτελεσματικῶν πῦρ

(*) Ἰδὲ προηγούμενον φυλλάδιον.

στρατός τις, ὅσον ἀνδρείος καὶ ἂν ἦναι, θέλει ὑποστῆ μεγάλας ζημίας, καὶ πιθανόν θέλει χάσει τὸ ἥθικόν αὐτοῦ, πρὶν ἄλλῃ εἰς συμπλοκὴν ἐκ τοῦ συστάδην.

Εἰς τὴν ἄμυναν τὸ πεζικὸν δύναται βεβαίως ν' ἀνθέξῃ περισσότερο, ἀλλ' ὄχι ἀνευ μεγάλων ζημιῶν· καὶ ἐπὶ τέλος θέλει ἀναγκασθῆ νὰ ὑποχωρήσῃ, καὶ τότε τὸ ἵππικόν καὶ τὸ ἔφιππον πυροβολικὸν τοῦ ἐχθροῦ θέλει ἐκτελέσει πάραυτα προσβολὴν πραγματικῶς καταστρεπτικὴν.

Τὸ ἵππικὸν δὲν ἐκτελεῖ πυρὰ, μάχεται δὲ μόνον διὰ τῶν ἀγχεμάχων ὅπλων. Ἐπιτιθέμενον, πρὶν τὸ πυροβολικὸν προετοιμάσῃ τὴν ἐπιθεσίαν του, καθ' ἱκανοῦ πεζικοῦ, ἐτοίμου νὰ δεχθῆ τὴν προσβολὴν του, ὑπάρχει μεγίστη πιθανότης νὰ δεκατισθῆ καὶ ν' ἀπωθισθῆ, χωρὶς νὰ δυνηθῆ νὰ πλησιάσῃ τὸν ἐχθρόν.

Τέλος τὸ πυροβολικὸν εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὅπλον ἀφετήριον ἰσχυρόν· δὲν δύναται ὅμως οὔτε νὰ ὑπερασπίσῃ ἀρκούντως ἑαυτὸ, οὔτε νὰ βαδίσῃ μόνον του. Στερούμενον τῆς ὑποστηρίξεως τῶν ἄλλων ὅπλων, ἀμέσως θέλει ὑποχωρήσει, διὰ νὰ μὴ καταληφθῆ. Ἐὰν τὰ πλευρὰ του ἦναι κεκυκλωμένα ἀπὸ σφτερὰ ἐμπόδια καὶ δὲν ἐνασχολῆται διὰ τὴν ἄμυναν, δύναται νὰ διατηρηθῆ ἐπὶ πολὺ· ἀλλὰ, προσβληθὲν ἀπὸ στρατεύματα ἀποφασισμένα, θέλει πέσει ἀναπαφεύκτως εἰς τὴν ἐξουσίαν των.

Σκοπὸς τοῦ πεδινοῦ πυροβολικοῦ.

Τὸ πυροβολικὸν, τὸ προωρισμένον ν' ἀκολουθῆ τὰ στρατεύματα ἐπὶ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν, καλεῖται πεδινὸν πυροβολικόν. Αἱ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας δύναται νὰ προσφέρῃ, εἶναι πολυάριθμοι καὶ ποικίλοι. Τοῦτο τὸ πυροβολικὸν ἀρχίζει τὴν μάχην βάλλον ἐπὶ ὅλων τῶν σημείων τῆς ἐχθρικής παρατάξεως. Τιθέμενον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς παρατάξεως, θέτει διὰ τῆς ἐκτάσεως τῶν πυρῶν του τὸν στρατηγὸν τοῦ ἐχθροῦ εἰς

ἀβεβαιότητα περὶ τοῦ ἀληθοῦς σημείου τῆς προσβολῆς. Διατηρεῖ τὴν μάχην εἰς ἀποστάσεις, ἐνθα δὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὰ φορητὰ πυροβόλα ὅπλα· καλύπτει τοὺς ἐλιγμούς τῶν ἄλλων στρατευμάτων· προετοιμάζει τὴν μάχην τοῦ ἵππικοῦ καὶ πεζικοῦ· ὑπολογίζει τὰς ἐπιθετικὰς κινήσεις· προστατεύει τὰς ὑποχωρήσεις, καὶ ἀνανεώνει τὴν μάχην· εὐκολύνει τὴν διάβασιν τῶν ποταμῶν καὶ συντρέχει ἰσχυρῶς τὴν προσβολὴν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν χωρίων, τῶν θέσεων καὶ τῶν ὠχυρωμένων στρατοπέδων. Ἐνεργοῦν καθ' ὁμάδας ἐπὶ τόπου κρισίμου διασπᾶ τὴν ἐχθρικήν παρατάξιν, καὶ δύναται ν' ἀποφασίσῃ τὴν νίκην. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μετεχειρίζετο αὐτὸ κατὰ προτίμησιν Ναπολέων ὁ Α΄. εἰς τοὺς μεγάλους πολέμους τῆς αὐτοκρατορίας, ὅτε οἱ στρατοὶ ηὔξηθησαν μεγάλως.

Ἡ δύναμις τοῦ πεδινοῦ πυροβολικοῦ, σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ὅπλα, μεταβάλλεται κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἡ φύσις τοῦ ἐδάφους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ γίνωσιν αἱ κινήσεις, ἡ σύνθεσις τῶν προσβληθσομένων στρατευμάτων, ἡ δύναμις ἐκείνων, ἅτινα ἀποτελοῦν τὸν στρατὸν, ὁ σκοπὸς τοῦ πολέμου, εἶναι τόσα στοιχεῖα ἐπιδρῶντα εἰς τὴν ἀναλογίαν τῶν πυροβόλων. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ ἀναλογία αὕτη ἦτο λίαν εὐματάβλητος· παρεδέχοντο κατὰ μέσον ὅρον, ὅτι εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις πρέπει νὰ ὑπάρχωσι δύο πυροβόλα εἰς τοὺς χιλίους ἀνδρας, ἀλλ' εἰς τὰ λοιπὰ κράτη ἡ ἀναλογία αὕτη ἦτο πάντοτε μεγαλειτέρα.

Κατ' ἀρχὴν τὸ σύνολον τῶν πυροβόλων διαμοιράζεται ὡς ἐξῆς. Τὰ δύο τρίτα εἰς τὰς μεραρχίας (τὸ δὲ πυροβολικὸν τοῦτο πρέπει ν' ἀκολουθῆ παντοῦ τὰ πεζὰ στρατεύματα ἢ τὸ ἵππικόν, εἰς ἃ εἶναι προσκεκολλημένον)· τὸ δ' ἕτερον τρίτον ἀνήκει εἰς τὴν ἐφεδρείαν, σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι νὰ ἐνδυναμόνῃ ἐν ἀνάγκῃ τὰ σημεία, εἰς ἃ τὸ πυροβολικὸν τῶν μεραρχιῶν

εἶναι ἀνίσχυρον, ἢ νὰ συντρέχη εἰς τὰς μεγάλας κινήσεις τὸ πυροβολικόν, τὸ ὄρισμένον ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ. Τὰ δύο τρίτα τοῦ πυροβολικοῦ τῆς ἐφεδρείας ἀνήκουν εἰς τὰς ἐφεδρείας τῶν σωμάτων τοῦ στρατοῦ, καὶ τὸ ἓν τρίτον εἰς τὴν γενικὴν ἐφεδρείαν.

Εἰς τοὺς τελευταίους πολέμους, ἀφ' οὗ ὑπελογίσθη κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ στρατοῦ ὁ ἀριθμὸς τῶν πυροβόλων, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ προσαρτηθῶσιν εἰς αὐτόν, ἐδόθησαν εἰς ἑκάστην μεραρχίαν πεζικοῦ δύο κανονοστοιχίαι ἐκ πυροβόλων ἕξ, καὶ μία εἰς ἑκάστην μεραρχίαν τοῦ ἵππικοῦ· διεμοίρασαν δὲ τὰ ἐπίλοιπα εἰς τὰ σώματα τοῦ στρατοῦ καὶ εἰς τὴν γενικὴν ἐφεδρείαν κατὰ τὴν παραδεχθεῖσαν ἀναλογίαν δύο πρὸς ἓν.

Πυροβολικὸν τῶν μεραρχιῶν.

Τὸ προσαρτώμενον πυροβολικὸν εἰς τὰς μεραρχίας σύγκειται γενικῶς ἀπὸ ἐποχομένης κανονοστοιχίας ἢ πυροβολοστοιχίας ἕξ αὐλακωτῶν κανονίων τῶν 4 τοῦ πεδίου. Αἱ κανονοστοιχίαι αὗται ἔχουσιν εὐκίνησιν μεγαλειτέραν τῆς δεούσης, ὅπως ἀκολουθῶσι παντοῦ τὰς κινήσεις τῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ὑποστηρίξωσι. Δύνανται μάλιστα συχνότατα νὰ μεταφερθῶσι μὲ τὰχος ἀπὸ ἓν σημεῖον εἰς ἄλλο τοῦ μετώπου τῆς μάχης.

Ἐφιππον πυροβολικόν.

Ὅταν οἱ ἐλιγμοὶ ἀπαιτῶσι ταχύτητα σύντοντον, ἂν πρέπει, παραδείγματος χάριν, νὰ ὑπερκερωθῇ ἢ ἐχθρική παράταξις, ἐκ συμφώνου δὲ μὲ τὸ ἵππικόν ν' ἀπειληθῶσι τὰ πλευρὰ, αἱ ἐποχούμεναι κανονοστοιχίαι δὲν εἶναι πλέον δεόντως εὐκίνητοι. Οἱ κλονισμοί, τοὺς ὁποίους θέλουν δοκιμάζει οἱ πυροβολισαὶ ἐπὶ τῶν κακῶν ὁδῶν, θέλουν εἶσθαι σφοδρότατοι, ὥστε δὲν θὰ δυναθῶσι νὰ τοὺς ὑποφέρωσιν ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐπομένως θέλουσιν εὐρεθῆ εἰς θέσιν ὅχι τόσον κατάλληλον πρὸς ἐκτέλεσιν

καλῶν πυρῶν. Οἱ ὑποζύγιοι ἵπποι, ἐπιβεβαρημένοι μὲ τὸ βάρος τῶν ὑπηρετῶν, θέλουν κουρασθῆ ταχύτερον ἀπὸ τοὺς τοῦ ἐφιππου πυροβολικοῦ, πρὸς δὲ, εἰς τοὺς ταχεῖς ἐλιγμούς, εἰς τὴν προσβολὴν τῶν πλευρῶν, οὐς δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ἵππικόν, τὸ πυροβολικόν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τὸ ὑποστηρίξῃ, θέλει ἔχει μέγα πλεονέκτημα, ἂν οἱ ὑπηρετὰι ᾖναι ἐφιπποὶ. Τὸ ἐφιππον πυροβολικόν, διὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀμαξῶν, δύναται νὰ ἀφήσῃ τὰς βληταγωγούς ὅπισθεν καὶ νὰ φέρῃ κατὰ τὸν ἀγῶνα τὰ πυροβόλα μόνα, διαθέτον μάλιστα ὅλους τοὺς ὑπηρετὰς καὶ 44 βολὰς δι' ἕκαστον πυροβόλον. Ἡ ἐποχομένη κανονοστοιχία τούναντιον, ἐὰν ἀφήσῃ τὰς βληταγωγούς τῆς ὀπισθεν, θέλει εἶσθαι ὑποχρεωμένη νὰ πορεύηται βαδην, ἢ νὰ στερηθῇ τοὺς ὑπηρετὰς, οὔτινες δὲν θέλουν εὐρεῖ θέσιν ἐπὶ τῶν κιστῶν τῶν προολκαίων.

Αἱ κανονοστοιχίαι τοῦ ἐφιππου πυροβολικοῦ, προωρισμέναι νὰ ἐλαύνωσι μὲ τὸ ἵππικόν, σύγκεινται ἕξ αὐλακωτῶν κανονίων τῶν 4 τοῦ πεδίου.

Πυροβολικὸν ἐφεδρον.

Εἰς τὴν ἐφεδρείαν ὁποιοῦντοσιν συνήθως ἴσον ἀριθμὸν κανονοστοιχιῶν τῶν 12 καὶ κανονοστοιχιῶν τῶν 4· καὶ αἱ μὲν τῶν 12 ὑπηρετοῦνται ἀπὸ ἐποχομένου πυροβολικόν, αἱ δὲ τῶν 4 τὸ ἓν μέρος ἀπὸ ἐφιππον, καὶ τὸ ἕτερον μέρος ἀπὸ ἐποχομένου πυροβολικόν.

Ἐὰν προβλέπηται ὅτι ὁ στρατὸς πρόκειται νὰ πορευθῇ ἐπὶ χώρας ἀνωμάλου, ἀντικαθιστῶσιν εἰς τὴν ἐφεδρείαν τινὰς κανονοστοιχίας τῶν 4 διὰ κανονοστοιχιῶν ὀρειβατικῶν τῶν 4 αὐλακωτῶν.

Θέσις τοῦ πυροβολικοῦ εἰς τὴν ἐν μάχῃ παράταξιν.

Ἡ πρὸς μάχην παράταξις στρατοῦ τινος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ συντάττεται· ἀλλ' ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖναι ἡ

διάταξις αὕτη, τὰ στρατεύματα, ἅτινα ἀπαρτίζουσι αὐτήν, γενικῶς τίθενται εἰς τρεῖς τάξεις.

Ἡ πρόταξις ἀναπτύσσεται καθολοκληρίαν ἢ ἐν μέρει, κατὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ, τὸ ἔδαφος καὶ τὰς περιστάσεις. Ἡ ἐπίταξις μένει συνήθως κατὰ φάλαγγας, ἐκτὸς τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ὑποφέρει πολὺ ἀπὸ τὰ πυρὰ τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ. Ἡ ἐφεδρεία σύγκειται ἐκ τῶν στρατευμάτων αὐτῆς καὶ συγκεντροῦται εἰς θέσεις, τῶν ὁποίων αἱ ἐξοδοὶ εἶναι εὐχολοί, ἢ δ' ἐκλογὴ αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν προθέσεων τοῦ ἀρχηγοῦ. Τὸ πυροβολικὸν τῆς προτάξεως ἀναπτύσσεται ἔμπροσθεν τῶν μεγάλων διαστημάτων, δηλαδὴ εἰς τὰς πτέρυγας τῆς μεραρχίας. Προκαλυπτόμενον κατ' ἀρχὰς ἀπὸ στρατιώτας ἢ ἀπὸ ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους, φέρεται, διὰ ν' ἀρχίσῃ τὸ πῦρ αὐτοῦ, ἔμπροσθεν τῆς τάξεως, ὑπερβαῖνον αὐτὴν 200 μέτρα τὸ πολὺ, διὰ νὰ μὴ προσβληθῇ ἀπὸ τὰ πλευρὰ ἐκ τῶν πυρῶν τοῦ πεζικοῦ, τὸ ὀλιγώτερον δὲ 60 μέτρα, διὰ νὰ δύναται νὰ φυλάττῃ τὰ πλευρὰ τῆς τάξεως, καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπιφέρῃ ἐκρηξίς βληταγωγοῦ τινοῦ μεγάλα δυστυχήματα εἰς τὰ πλησίον στρατεύματα. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν εἶναι ὀριστική, διότι ἕνεκα τῆς εὐκινήσιας του τὸ πυροβολικὸν δὲν εἶναι πλέον, ὡς ἄλλοτε, ἠναγκασμένον νὰ κατέχη ὀρισμένην θέσιν. Δύναται τοῦτο νὰ φερθῇ ἔτι μᾶλλον ἔμπρὸς, εἰς τὸ ὕψος τῆς τάξεως τῶν ἀκροβολιστῶν, παραδείγματος χάριν, ἐὰν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ εὐρίσκηται εἰς εὐνοικωτέρας συνθήκας τοῦ ρίμματος. Δύναται ἐπίσης νὰ τοποθετηθῇ τὸ πυροβολικὸν εἰς τὰ ἐνδιάμεσα τῶν ὑπομεραρχιῶν, ἢ καὶ εἰς τὰ τῶν συνταγμάτων· ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη, ἐὰν δὲν ἐπιβάλληται ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ ἐὰν δὲν ᾔνοι προαποφασισμένη, συμπληρόνους τὰ ἐνδιάμεσα ταῦτα, ἀναγκάζει νὰ τμηθῶσι τὰ γείτονα τάγματα εἰς βαθείας φάλαγγας, ὅπερ ἐκθέτει ταῦτα

εἰς τὸ πῦρ τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ. Δὲν εἶναι ὅμως προτιμότερον καὶ νὰ ἀναπτυχθῶσι ταῦτα ὀπισθεν τῆς κανονοστοιχίας, διότι ἤθελον εὐρεθῇ ἐπὶ τῆς διαβάσεως τῶν βλημάτων τῶν διευθυνομένων κατ' αὐτῆς. Δυνάμεθα δὲ ἕνεκα τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἐδάφους, νὰ ὑποδιαιρέσωμεν τὴν κανονοστοιχίαν καὶ εἰς ἡμικανονοστοιχίας, ἢ καὶ εἰς οὐλαμοὺς, μὴ ἀπαιτοῦσαν οὕτω μεγάλα ἐνδιάμεσα. Ἡ διαίρεσις ὁμοῦς αὕτη τῶν πυρῶν εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν ἰσχὺν καὶ ἐνέργειαν τοῦ ρίμματος, διὸ πρέπει πάντοτε νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν διάταξιν τοῦ πυροβολικοῦ εἰς μεμονωμένα πυροβόλα, ἅτινα θέλουσι σπαταλήσει τὰ πολεμοφόδια, χωρὶς νὰ παρασχῶσιν ὠφέλιμα ἀποτελέσματα.

Ὅσακις εἶναι δυνατόν, τοποθετοῦνται αἱ κανονοστοιχίαι τῶν μεραρχιῶν εἰς τὰς πτέρυγας τῆς μεραρχίας χωρὶς νὰ ὑποδιαιρεθῶσιν.

Τὸ πυροβολικὸν τῆς ἐπιτάξεως λαμβάνει θέσεις ἀναλόγως τῶν κανονοστοιχιῶν τῆς προτάξεως. Ὑπεκφεύγει ὅσον τὸ δυνατόν τὰ ὄμματα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἀναπτύσσεται, ὅπως παρῶσιν ὀλιγώτερα σημεῖα εἰς τὰς ἀποτυχοῦσας βολὰς.

Αἱ κανονοστοιχίαι τῆς ἐφεδρείας τίθενται συνήθως εἰς τρίτην τάξιν εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος τῶν ἄλλων στρατευμάτων τῆς ἐφεδρείας, ἐσχηματισμένην εἰς πυκνὰς φάλαγγας, μὲ μέτωπον μιᾶς ἢ δύο κανονοστοιχιῶν, εἰς θέσεις ἀπροσβλήτους ὑπὸ τῶν ἐχθρικών βολῶν. Τινὲς ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ σταλῶσιν, ὅπως καταλάβωσι πρότερον σημεῖα τινὰ τῆς παρατάξεως, τῶν ὁποίων ἢ διατήρησις δύναται νὰ ἔχη ἐπιβροχὴν ἐπὶ τοῦ τελικοῦ ἀποτελέσματος.

Θέσεις τοῦ πυροβολικοῦ εἰς τὴν κατὰ φάλαγγα τάξιν.

Εἰς τὴν κατὰ φάλαγγα τάξιν τὸ πυροβολικὸν τῶν μεραρχιῶν παρακολουθεῖ τὰ στρατεύματα τῆς μεραρχίας του. Ἐὰν τὸ ἔδαφος τὸ ἐπιτρέπη, βαδίζει εἰς τὰ πλευρὰ τῆς φάλαγγος

ἀνεπτυγμένον. Ἐὰν ἦναι δυνατόν, εἰς ἐπιθετικὴν κίνησιν δύνανται νὰ βαδίξῃ μία κανονοστοιχία εἰς τὸ ὕψος τῆς κεφαλῆς ἐκάστης ὑπομεραρχίας. Ἐὰν τὸ ἔδαφος ἦναι ἀσύμφορον, κεκαλυμμένον ἀπὸ ἐμπόδια, καὶ δὲν ἐπιτρέπη νὰ προχωρῇ ἔξωθεν τῶν ὁδῶν, ἐκάστη κανονοστοιχία, προσκοπευομένη ἀπὸ ἀκροβολιστὰς καὶ ὑποσφριζομένη ἀπὸ ἓνα ἢ δύο λόγους, προηγείται τῶν φαλάγγων τῆς μεραρχίας τῆς. Τὸ πεζικόν, ἐλεύθερον εἰς τὰς κινήσεις του, ἔχει καιρὸν νὰ συνενωθῇ καὶ νὰ ετοιμασθῇ καθ' ὃν χρόνον τὸ πυροβολικὸν ἀρχίζει τὴν μάχην.

Ἐκλογή τοῦ ἐδάφους.

«Καλὸν εἶναι, ὥστε αἱ κανονοστοιχίαι νὰ ἐπίκηνται τῇ ἀπειτιάδι καὶ νὰ μὴ καλύπτονται μήτε δεξιὰ, μήτε ἀριστερὰ εἰς τρόπον, ὥστε τὰ πυρὰ αὐτῶν νὰ δύνανται νὰ διευθύνωνται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.» (Πολεμικὰ δόγματα τοῦ Α'. Ναπολέοντος.)

Αἱ καλλίτεραι θέσεις εἶναι ἐκεῖναι, ἐνθα τὸ ἔδαφος ἐμπροσθεν τῆς κανονοστοιχίας εἶναι ἐπίπεδον καὶ ὀλίγον κεκλιμένον πρὸς τὸν ἔχθρον. Ὅταν ἡμεθα ἠναγκασμένοι νὰ καταλάβωμεν ὑψώματά, τῶν ὁποίων αἱ κατωφέρειαι δὲν φαίνονται καλῶς, πρέπει ὅσον οἶόν τε νὰ προσβάλλωνται οἱ πρόποδες ὑπ' ἄλλων κανονοστοιχιῶν. Πρέπει νὰ ἐπωφελώμεθα ἐκ τῶν ἐμποδίων, ἅτινα δύνανται νὰ σταματήσωσι τὰς φαλάγγας τῆς προσβολῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἢ νὰ οὐδετερώνωσι τὰ ἄλλα τῶν βλημάτων, ὅσα εἶναι τὰ ἔλη, αἱ τάφροι, τὰ φράγματα ἢ θάμνοι. Ἐὰν ἡ θέσις, ἣν κατέχομεν, ἦναι δροπέδιον ἢ δὲν δυνάμεθα νὰ ὠφεληθῶμεν πολὺ, τότε τοποθετοῦμεν τὰ πυροβόλα ὀλίγον ὀπισθεν τῆς κορυφῆς εἰς τρόπον, ὥστε νὰ κάμωμεν φυσικὸν προπέτασμα, καὶ νὰ μὴ παρουσιάζωνται εἰς τὸν ἔχθρον εἰμὴ μόνον τὰ στόματα τῶν πυροβόλων, χωρὶς νὰ παύσωμεν νὰ τὸν ἀνακαλύπτωμεν καθ' ὅλακληρίαν. Αἱ βληταγω-

γοί, τὰ προβόλαια, οἱ ἵπποι τῶν ὑπηρετῶν, τιθέμενοι εἰς τὴν ἀντίθετον τοῦ ἐχθροῦ κατωφέρειαν, ὀπισθεν τῆς κανονοστοιχίας, εὐρίσκονται φυσικῶς ἐν ἀσφαλείᾳ ἀπὸ τὰ πυρὰ. Εἶναι ὠφέλιμον ὥστε τὸ ἔδαφος ὀπισθεν ν' ἀνυψοῦται πόρρωθεν, διότι τότε τὰ πυροβόλα καὶ οἱ ἄνδρες δὲν ἀποχωρίζονται καὶ παρουσιάζουσι σκοπὸν ὀλιγώτερον θεατόν. Πρέπει ν' ἀπορευγῶμεν τὸ πετρώδες ἔδαφος, ὅπερ καθιστᾷ τὸ ρίμμα ἀβέβαιον ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕψους τῶν σημείων τῆς στηρίξεως τῶν τροχῶν, καὶ διότι ἐν αὐτῷ ἔχομεν νὰ φοβώμεθα τὰ συντρίμματά τῶν λίθων, τὰ ὁποῖα ἐκπέμπουσι τὰ ἐχθρικά βλήματα.

Ἐὰν ὑποχρεοῦται τὸ πυροβολικὸν νὰ καταλάβῃ θέσιν τινα, ἣτις δὲν εἶναι προσιτὴ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, πρέπει πρὸ πάντων νὰ σχηματίσῃ ἐξόδους ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν.

Ὅλαι ὅμως αἱ σκέψεις αὗται ἐξαφανίζονται συχνάκις ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ μὴ βλάπτηται ἡ γενικὴ διάταξις τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ νὰ συντελῇ τὸ πυροβολικὸν ὅσον οἶόν τε ἐνεργητικῶς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς μάχης.

(ἀκολουθεῖ)

καπέντε μόνων λεπτῶν ἀγῶνα, ἐγκαταλείπων τὴν νίκην εἰς τὸ σμικρότερον πλοῖον καὶ τὸ μεγαλύτερον πυρόβολον.

Εἶδομεν δύο τῶν τρομερῶν τούτων rams, οἵτινες δὲν εἶναι εἰς τὸ ἐξῆς ἐπιφοβοί, χάρις εἰς τοὺς μονίτορας· ἀλλ' ὅμως κατεσκευάζετο ἕτερος τρίτος, προωρισμένος νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὸ συνθήκας ἐξαιρετικᾶς, οὔτινος τὸ στάδιον παρουσιάζεται ἐν διαφέρειν, ὅπως τὸ ἀκολουθήσωμεν.

Κατὰ μήκος τῶν παραλίων τῆς Βορείου Καρολίνας ὑπάρχει ἀμμωτὴ, ὅπισθεν τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ἀληθὴς ἐσωτερικὴ θάλασσα πλεόν τῶν πενήκοντα λευγῶν, μόνη γνωστὴ μετὰ τὸ ὄνομα Albermale-Sound καὶ Pamlico-Sound. Ἡ θάλασσα αὕτη διὰ πολλῶν βραχιόνων εἰσχωρεῖ εἰς τὰς γαίας, εἰς τὸ βάθος δὲ τῶν βραχιόνων τούτων ὑπάρχουσι ποταμοί, παρά τὰς ὄχθας τῶν ὁποίων ἦσαν ἐγκατεστημένοι πόλεις συνδεόμεναι διὰ σιδηροστρώτων πρὸς ἅλα τὰ μέρη τῆς Συμπολιτείας. Ἡ ἐσωτερικὴ αὕτη θάλασσα κοινωνεῖ μετὰ τοῦ μεγάλου Ὀκεανοῦ διὰ πολλῶν διόδων, διασχίζουσῶν τὴν ἀμμωτὴν γλῶσσαν, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐβρέθη, ἀλλ' αἱ διόδοι αὗται εἶναι πολὺ ἀβαθεῖς, καὶ δέχονται μὲν ἓνα δρομέα τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἢ μίαν κανονιοφόρον, ἀλλ' ὅμως οὐδὲ μονίτῳ δύναται νὰ ριψοκινδυνεύσῃ ἐν αὐταῖς. Ἐνταῦθα λοιπὸν ὑπῆρχον ἀφ' ἐνὸς μὲν μέγιστα φυσικὰ ὠφέλη διὰ τὸ λαθρεμπόριον, ἀφ' ἑτέρου δὲ δυσκολίαι παντοειδεῖς διὰ τὴν περιστολὴν αὐτοῦ. Οὕτως ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου οἱ Ἑνωτικοὶ κατέλαβον, μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας, ἐκείνας τῶν διόδων, αἵτινες ἠδύναντο νὰ κρατῶνται καὶ ὑπερασπίζωνται· εἰσήγαγον δὲ εἰς τὴν ἔνδον θάλασσαν στολίσκον, ὅστις, βοηθούμενος ὑπὸ σώματος στρατοῦ, εἶχε σφαλίσει εἰς τὸ λαθρεμπόριον τὴν μεγίστην ταύτην ἔκτασιν.

Οἱ Ἀθηνωτικοὶ ἀφ' ἑτέρου ἦσαν λίαν ζηλότυποι ἵνα ἀπαλαγῶσι τῆς ὀχληρᾶς ταύτης γειτονίας, καὶ ἐπωφελοῦμενοι ἐκ

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1865.

ὑπὸ τῆς Α. Υ. τοῦ πρίγκιπος Ζοαμβίλλ (*).

Ἄλλ' ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸ ἀθηνωτικὸν ram, ὅπερ ἀφήσαμεν ἐξερχόμενον τῶν στενῶν τῆς Σαυάννας. Τοῦτο συνωδεύετο ὑπὸ δύο ἀτμοκινήτων πλήρεων περιέργων, συνωθουμένων, ὅπως παρασθῶσι βεβαίως εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς Yankees, ἀλλ' ὦν ἡ ἐλπίς ἐμελλε νὰ ματαιωθῇ. Δύο μονίτορες, τεθειμένοι ὡς σκοποὶ καὶ παρατηρήσαντες τὸ ram, ἀπῆρον παραυτίκα ὅπως πλεύσωσιν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος τούτων, ὁ Weehawken, κυβερνώμενος ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Rodgers, λαμβάνει μόνος μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα. Χωρὶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς φαινομένης ὑπεροχῆς τοῦ κολοσσιαίου ἀντιπάλου αὐτοῦ, οὐδὲ περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κατὰ αὐτοῦ ἐκτοξευομένου πυρός μετὰ τὰ βραδωτὰ κανόνια τῶν 7 δακτύλων, ὁ Weehawken εἰς ἀπόστασιν 300 μέτρων ἐκσφενδονίζει ἐν βλήμα κανονίου 15 δακτύλων, οὔτινος τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν τρομερά. Καί περ τοῦ βλήματος τούτου προσβαλόντος ὑπὸ γωνίαν δεξιᾶν τὸν τοῖχον τοῦ ram, πάχους σιδηροῦ μὲν 4, ξυλίνου δὲ 18 δακτύλων, καὶ περ τοῦ τοίχου τούτου ἔχοντος κλίσιν 29 μοιρῶν, τσαυτὴ ἦτο ἡ ὀρμὴ τοῦ κτύπου, ὥστε σίδηρός τε καὶ ξύλον διαπεράσθησαν, πολλοὶ ἄνδρες ἐφονεύθησαν ἢ ἐπληγώθησαν, τσσαράκοντα δὲ ἀνεστράφησαν ἐκ τῆς δονήσεως. Πάντοτε πρὸς τὰ πρόσω βαίνων ὁ Weehawken βάλλει τρία ἄλλα βλήματα, ὧν τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ἐπίσης καταστρεπτικὰ· ἠτοιμάζετο δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ, ὅτε ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ παρεδόθη μετὰ δε-

(*) Ἴδὲ τόμον Β'. φυλ. τῆς 15 Ὀκτωβρίου, σελίδα 352—354.

τοῦ ἀδυνατοῦ τῆς ἐκ μέρους τῶν ἐνωτικῶν χρήσεως τῶν θωρηκτῶν αὐτῶν πλοίων, ὡς μὴ δυναμένων νὰ διέλθωσι, κατεσκευάσαν εἰς ἓνα τῶν ποταμῶν τούτων, τὸν Ῥοανὸκ (Roanoke), ἓνα ram, κληθέντα Ἄλβερμάλ (l' Albermale), τῆς αὐτῆς οἰκογενείας μὲ τοὺς δύο ἄλλους, περὶ ὧν εἴρηται, ἐφ' οὗ καὶ πλείστας ἔσας ἐλπίδας ἐστήριζον. Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα τοῦ 1864 ἔτους ὁ Ἄλβερμάλ παρουσιάζεται καὶ ἄρχεται τοῦ σταδίου αὐτοῦ προσβάλλων δύο κανονιοφόρους, αἵτινες συνέτρεχον εἰς τὴν ὑπεράσπισιν ἐνωτικοῦ τινος σταθμοῦ, καλουμένου Πλυμουθ (Plymouth), πολιορκουμένου τότε ὑπὸ τῶν ἀθηνωτικῶν δυνάμεων, ὁ δ' ὑποπλοίαρχος Φλοῦσσερ (Flusers), ὅστις ἐδιοίκει τὰς δύο ταύτας κανονιοφόρους, δὲν ἀποδειλιᾷ ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ τρομεροῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ, καὶ δὲν διστάζει, μὲ ὅλην τὴν ἀδυναμίαν του, νὰ βαδίσῃ κατ' αὐτοῦ.

Αἱ δύο αὗται κανονιοφόροι εἶναι μὲν ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνισχύρων δειγμάτων, φέρουσιν ὅμως δυνατὸν πυροβολικόν, κανόνια ραβδωτὰ τῶν 100 καὶ κανόνια λεῖα τῶν 11 δακτύλων. Ἴσως τὸ πυροβολικόν τοῦτο, χρώμενον πλησιέστατα, κατορθώσῃ νὰ συντρίψῃ τὸ στέγασμα τοῦ ram. Περιορίζεται λοιπὸν ἐκ προνοίας εἰς τὸ νὰ συνδέσῃ τὰ δύο αὐτοῦ πλοῖα ἐπὶ σκοπῶ, ἐὰν ἡ μηχανὴ τοῦ ἑνὸς χαλάσῃ, νὰ δύναται νὰ κινήσῃ καὶ τὰ δύο πλοῖα ἢ μηχανὴ τοῦ ἑτέρου.

Τούτου γενομένου, ὁ Φλοῦσσερ φέρεται κατὰ τοῦ ἐχθροῦ δι' ὅλου τοῦ ἀτμοῦ, ὅπως μείνῃ ὅσον οἶόν τε ὀλιγώτερον χρόνον ἐκτεθειμένος εἰς τὸ πῦρ αὐτοῦ. Οἱ δύο ἀντίπαλοι ἐπιπίπτουσιν ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου· ἡ δὲ σύγκρουσις εἶναι τόσοσ ὀρμητικὴ, ὥστε ὁ Southfield, τὸ ἐν τῶν δύο gun-boats διαπερᾶται· αἱ ἀλύσεις, αἱ συνδέουσαι αὐτὸ μετὰ τοῦ συντόφρου του, διαβρῆγγύονται, καὶ βυθίζεται ἀφίνων μόνον τὸ ἕτερον, τὸν Miami, ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀντίπαλον πάλῃ. Εἰς μά-

την οἱ ἐπὶ τῆς κανονιοφόρου προσπαθοῦσι νὰ τουρκεῖσωσι τοὺς Ἀθηνωτικούς πυροβολιστὰς διὰ τῶν φατωμάτων, ἅτινα δύνανται καὶ διὰ χειρὸς νὰ ψύσωσι, ἀλλ' ὅμως ταῦτα μένουσι διαρκῶς κεκλεισμένα. Εἰς μάτην ὁ ἀνδρεῖος Φλοῦσσερ προσπαθεῖ νὰ κενώσῃ τὰ κανόνια αὐτοῦ ἐγγίζον ἐπὶ τοῦ στεγάσματος τοῦ Ἄλβερμάλ· τὰ βλήματα ἐποστρακίζουσιν ἐπὶ τῆς κεκλιμένης ἐπιφανείας τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου, συντρίβονται καὶ ἐπανάρχονται τεμαχῆδόν ἐναντίον τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πληρώματος. Αὐτὸς οὗτος τέλος φονεύεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὁ δὲ Miami εἶναι ἀρκούντως εὐτυχῆς διαφυγῶν, χωρὶς νὰ καταστραφῇ, ἀγῶνα τόσοσ ἀνόμοιον. Τὸ Πλυμουθ, σθερηθὲν τοῦ θαλασσίου στηρίγματος αὐτοῦ, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν στασιαστῶν. Ἡμέραι τινὲς παρέρχονται, καὶ τὸ ράμ παρουσιάζεται εἰς ἕτερον σημεῖον τῆς ἐσωτερικῆς θαλάσσης, συνοδευόμενον ὑπὸ πολλῶν σκευαγωγῶν ἀτμοπλοίων, φερόντων στρατεύματα, ἅτινα μελετῶσι βεβαίως νέαν τινὰ ἐπιχείρησιν. Συναντᾶται ὑπὸ τεσσάρων ἐνωτικῶν κανονιοφόρων, ἐλαφρῶν ξυλίνων πλοίων, διαπεραστῶν καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μᾶλλον ἀνισχύρου πυροβολικοῦ· δύο ὅμως ἐξ αὐτῶν εἶναι πλοῖα ἀρκούντως μεγάλῃς διαστάσεως, γνωστὰ μὲ τὸ ὄνομα double-enders (διτροπίδων), διότι ἔχουσι ἐν πηδάλιον ἐμπρὸς καὶ ἕτερον ὀπίσω, καὶ δύνανται νὰ πλέωσιν εἰς τὰς στενάς διόδους, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἀνάγκην νὰ στραφῶσι.

Τὰ πλοῖα ταῦτα εἶναι τροχοφόρα, καίπερ δὲ φέροντα δώδεκα πυροβόλα μεγάλῃς ὀλκῆς, βυθίζονται ὀλίγιτον, ἀνθιστάμενα ἀρκούντως καλὰ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἶναι 1,000 τόννων. Αἱ τέσσαρες κανονιοφόροι βαίνουσι γενναίως κατὰ τοῦ Ἄλβερμάλ, κινούμεναι μόνον οὕτως, ὥστε ν' ἀποφύγωσι τὰ κτυπήματα τοῦ κριοῦ αὐτοῦ. Ὡς συνήθως, τὰ βλήματα τῶν Ἐνωτικῶν ἐποστρακίζουσιν ἐπὶ τοῦ στεγάσματος αὐτοῦ·

Τότε δοκιμάζουσιν ἕτερον μέσον καταστροφῆς. Ὁ Sassacus (ὁ Σάσσακος), μία τῶν διτροπιδῶν κανονιοφόρων, λαμβάνει ὄλην του τὴν ὀρμὴν (l'elan), καὶ ἐρχόμενος προσβάλλει τὸ βῆμα εἰς τὸ πλευρόν. Τοῦτο δὲ πλαγιαίνει ἐν μέρει ὑπὸ τὸ κτύπημα, τὸ δὲ ὕδωρ ἀνέρχεται εἰς τὸ κατάστρωμά του. Ὁ Σάστακος ἀκολουθεῖ βαινῶν δι' ὄλου τοῦ ἀτμοῦ, καὶ κρατεῖ οὕτω τὸν ἀντίπαλόν του ὡς ὑπὸ τὰ γόνατα αὐτοῦ, ὁπότε ἐν πυροβόλημα τοῦ βῆμα τὴν διαπερᾶ ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον καὶ εἰσχωρεῖ εἰς τὸν λέβητα αὐτοῦ, ὅθεν διακύνονται κύματα ἀτμοῦ καὶ ζέοντος ὕδατος, ἅτινα πλημμυροῦσι τὸ πλήρωμα. Ἡ προσβολὴ οὕτως ἀπέτυχεν, ἀλλ' ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ βῆμα ἀναγκάζεται εἰς ὑποχώρησιν. Ἐγνώσθη κατόπιν, ὅτι πολλὰ βλήματα διεπέρασαν τὸν θώρακα αὐτοῦ, καὶ ὅτι αἱ δονήσεις τῶν κτύπων, οὐς ἔλαβεν, ἦσαν ἀρκούντως ἰσχυραὶ, ὥστε καὶ ἔσθυσαν ὅλα τὰ φῶτά του, καὶ ὅτι εὐρέθησαν οἱ ἐπ' αὐτοῦ εἰς πλήρες σκότος, καὶ ἐπομένως εἰς πλήρη σύγχυσιν. Ἄν αἱ ἐνωτικαὶ κανονιοφόροι εἶχον ἰσχυρότερον πυροβολικόν, βάλλον μεγαλύτερα βλήματα μὲ μεγαλύτεραν γόμωσιν, πιθανόν ὁ Ἀβερμάλ νὰ ἐλάμβανε τὴν τύχην τοῦ Ἀτλάντα, καίπερ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ ὄντων ἀθωρακίστων.

Ἀναγκαῖον ὅμως καθίστατο νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τοῦ τρομεροῦ τούτου πλοίου, ἂν ἤθελον οὐχὶ μόνον νὰ μὴ ἀνοιχθῆ ἐκ νέου ἡ ἐσωτερικὴ αὕτη θάλασσα τῆς Βορείου Καρολίνης εἰς τοὺς δρομεῖς τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνωτικὸν στρατόν, τὸν κατέχοντα τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πολιτείας ταύτης, νὰ σώσωσι ὡς φερομένου τῶν μέσων, ἅτινα ἐδέχετο ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ἐπομένως ἠναγκασμένοι εἰς ὑποχώρησιν. Εἷς νέος ὑποπλοίαρχος, καλούμενος Cushing (Κούσιγγ), ἀνέλαβε τὴν ἐπιχειρήσιν ταύτην. Κατεσκεύασαν εἰς Νέαν Ὀρκην μικρὸν τι ἀτ-

μόπλοιον διαστάσεως μιᾶς ἀκάτου (chaloupe), εἰς τὰ ἔμπροσθεν ὁποίας εὐρίσκετο ἰσχυρὸν ἀκόντιον (perche) κινητὸν, φέρον εἰς τὸ ἄκρον τορπίλῃν, μηχανήμα ὅμοιον τοῦ εἰς τὸν στρατὸν ρηξιδύλου (petard). Διαχειριζόμενός τις ἐκ τοῦ πλοίου τὸ ἐν τῶν ἄκρων τοῦ ἀκοντίου, ἠδύνατο νὰ τοποθετήσῃ τὴν τορπίλῃν ὅπου ἂν ἤθελε διὰ τοῦ ἐτέρου ἄκρου, διὰ κτύπου δὲ τριβεκκαύματός τινος νὰ διενεργήσῃ τὴν ἔκρηξιν. Νύκτα τινὰ λοιπὸν σκοτεινὴν ὁ ὑποπλοίαρχος Cushing ἀνέπλευσε τὸν ποταμὸν Ῥωανὸν, ὅπου εὐρίσκετο τὸ βῆμα, καὶ τὸ παρατήρησεν προσδεδεμένον εἰς αἰμασίαν τινα, ὑπὸ τὴν διπλὴν προστασίαν κανονοστοιχίας πυροβολικοῦ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς καὶ πλωτοῦ ζεύγματος δοκῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, κυκλοῦντος αὐτὸ εἰς ἀπόστασιν τριάκοντα βημάτων.

Ὁ ἐνωτικὸς ὑποπλοίαρχος, ἀνακαλυφθεὶς πάραυτα, ὑπεδέχθη διὰ τρομεροῦ τουφεκισμοῦ, καὶ κατετρυπήθησαν τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ· δὲν σταματᾷ ὅμως διὰ τόσον μικρὸν πρᾶγμα, ἀλλ' ὠθεῖ δι' ὄλου τοῦ ἀτμοῦ τὸ πλοῖον αὐτοῦ, ὅπερ ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ ζεύγματος. Διαχειρισάμενος τότε μόνος τὸν μοχλὸν τῆς τορπίλλης, τὴν διαθέτει ὑπὸ τὸ πλευρόν τοῦ βῆμα καὶ σύρει τὸ σκάνδαλον. Πάραυτα ἐπέρχεται φρικώδης ἔκρηξις. Τὸ ἐνωτικὸν πλοῖον καταπλακόνεται μὲ στήλην ὕδατος καὶ ταυτοχρόνως λαμβάνει κτύπον πυροβόλου ἀπὸ δεκαπέντε βημάτων, ὅστις καὶ τὸ συντρίβει· ἀλλ' ὅμως τὴν αὐτὴν στιγμήν βυθίζεται καὶ τὸ βῆμα, ὃ δὲ ὑποπλοίαρχος, ὅστις ἐσώθη κολυμητῆ μὲ μέρος τοῦ πληρώματός του, ἔφθασε τέλος διὰ τοῦ δάσους τὸν ἐνωτικὸν στόλον (1).

(1) Ἡ ἐπιχείρησις αὕτη, ἐπαναφέρουσα εἰς τὴν μνήμην μας τοὺς πυρπολητὰς τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος, μᾶς παρηγορεῖ ὅτι, δοθείσης εὐκαιρίας, τὰ τέκνα αὐτῶν θέλουσι φανῆ ἀντάξια τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ὅτι καὶ ταῦτα θέλουσι περιφρονῆσαι τὰ θωρηκτὰ ὡς ἐκείνοι τὰ κατὰ φρακτα.

ὑπῆρξαν ἡ ἀμοιβὴ τῆς εὐφροῦς καὶ γενναίας ταύτης ἐπιχειρήσεως, ἀμοιβὴ ἔκτακτος, ἣτις δὲν ἐδόθη ἢ εἰς μόνους ἑνδεκα ἀξιωματικούς τοῦ ναυτικοῦ καθ' ὅλην τὴν τοῦ πολέμου διάρκειαν, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε προβιασμός, ὃν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν πρέπει νὰ περιμένῃ τις καθ' ἀρχαιότητα.

Ἡ χρῆσις τῶν τορπιλλῶν τούτων, εἴτε τὰς διαθέτει τις μεταξὺ δύο ὑδάτων εἰς τὰς διόδους, ἃς ὀρείλουσι νὰ διέλθωσι τὰ ἐχθρικά πλοῖα, εἴτε μεταβαίνων τις τολμηρῶς, ὡς ὁ υποπλοίαρχος Cushing, τὰς προσκολλᾷ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου, σύρει σπουδαίως τὴν προσοχήν. Τὸ μέσον τοῦτο τοῦ πολέμου εἶναι νέον, ὀλιγοδάπανον καὶ ὄπλον τοῦ ἀδυνάτου κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ. Ἡ ναυτικὴ ἱστορία τοῦ Ἀμερικανικοῦ πολέμου βρῖθαι ἐπεισοδίων, συμβάντων ἕνεκα τοῦ θανατηφόρου τούτου νεωτερισμοῦ. Πρὸ πάντων οἱ Ἀθηνωτικοὶ ἐποιήσαντο συχνὴν αὐτῶν χρῆσιν. Ἐσπειραν κατὰ χιλιάδας τὰς τορπίλλας ἐντὸς τῶν ποταμῶν αὐτῶν καὶ εἰς τὰς διόδους τῶν λιμένων αὐτῶν, προηγουμένως περιορισθείσας ὑπὸ πλωτῶν ζευγμάτων. Ἀπὸ τῆς διπλῆς ταύτης ὑπερασπίσεως προέκυπτεν ἡ ἀνάγκη εἰς τὸν ἐχθρὸν νὰ προσπαθῇ νὰ ἀφαιρέσῃ τὰ ζεύγματα ταῦτα, τεθειμένα πάντοτε ἐκεῖ, ὅπου διεστυροῦντο τὰ πυρὰ πλήθους κανονοστασίων, ὀπλισμένων μὲ κανόνια παμμεγίστης δυνάμεως, ἢ νὰ ἐφορμήσῃ διὰ μέσου αὐλακος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀόρατοι τορπίλλαι ἠδύναντο νὰ ἐκρηχθῶσιν ἀνὰ πᾶν βῆμα. Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν, ὅτι οὐδὲν φρικτότερον ἐν τῷ κόσμῳ ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου, ἀδυνάτου προβλέψεως, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπαπειλεῖται τις ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ὡς ἐπαπειλεῖται ἡ φάλαγγς τῆς ἐφόδου ἐκ τῆς ὑπονόμου, τῆς κεκρυμμένης ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς. Τὸ ἐκδιάζειν τὰς διόδους, τὸ προσβάλλειν κανονοστάσια καὶ ὄχυρὰ μέρη, ὅπου ἡ ἐπιστήμη τοῦ μηχανικοῦ καὶ τὸ εἰσρητικὸν πνεῦμα τοῦ πυροβολιστοῦ ἐξήν-

τλησαν ὅλας αὐτῶν τὰς πηγὰς, τοῦτο πλειστάκις ὑπῆρξε παίγνιον εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς ναύτας. Τὸ προεγνώριζον, καὶ ἐβλεπον εἰς ὁποίους κινδύνους ἐξετίθεντο, ἀλλ' αἱ ὑποβρύχιοι ἐμφράξεις πολλάκις ἐσταμάτησαν τοὺς ἀνδρειοτέρους. Ἀναγινώσκων τὰς ἐκθέσεις τῶν Ἐνωτικῶν ἀξιωματικῶν, βλέπω δέκα πλοῖα πολεμικά, ἐκτὸς πλείστων σκευοφόρων ἀτμοπλοίων, κατεστραμμένα ὑπὸ τῶν τορπιλλῶν. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου τῶν δέκα τὰ ἑννέα ἐχάθησαν ὑπὸ σταθερῶν τορπιλλῶν, ἄνωθι τῶν ὁποίων διήρχοντο. Τὸ δέκατον εἶναι ὁ πολεμικὸς δρόμων Χουστατονίς, ὅπερ, πλοῖον ἕτερον τορπιλλοφόρον, ὅμοιον μὲ τὸ ὑποπλοίαρχου Cushing, ἐζήτησε καὶ κατέστρεψεν ἐν πλήρει πελάγει. Περὶ τούτων θέλομεν εἰπεῖ λίξεις τινάς.

Ἐν γένει αἱ τορπίλλαι συνέκειντο ἀπὸ κιβωτίου τινὸς ἐλαφροῦ ἐκ μετάλλου, ἐν ᾧ ἐτίθετο γέμισις μεταβλητὴ 100 μέτρι 2,000 λιτρῶν πυρίτιδος· ἐκρατοῦντο δὲ πόδας τινὰς κάτωθι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης διὰ σχοινίου φέροντος βάρους τι, καὶ ἐκυμάτιζον οὕτω ὑποβρυχίως. Ἡ ἐκρηξις ἐνηργεῖτο διὰ μέσων διαφόρων· πότε μὲν διὰ τῆς κρούσεως, ἣτις ἐπέφερε τὴν διάρρηξιν σωλήνος τινὸς καὶ τὴν διάχυσιν ὑγροῦ ἐπιφέροντος χημικὴν ἀνάφλεξιν, πότε δὲ διὰ τινος σκανδάλου, ὅπερ ἐπιπτεν ἢ διὰ τῆς κρούσεως ἢ διὰ σχοινίου, πότε τέλος δι' ἠλεκτρικοῦ σύρματος, συγκοινωνοῦντος μὲ τὴν ξηρὰν, καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἐδίδοι τὸν σπινθῆρα κεκρυμμένος παρατηρητῆς, καθ' ἣν στιγμήν τὸ πλοῖον εὐρίσκετο εἰς ὠρισμένην εὐθυγραμμίαν. Τὰ πολεμικά τεχνάσματα, οἷς ἐχρήσαντο διὰ τὰς τορπίλλας, ἐπολλάπλασιάσθησαν ἐπακείρως. Ἐν τῶν καλητέρων ἐξετελέσθη ἐπὶ στολισκοῦ τινὸς ἀναπλέοντος τὸν Ἰαζσο-Ρίβα (Yazoo-River), ὅπως συνεργασθῇ μὲ τὸν στρατὸν τοῦ Σέρμαν. Εἰς στρόφην τινα τοῦ ποταμοῦ οἱ Ἐνωτικοὶ ναυτικοὶ παρετήρησαν γραμμὴν τινα ὑπόπτων σημαντήρων, οἵτινες εἰδεί-

κνουν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἔξω τοῦ ὕδατος. Ἐσπευσαν λοιπὸν νὰ στήσωσι τὰ πλοῖα, ὅπως ἐκπέμψωσι πυροβολισμούς τινας κατ' αὐτῶν, καὶ τοὺς καταστρέψωσι ἢ τοὺς ἐξαλείψωσιν· ἀλλ' ἐνῶ ἠτοιμάζοντο διὰ ταῦτα καὶ τὰ πλοῖα ἐπήγαινον ἐνθεν καὶ ἐνθεν, χωρὶς νὰ προχωρῶσι, βλέπουσι πάραυτα τὸ θωρηκτὸν Κάϊρον, ὅπερ ἀπετέλει μέρος τῆς ἐκστρατείας, νὰ βυθίζηται εἰς τὰ ὕδατα καὶ νὰ χάνεται. Οἱ σημαντῆρες, περὶ ὧν εἴρηται, ἦταν ἀπλοῦν φόβητρον, προωρισμένον εἰς τὸ νὰ κρατήσῃ τοὺς Ἐνωτικοὺς ἐκεῖ, ὅπου εὐρίσκοντο αἱ ἀληθεῖς τορπίλλαι, καὶ δώσωσιν οὕτω καιρὸν, ὅπως τὰς ἀναφλέξωσιν οἱ τοῦτο ἐπιφορισμένοι.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΓΑΛΛΟΠΡΩΣΣΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ.

ΑΡΘΡΟΝ ΤΡΙΤΟΝ (*).

Αἱ συνέπειαι τῆς παραδόσεως τοῦ Σεδᾶν ὑπῆρξαν φυσικώταται. Ἡ αἰχμαλωσία τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἡ καταστροφή τοῦ μόνου στρατοῦ, ὅστις, ἐλεύθερος εἰς τὰς κινήσεις αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς αὐτοκρατορίας, ἔλυσε τὰς δεδεμένας χεῖρας τῶν κατὰ τοῦ Ναπολέοντος. Οὕτως ἡ δημοκρατία ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς Ναπολεοντείου δυναστείας. Τὰ ἐρείπια ταύτης διασπαρέντα παραγέμισαν τὰς ὁδοὺς, ὥστε ἡ δημοκρατία δὲν εὔρεν ἔδαφος ἀνοικτὸν καὶ σταθερὸν, ὅπως πατῶτα καὶ ἀναπτύσσουσα τὰ μέλη αὐτῆς ἀναπτύξῃ τὸ ὅλον ἀνδρικὸν αὐτῆς ἀνάστημα. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ταύτην παλαίουσαν ἐσωτερικῶς πρὸς τάσεις ἥκιστα καθαρῶς δημοκρατικὰς, καὶ πρὸς ἄλλας βεβαίως τὸν θάνατον αὐτῆς ἐπιζητούσας.

(*) *1δε φυλλάδιον Θ'.

Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα οὐδὲ χῶρον ἔχομεν νὰ καταχωρίσωμεν τὰ καθέκαστα τῆς ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς ταύτης πάλης· ἄλλως τε ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν εἶναι στρατιωτικὴ· διὸ καὶ εἰπτομεν ἐπιτροχάδην τὸ βλέμμα μόνον εἰς τὰ στρατιωτικὰ τοῦ πολέμου ἔργα· νομίζομεν ἐν τούτοις ὅτι δὲν ἀπατώμεθα φρονοῦντες ὅτι, ἂν ποτε καθαροὶ δημοκράται διέπραξαν ἀμαρτημά τι, τὸ ἔπραξαν βεβαίως οἱ διενεργήσαντες τὴν δημοκρατικὴν παλινρθωσιν ἐν Γαλλίᾳ εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν, μείνασα ἡ Γαλλία κατὰ μέρος εἰς τὸν κολοσσιαῖον ἀγῶνα, εἰς δὲ τὴν ἐπέβαλεν ὁ Ναπολέων, ἀποδειχθεὶς κακὸς διπλωμάτης καὶ κακὸς στρατηγός, εἶχεν ἀνάγκην συμμάχων. Οὐδεὶς δὲ πολιτικῶς σκεπτόμενος ἠδύνατό ποτε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι οἱ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης ἤθελον πολεμήσει ὑπὲρ πολιτεύματος, ὅπερ ἔμελλε, θάττον ἢ βράδιον, νὰ ἐπηρέασῃ τὰ τῆς ἰσοσταθμίας τῶν θρόνων αὐτῶν.

Τὰ μετὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Σεδᾶν στρατιωτικὰ ἔργα δύναται νὰ συγκεραλαιωθῶσιν ὡδὲ πως·

1ον Ἀπομόνωσις τοῦ Βαζαίν.

2ον Ἐκπολιόρρησις φρουρίων ἀνθισταμένων.

3ον Πορεία κατὰ Παρισίων καὶ ἀποκλεισμός αὐτῶν.

4ον Περιοδεία τῶν Γερμανῶν ἐντὸς τῆς Γαλλίας.

Τῷ ὄντι ὁ Γερμανικὸς στρατός, ἐλεύθερος ἤδη ἀπὸ τῆς ἤτης τοῦ Μάχ Μαῶν εἰς τὴν πρὸς Παρισίους πορείαν αὐτοῦ, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπιτετραμμένος τὸ μὲν εἰς τὰ τοὺς Παρισίους ἀφορῶντα, ἀνατεθέντα δὲ εἰς τὴν στρατιάν τὴν ὑπὸ τὸν βασιλικὸν πρίγκιπα τῆς Πρωσσίας καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τὸν πρίγκιπα τῆς Σαξωνίας, ἧτοι εἰς τὴν ἄλλως κληθεῖσαν 3ην καὶ 4ην στρατιάν, τὸ δὲ εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸ Μέτς, ἧτοι τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ ὑπὸ τὸν Βαζαῖν στρατοῦ, ὃν ἀνέλαβον εἰς ἐν ἐνωθεῖσαι ἢ 1η καὶ 2α στρατιὰ ὑπὸ τὸν πρίγκιπα Φρειδερίκον

Κάρολον, μετὰ τὴν ἐκ τῆς θέσεως τοῦ διοικητοῦ τῆς 1ης στρατιάς ἀπομάκρυνσιν τοῦ Στάινμετς, ἧτις ἀποδίδεται εἰς διαμάχην πρὸς τὸν Μόλτκε, πρὸς δὲ εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν φρουριῶν, ἅτινα ἔτυχον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων, καὶ εἰς ἄλλας τοῦ πολέμου ἐπιχειρήσεις ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους. Ἀφίνοντες εἰς ἄλλο ἄρθρον τὰ περὶ Παρισίων, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς στρατιωτικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ στρατοῦ, θέλομεν διέλθει ἐν τῷ παρόντι τὰ ἀφορῶντα τὰ πολιορκηθέντα καὶ τ' ἀναγκασθέντα εἰς παράδοσιν φρούρια μέχρι τῶν 10 τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός.

Παράδοσις τῆς Laon (1).

Ὁ στρατηγὸς Vinoy ἐπὶ κεφαλῆς σώματος 25,000 καὶ πλέον, ἅμα ἔμαθε τὴν παράδοσιν τοῦ Sedan, πρὸς ὃ ἐπορεύετο ἀπὸ Παρισίων εἰς ἐνίσχυριν τοῦ Mac-Mahon, ἐτράπη ἐπὶ τὰ ὀπίσω καὶ ἀφίκετο εἰς Laon, ὅθεν ἀνεχώρησε τὴν πρωίαν τῆς 6 Σεπτεμβρίου.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὸς τὴν 6 μ. μ. 30 οὐλάνοι ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Laon, καὶ προσβληθέντες ὑπὸ τῆς φρουρᾶς, ἀπῆλθον αἰχμαλωτισθέντων 3. Τὴν ἐπαύριον (7 Σεπτεμβρίου), ὥραν ἐπίσης 6 μ. μ., ἐπαρουσιάσθησαν 3 οὐλάνοι, ἧδη ὡς κήρυκες· καὶ οἱ μὲν δύο παρέμειναν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὕψους, ὃ δὲ τρίτος προσελθὼν ἐζήτησε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὰς ἀρχάς καὶ τὸν φρούραρχον τῆς ἀκροπόλεως. Με

(1) Ἡ Laon κεῖται ἐπὶ ὄροπέδιου, καὶ ἰδιαιτέρως ἐπὶ λόφου αὐτοῦ, ὕψους 40 μέτρων, δεσπόζοντος τὰς ὁδοὺς τῆς Soissons καὶ Reims (Σουασσὸν καὶ Ῥημοί). Ἡ πόλις αὕτη, ὑπερασπίζεται ὑπὸ ἀκροπόλεως. Ὑπῆρξε κατὰ τὸ 1814 ἀποθήκη τῶν συμμάχων, καθεξάντων αὐτὴν ἀκωλύτως, καθ' ὧν ὁ Ναπολέων Αὐτὸς εἰς μάτην ἠγωνίσθη ὅπως τὴν ἀνακτήσῃ διὰ τριήμερου μάχης. Ἡ Laon εἶναι πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῆς Aisne.

δεμένους λοιπὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰσῆχθη εἰς τε τὴν πόλιν καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ὅπου κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν ἀπήτησε τὴν παράδοσιν, ὁπότε τῷ ἐδόθη ἀπάντησις, ὅτι ἕνεκα τοῦ βαθμοῦ του οὐδὲν μετ' αὐτοῦ ἠδύναντο νὰ συνεργασθῶσι, καὶ οὕτω ἀπῆλθε.

Τὴν ἐπομένην ὁμοίως ἡμέραν (8 Σεπτεμβρίου) ἐφάνησαν ὀλίγον ἔξωθι τῆς πόλεως περὶ τοὺς 600, ἀφ' ὧν ἀπεσπᾶσθησαν τέσσαρες, ἐν οἷς καὶ εἷς ἀντισυνταγματάρχης, οἵτινες ἐπλησίασαν, καὶ ὃ ἐπὶ κεφαλῆς ἠτήσατο νὰ ἴδῃ τὰς ἀρχάς. Ὁ ἀντισυνταγματάρχης εἰσῆχθη μετὰ τὰς αὐτὰς προφυλάξεις εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἀκρόπολιν· καὶ αἱ μὲν ἀρχαὶ τῆς πόλεως, αἰσθανόμεναι τὸ ἀδύνατον τῆς ἀντιστάσεως, ἠσπάζοντο τὴν παράδοσιν, ἣν ὁμοίως ἠρνεῖτο ὁ φρούραρχος· ὅθεν καὶ ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς ἀπῆλθεν ἀπρακτος, ἀπειλήσας βομβαρδισμόν τῆς πόλεως.

Ἄλλὰ τὴν αὐτὴν νύκτα τηλεγράφημα ἐκ Παρισίων φθάσαν ἔλεγε· «Ἡ ἀκρόπολις μὴ οὔσα εἰς κατάστασιν ἀντιστάσεως ὀφείλει παραδοθῆναι». Ἐπομένως τὴν ἐπαύριον (9 Σεπτεμβρίου), ὥραν 8 π. μ., ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Πρώσσους δύο ἀξιωματικοὶ Γάλλοι τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ παρέδωκαν τὴν πόλιν, περὶ δὲ τὴν μεσημβρίαν 1000 Πρώσσοι καὶ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ εἰσῆλθον ἐν αὐτῇ, οἱ δὲ πλεῖστοι ἀνέβησαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐξήρχετο ἡ γαλλικὴ φρουρὰ, τρομερὰ ἐκपुरασκρότησις, προσελθοῦσα ἐκ τῆς πυριταποθήκης ἐφόνευσε 50 στρατιώτας καὶ 300 ἐθνοφύλακας, ἐπλήρωσε δὲ καὶ πολλοὺς, ἐν οἷς καὶ τὸν πρίγκιπα τοῦ Μεκλεμβούργου Γουλιέλμον. Τὸ γεγονός τοῦτο παρ' ὀλίγον νὰ καταλογισθῆ εἰς βᾶρος τοῦ φρουράρχου, καὶ περ ἑλαφρῶς πληγωθέντος καὶ αὐτοῦ. Καὶ οὗτος μὲν μετὰ μεγίστης δυσκολίας ἀπελύθη τῆς κατ' αὐτοῦ ἐγερθείσης ὑποψίας ὡς ἐργασθέντος τὰ τῆς

ἀνατινάξεως τῆς πυριταποθήκης, ἀτυχῶς ὅμως ἡ γερμανικὴ μῆνις μηδὲν πραϋνθεῖσα ἐστράφη κατὰ τοῦ νομάρχου, ὅστις, συλληφθεὶς καὶ δικασθεὶς ὑπὸ στρατιωτικοῦ συμβουλίου, κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλ' ἐτροποποιήθη κατόπιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας ἡ θανατικὴ ποινὴ εἰς δεσμὰ. Ὁ ἀτυχὴς οὗτος ἀπεστάλη εἰς Γερμανίαν πρὸς ἀπότισιν τῆς ποινῆς του.

Περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ. σῶμα Πρωσσικὸν περὶ τὰς 20,000 ἔλθον ἐστρατοπέδευσε περὶ τὴν πόλιν.

Παράδοσις τῆς Toul.

Ὡς γνωστὸν, ἀπὸ τῆς πρώτης πρὸς Châlons καὶ Παρισίους πορείας τῆς 3ης Πρωσσικῆς στρατιᾶς, ἣτις ἀνεκόπη διὰ τοῦ κινήματος τοῦ Mac-Mahon, ὅπερ ἀπέληξεν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ Sedan, ἡ Toul διετέλει πολιορκημένη ὑπὸ δυνάμεων ἐχθρῶν 18,000. Ἀνθισταμένης ἡρωϊκῶς τῆς μικρᾶς αὐτῆς φρουρᾶς, ἡ πόλις ἐβομβαρδίσθη πολλάκις, ἀλλὰ τὸ πυροβολικὸν τοῦ φρουρίου ἀπήντησεν εὐστόχως εἰς τὸν βομβαρδισμόν τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ ἡρωϊκὴ ἀντίστασις τῆς φρουρᾶς τῆς Toul, μόλις ἀποτελουμένης ἐκ 3,000 μαχητῶν, διήγειρε τὸν θαυμασμόν τῶν Γάλλων, ἡ δὲ Κυβέρνησις διὰ πράξεώς της ἐκήρυξε τὴν πόλιν ἀνταξίαν τῆς πατρίδος τὴν 7. Σεπτεμβρίου. Τὴν 12 Σεπτεμβρίου ἀντίκρουσε σπουδαίως ἐπιθεσὶν τῶν πολιορκητῶν, ὧν κατέστρεψεν ἀρκετὰς κανονοστοιχίας. Ἄλλ' ὅσον ἀντεῖχεν ἡ ἡρωϊκὴ αὕτη φρουρὰ, ἐπὶ τοσοῦτον ἠῤῥξανεν ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν, στησάντων 80 πυροβόλα μεγάλης ὀγκῆς. Μετὰ τὸν τελευταῖον ὅμως βομβαρδισμόν (23 Σεπτεμβρίου) καὶ τὸ εἰς τὰ τείχη αὐτῆς ἀνοιχθὲν ῥήγμα, καθιστῶν εὐκολὸν τὴν ἔφοδον, αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ παρεκάλεσαν τὸν φρούραρχον ταγματάρχην Huck νὰ ἐνδώσῃ, καὶ οὕτω τὴν αὐτὴν ἡμέραν (23 Σεπτεμβρίου), ὥραν 4 μ. μ.,

ἐστήθη ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἡ λευκὴ σημαία, ἀφοῦ ἤδη τὸ πολιορκητικὸν πῦρ εἶχε κατασιγάσει τὸ πῦρ τῆς ἀμύνης.

Διὰ τῆς συνθήκης τῆς παραδόσεως περιῆλθον εἰς χεῖρας τῶν πολιορκητῶν 109 ἀξιωματικοὶ αἰχμάλωτοι, 2,224 στρατιῶται, 120 ἵπποι, μία σημαία, 197 κανόνια φρουρίου, 3,000 τουφέκια, 3,000 σπάθαι, 500 θώρακες, καὶ πολλὰ πολεμφοδία.

Ἴδου τὸ κείμενον τῆς συνθήκης·

«Μεταξὺ τῶν ὑποσημειουμένων, συνταγματάρχου, ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου Kreusky, παριστῶντος τὴν Α. Υ. τὸν μέγαν δοῦκα τοῦ Μεκλεμβούργου Σβέριν, διοικητοῦ τοῦ 13ου σώματος τοῦ Πρωσσικοῦ στρατοῦ, καὶ τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τοῦ φρουρίου τῆς Toul ταγματάρχου Huck, ἐσυμφωνήθη ἡ ἐπομένη σύμβασις.

Ἄρθ. 1. Τὸ φρούριον τῆς Toul μεθ' ὄλου τοῦ πολεμικοῦ ὑλικοῦ, ὅπερ περιέχει, θέλει παραδοθῆ εἰς τὴν Α. Υ. τὸν μέγαν δοῦκα τοῦ Μεκλεμβούργου Σχβέριν.

Ἄρθ. 2. Ἡ φρουρὰ κηρύσσεται αἰχμάλωτος τοῦ πολέμου, ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ σώματα, στρατιωτικά τε καὶ μὴ, ἅτινα ἔλαβον τὰ ὄπλα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ φρουρίου, ἐξαιρέσει τῶν κινητῶν καὶ λοιπῶν ἐθνοφυλακῶν τῶν ἐκ κατοίκων τῆς Toul συγκεκροτημένων.

Ἄρθ. 3. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἡρωϊκῆς ἀντιστάσεως τοῦ φρουρίου ἐναντίον δυνάμεων πολὺ ἀνωτέρων, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ λοιποὶ ἰσότημοι αὐτῶν ὑπάλληλοι θέλουσι μένει ἐλεύθεροι, ἀρκεῖ νὰ δώσωσιν ἐγγράφως τὸν λόγον τῆς τιμῆς των, ὅτι δὲν θὰ φέρωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Πρωσσίας μέχρι τέλους τοῦ πολέμου, οὐδὲ θὰ ἐνοχλήσωσιν αὐτὴν τὸ παράπαν εἰς τὰ συμφέροντά της. Οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ εἰς ταῦτα συγκατατιθέμενοι διατηρήσουσι τὰ ὄπλα, τοὺς ἵππους καὶ λοιπὰ αὐτῶν εἶδη.

Ἄρθ. 4. Ἄμα τῆ ὑπογραφῆ τῆς παρούσης συμβάσεως ἡ φρουρὰ δηγηθήσεται ἐπὶ τοῦ πρηνοῦς, ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῆς Γαλλίας.

Ἄρθ. 5. Ἡ καταγραφή τοῦ πολεμικοῦ ὕλικου, ἀποτελουμένου ἀπὸ σημαίας, ὄπλα, ἵππους, κιβώτια πολεμοφοδίων καὶ εἶδη ὀπλισμοῦ, πρέπει νὰ παραδοθῆ τὴν αὐτὴν ταύτην ἐσπερὰν εἰς τὸν μηχανικὸν Πρωσσὸν ταγματάρχην Schumann.

Ἄρθ. 7. Συνομολογεῖται, ὅτι, ἐὰν ἐπέλθῃ καταστροφή τις ὁμοία τῆς ἐν Laon, ὀλόκληρος ἡ φρουρὰ μένει εἰς τὴν διακρίσιν τῆς Α. Υ. τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Μεκλεμβούργου Σχβέριν.

Ἄρθ. 7. Οἱ στρατιωτικοὶ ἰατροὶ, ἄνευ ἐξαιρέσεως, δρεῖλουν νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰς ὑπὲρ τῶν πληγωμένων φροντίδας αὐτῶν.

Ἐγένετο ἐν Toul τὴν 23. Σεπτεμβρίου, ὥραν ἐσπερινὴν 7. Kreusky-Huck.»

Παράδοσις τοῦ Στρασβούργου.

Μὴ προτιθέμενοι μῆτε ἐποποιῆαν νὰ συγγράψωμεν, μῆτε τὴν ἱστορίαν τῆς πολιορκίας ἐν ὅλῃ τῇ λεπτομερείᾳ νὰ ἐκθέσωμεν, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀνικανότητα ἡμῶν, τὸ δὲ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαίων στοιχείων, περιοριζόμεθα εἰς ὅσα τῶν πολεμικῶν ἔργων δημοσιευθέντα περιῆλθον εἰς γνῶσιν ἡμῶν.

Μετὰ τὴν εἰς Βέρλ καταστροφὴν τοῦ 1ου γαλλικοῦ σώματος τὸ φρούριον τοῦ Στρασβούργου ἔμεινεν ἀπολύτως εἰς τὴν τύχην αὐτοῦ. Οὕτω τὴν 11ην Αὐγούστου τὰ τῶν Βαδαίων στρατεύματα, ἐν ὅλῳ ἀποτελοῦντα ὁμώνυμον μεραρχίαν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Veyer, πεμφθέντα ἔστησαν ἀπέναντι τῆς πόλεως, καὶ οὕτω ἤρξατο ἡ κατ' αὐτῆς κύκλωσις, ἀφοῦ προσκληθεὶς ὁ φρούραρχος στρατηγὸς Οὐλρίχ ἠρνήθη τὴν παρά-

δοσιν, καὶ κατελήφθησαν ὅλοι οἱ σιδηρόδρομοι καὶ αἱ λοιπαὶ γραμμαὶ τῆς συγκοινωνίας μετὰ τῆς λοιπῆς Γαλλίας. Ἡ πρώτη σύγκρουσις ἐγένετο τὴν 13ην Αὐγούστου, προσβαλόντων τῶν Βαδαίων τὰ ἔργα τῆς ὑπερασπίσεως εἰς τρία διάφορα μέρη. Τὴν 15ην Αὐγούστου ἡ κύκλωσις τοῦ φρουρίου ἐγένετο στενωτέρα, τὴν δὲ 16ην Αὐγούστου ὁ ἐν τῷ φρουρίῳ συνταγματάρχης Chassat ἐνήργησεν ἐξοδὸν ἀποτυχοῦσαν. Τὴν 17ην βόμβαι ἐβρίφθησαν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ῥήνου ὀχθῆς παρὰ τῷ Kehl, ἐντεῦθεν δ' ἀρχόμενοι καὶ οἱ Γάλλοι κατεβόμβησαν τὴν ἄφρακτον ταύτην πόλιν.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς 17ης Αὐγούστου, ὁπότε τὰ πολιορκητικὰ στρατεύματα ἠδῆξήθησαν καὶ ἀπετέλεσαν σῶμα στρατοῦ διὰ τῆς εἰς πολιορκίαν προστελεύσεως τῆς 1ης μεραρχίας τῆς ἐφοδρείας, τῆς μεραρχίας τῆς ἐπιφυλακῆς τῆς πρωσσικῆς φρουρᾶς, καὶ τοῦ περιβόλου τοῦ πολιορκητικοῦ πυροβολικοῦ. Τὸ πολιορκητικὸν τοῦτο σῶμα ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ πρώτου στρατηγοῦ Werder.

Ἡ φρουρὰ τοῦ Στρασβούργου ἀπετελεῖτο ὑπὸ 11,000 πολεμιστῶν, ἤτοι στρατιωτῶν τῆς γραμμῆς, πυροβολικοῦ, κινητῆς καὶ μὴ κινητῆς ἐθνοφυλακῆς.

Γνωστὸν ὅτι τὸ Στρασβούργον συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν ἰσχυροτέρων φρουρίων τῆς Γαλλίας καὶ αὐτῆς τῆς Εὐρώπης. Τὸ Στρασβούργον κεῖται ἐν χιλιόμετρον ἐντεῦθεν τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Ῥήνου, παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ ποταμοῦ Ἴλλ, ὅστις τὴν διαπερᾷ εἰς πλείστους βραχίονας, εἶναι δὲ πρωτεύουσα παλαιὰ τῆς Ἀλσατίας (l'Alsace), καὶ σήμερον τοῦ νομοῦ τοῦ Κάτω Ῥήνου καὶ τῆς 6ης γαλλικῆς στρατιωτικῆς τοπικῆς διαιρέσεως, μὲ στρατιωτικὸν γυμνάσιον, ὀπλοστάσιον, χυτήριον κανονίων, σχολεῖον πυροβολικοῦ, κτλ. πρὸς δὲ περιλαμβάνει 82,000 κατοίκων. Τὸ Στρασβούργον εἶναι τὸ κέν-

τρον τῆς ἀμύνης τῶν Ῥηνικῶν γαλλικῶν ὀρίων, ἣ δὲ ἀκρόπολις αὐτοῦ συγκροτεῖται ἐκ πέντε προμαχῶνων, ὧν τὰ ἐξωτερικὰ ἔργα ἐκτείνονται μέχρις ἐνδὸς τῶν βραχιόνων τοῦ Ῥήνου, τὸ δὲ ἀμυντικὸν αὐτῆς σύστημα συμπληροῦται δι' ὑδατοφραγμαῦ (ecluse), δι' οὗ δύναται νὰ πλημμυρίσῃ τὰ πέριξ.

Τὸ Στρασβοῦργον ἦτο πόλις ἐλευθέρα αὐτοκρατορικῆ ἐπὶ πλέον τῶν ὀκτῶ αἰῶνων, ἐκυριεύθη δὲ τῷ 1681 ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' διὰ προδοσίας, καὶ συνεχωνεύθη εἰς τὴν Γαλλίαν. Εἶναι πατρίς τοῦ Κλέβερ. Ἀπέναντι αὐτῆς κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ῥήνου ὄχθης ἡ Kehl (Κέλ), κοινωνοῦσα διὰ γεφύρας, ἣτις πόλις εἶχεν ὠχυρωθῆ ὑπὸ Βωδάν (Vauban), καὶ παρεχωρήθη τοῖς Βαβαίσις διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Riswyck (Ρίσιβικ) ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Γάλλων τῷ 1703, 1733, 1793 καὶ 1796, καὶ ἐπολιορκήθη ὑπ' αὐτῶν τῷ 1797. Τὴν σήμερον τὰ τεῖχη αὐτῆς εἶναι καθηρημένα.

Τὸ φρούριον τοῦ Στρασβοῦργου κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Speke (Σπέκε), ἐνισχύθη δὲ ὑπερβαλλόντως ὑπὸ τοῦ Βωδάν' κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς πολιορκίας εὐρίσκειτο εἰς καλλίστην κατάστασιν, ἀπειρία δὲ πολεμοφοδίων καὶ πυροβολικοῦ ὑπέσχετο ζωηροτάτην ἀντίστασιν. Παρατηρήθη ὅμως, ὅτι οἱ Γάλλοι δὲν ἔθεντο εἰς ἐνέργειαν τὰς νεωτέρας ἀρχὰς τῆς τέχνης τοῦ ὀχυροῦν τὰ φρούρια, πρὸ πάντων δὲ οὐδὲν ἔπραξαν ὅπως περιβάλωσι τὰ φρούρια δι' ἐξωτερικῶν ἀπεσπασμένων ὀχυρωμάτων, ἵνα κατὰ τὴν προσβολὴν ὑπὸ πολιορκητῶν μὴ μένωσιν οἱ κάτοικοι ἐκτεθειμένοι ἀμέσως εἰς ὄλους τοὺς τῆς πολιορκίας κινδύνους.

Ἀπέναντι τοῦ ἐλαττώματος τούτου καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἰδιωτῶν κατοίκων, στερουμένων ἠσφαλισμένων φυλακτηρίων, ἐπίστευσαν οἱ Πρωσσοὶ ὅτι σπουδαία ἀπειλὴ βομβαρδισμοῦ ἐμελλε νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς κατοίκους νὰ βιάσωσι τὸν φρού-

ραρχον εἰς συνθηκολόγησιν διὰ τοῦ μέσου δὲ τούτου ἤλπισαν ὅτι ἠδύνατο νὰ κυριεύσωσι τὸ Στρασβοῦργον ἐν ὀλίγαις ἡμέραις καὶ ἄνευ πολῦ μεγάλων θυσιῶν, ἐνῶ τακτικὴ πολιορκία, ἐκτὸς τοῦ χρόνου, ἐμελλε νὰ ἐπιφέρῃ καὶ μεγάλας ἐκατέρωθεν θυσίας.

Ἀπὸ τῶν σκέψεων τούτων ὀρμώμενοι οἱ Πρωσσοὶ προσέκαλεσαν τὸν στρατηγὸν Οὐλρίχ ἐπανειλημμένως τὴν 24ην Αὐγούστου εἰς συνθηκολόγησιν ἐπὶ ἀπειλῇ βομβαρδισμοῦ, ἀλλ' αἱ προσκλήσεις αὗται ἐμειναν ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἐπομένως οἱ Πρωσσοὶ ἤρξαντο τοῦ πυρὸς αὐτῶν κατὰ τῆς πόλεως, διευθύνοντες αὐτὸ κυρίως ἐπὶ τῶν στρατώνων, τῶν ὀπλοστασίων, καὶ ἄλλων ἐθνικῶν κτιρίων· ἀλλ' ὅμως ἐκτὸς τούτων πλεῖσται ὅσαι καταστροφαὶ ἐπέπληθον καὶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς οἰκίας φυσικῆ συνεπείᾳ τοῦ βομβαρδισμοῦ, εἰς ὃν οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ προσφεύγουσι χάριν φιλανθρωπίας, ἀρίνους τοῖς βαρβάρους λαοῖς ἄλλα μέσα μηκέτι γνωστὰ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς βαρβαρότητος αὐτῶν, καὶ περιοριζόμενοι ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῶν πεπολιτισμένων νέων ἰδεῶν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ παντός!

Αἱ φρικιᾶσεις αἱ ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ καὶ αἱ καταστροφαὶ, ἃς οὗτος ἐπήνεγκεν ἐπὶ λαοῦ ἡσύχου καὶ ἀόπλου, ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῶν ἐπισήμων τῆς πόλεως κτιρίων, δὴ γείραν τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τοῦ ἐν τῇ πόλει ἱεράρχου, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι ἡ παρέμβασίς τῆς θρησκείας ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἡγῶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀνοιξάντων τοὺς ναοὺς αὐτῶν πρὸς προσευχὴν ἀπ' αὐτῆς τοῦ πολέμου τῆς ἐναρξέως.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἀρχιεπισκόπου ὁ φρούραρχος διέταξε τὴν παῦσιν τοῦ ἀπὸ τοῦ φρουρίου πυρὸς, καὶ ἔδειξε τοῖς πολιορκηταῖς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς συνεννοήσεως. Πραγματικῶς ὁ βομβαρδισμὸς, ὅστις ἠκολούθει ἀπὸ τῆς 24ης Αὐγούστου μέ-

χρι τῆς 26ης, ἐσταμάτηεν ἐπὶ τέσσαρας ὥρας. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐξῆλθε τοῦ φρουρίου, καὶ μετενεχθεὶς εἰς τὸ στραταρχεῖον τῶν πολιορκητῶν ἠτήσατο ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, τῆς φιλανθρωπίας καὶ αὐτοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐθίμου, τὴν παῦσιν τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῶν ἀπολέμων καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἰδιοκτησιῶν, καὶ τὸν περιορισμὸν τοῦ πολέμου κατὰ τοῦ φρουρίου καὶ τῶν φρουρούντων αὐτὸ πολεμιστῶν. Οἱ πολιορκουντες ἀπήντησαν ὅτι, πολεμοῦντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως εἰρήνης διαρκοῦς καὶ μονίμου, δὲν ἠδύναντο νὰ παραιτηθῶσιν οὐδενὸς μέσου, δυναμένου νὰ παραγάγῃ τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα, παρέπεμψαν δὲ τὸν ἀρχιεπίσκοπον πρὸς τὸν φρούραρχον, ἵνα προσκαλέσῃ αὐτὸν νὰ ποραδοθῇ ὅσον τάχιστα, ὅπως μὴ κατακάυσῃ τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας τὸ πῦρ τοῦ Ἄδου, ἀρνηθέντες ταυτοχρόνως τὴν ἔξοδον τοῦ ἀόπλου λαοῦ, καθότι, ὡς εἶπον, εἰς τὰ δεινὰ τούτου ἠλπίζον τὴν παράδοσιν. Ὡς εἶδος, ἀποτυχῶν δὲ ἀρχιεπίσκοπος παρὰ τοῖς δυνατοῖς θεραπεῦται τὸ κακὸν, ἀπέτυχε καὶ παρὰ τῷ στρατηγῷ Οὐλρίχ ἀπλῶς ὑπερασπιζομένῳ.

Ἄποτυχούσης τῆς μεσολαβήσεως ταύτης, ὁ βομβαρδισμὸς ἐπανελήφθη μέχρι τῆς 27ης Αὐγούστου. Ἄλλ' ἐπειδὴ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης οἱ κάτοικοι τοῦ Στρασβούργου δὲν συνέτρεξαν τοὺς Πρώσσοις, μὴ διενεργήσαντες κατὰ τῆς φρουρᾶς μηδεμίαν περὶ παραδόσεως ἐπίδειξιν, ὁ δὲ φρούραρχος ἐξηκολούθει διαρκῶς ἀποκρούων τὰς τῶν πολιορκητῶν προσκλήσεις συνθηκολογήσεως, ἀπεφασίσθη ἡ παῦσις τοῦ διαρκοῦς βομβαρδισμοῦ, διότι ἔνεκα τῆς ἐκτάσεως τῆς πόλεως (κατ' ἐπίσημον πρῶσσικὴν ἐκθεσιν) δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατακαύσωσι καὶ κατακρημνίσωσι πολλὰ ἰδιωτικὰ κτίρια. Ἀπεφασίσαν δὲνὰ προβῶσιν εἰς τακτικὴν πολιορκίαν, καὶ κατῶρθωσαν ἐν τῷ μεταξύ νὰ συλλέξωσι τὰ ἐπαρκοῦντα πρὸς τοῦτο μέσα.

Αἱ φυσικαὶ συνέπειαι τοῦ βομβαρδισμοῦ ὑπῆρξαν τρομεραὶ, πλείστα δ' ὅσαι διηγήσεις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου κατασπαράττουσι τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου καὶ γεννῶσιν αἰσθήματα θαυμασμοῦ ὑπὲρ τῶν ἀόπλων κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ συσσωρευθέντων κατοίκων τῶν περιχώρων, ὅταν ἀναλογισθῇ τις, ὅτι ὅλα ταῦτα ἐνηργοῦντο ἐπὶ τῷ ἀπλῷ καὶ καθαρῷ σκοπῷ τοῦ ἀπελευθερῶσαι τοὺς τὴν καταγωγὴν Γερμανοὺς τούτους κατοίκους τῆς Ἀλσατίας ἀπὸ τῶν δούλων τῆς ἐπ' αὐτῶν δεσποζούσης Γαλλίας! Ἀπὸ τῆς γερμανικῆς καὶ πατριωτικῆς ταύτης ιδέας ὀρμωμένη γερμανικὴ τις ἐπίσημος ἐκθεσις, ἣτις εὑρίσκεται ὑπ' ὄψιν ἡμῶν, ἰδοὺ τί περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀναφέρει:

«Λόγοι στρατιωτικοὶ μεγίστης σημασίας ἐπήνεγκον τὸν βομβαρδισμὸν τῆς πόλεως, πρᾶξι μὴ σπανίαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν πολιορκιῶν, παρατηροῦμεν δὲ, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ πολιορκητικοῦ στρατοῦ, διὰ τῶν ὀδηγῶν αὐτοῦ, ἔχει τὴν ἀδειαν νὰ κάμῃ χρῆσιν ἔλων τῶν μέσων, ἅτινα ἤθελε νομίσαι κατάλληλα, ἄνευ ἐπιμεβάσεως οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐξουσίας.

»Οἱ κάτοικοι λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ παραπονεθῶσιν ἢ κατὰ τῆς ἀλαζονείας καὶ τῆς τυφλῆς ἐμπιστοσύνης αὐτῶν ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἢ δὲν εἰδοποιήθησαν ἐγκαίρως περὶ τοῦ κινδύνου, ὅστις τοὺς ἠπέιλει: ἡ δὲ γνώμη τῶν πεπλανημένων πλήθων, ἅτινα δὲν ἔδλεπον εἰς τὰ στρατεύματα τὰ βαινόντα πρὸς τὴν πόλιν ἢ πυρπολιστὰς καὶ δολοφόνους, ὑπῆρξεν ἀφορμὴ, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι τῶν περιχώρων, μέχρι τοῦ Haguenu, νὰ καταφύγωσιν εἰς Στρασβούργον μὲ τὰς οἰκογενείας καὶ τὰ ἐπιπλά των.»

Αἱ ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ καταστροφαὶ ὑπῆρξαν ἀνυπολόγιστοι. Ἡ βιβλιοθήκη, ἡ περιέχουσα 150,000 τόμους, ἐκτι-

σμένη από τοῦ ἔτους 1254, ἔγινε παρανάλωμα τοῦ πυρός, ὅπερ κατέκαυσε πολυτίμους θησαυρούς τῶν φώτων καὶ τῆς ἐπιστήμης. Εὐτυχῶς αἱ βλάβαι τοῦ παλαιοῦ ἐπίτης καὶ σεβαστοῦ κτιρίου τῆς γερμανικῆς τέχνης, ἥτοι τῆς μητροπόλεως, ὑπῆρξεν οὐχὶ μεγάλαι, περιοριζόμεναι εἰς τὴν κατακαυσιν τῆς στέγης τοῦ θόλου, σωθέντος τοῦ σπουδαίου ὄρολογίου, ὅπερ ἔσχεν ὡς μόνην βλάβην τὴν θλάσιν μιᾶς ὑέλου.

Ὁφείλομεν ὁμῶς νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, πληροφορηθεὶς τὰς βλάβας τὰς ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ, ἐπέταξε, καίτοι ἀργά, τὴν ἀποχὴν ἀπὸ παντὸς κτιρίου σπουδαίας σημασίας.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν κτιρίων, ὑπέστησαν οὐχὶ σμικρὰς βλάβας καὶ τὰ ὀχυρώματα. Τὴν 25 Αὐγούστου ἡ δεξιὰ πτέρυξ τῆς ἀκροπόλεως ἦτο εἰς φλόγας, τὸ δ' ὀπλοστάσιον κατεστράφη καθ' ὀλοκληρίαν, μέχρι δὲ τῆς 31 Αὐγούστου ἡ πρώτη γραμμὴ τῶν ὀχυρωμάτων εἶχεν ὑποστῆ σημαντικὰς βλάβας, τὸ δὲ πῦρ τῶν Βαδαίων κατέστρεψε τὸ ὑδατόφραγμα.

Ἡ τῆς κοινωνίας συγκίνησις διὰ τὰ παθήματα τῶν ἀόπλων κατοίκων τοῦ Στρασβούργου ὑπῆρξε μεγάλη· ἄπειρον δὲ σεβασμὸν διεγείρει ἡ αὐτοπροαίρετος συνδρομὴ, ἡ ἀπὸ τῆς Ἑλβετίας προσελθούσα. Πραγματικῶς ἐπιτροπὴ Ἑλβετῶν, παρουσιασθεῖσα εἰς τὸ στραταρχεῖον τῶν πολιορκητῶν, κατώρθωσε καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν, ὅπως ἀπὸ τῆς 30 Αὐγούστου ἀνοίγηται ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν μία τοῦ φρουρίου ὄρσοθύρα (poterne), ὅπως ἐξέρχονται γυναῖκες καὶ παιδία· ἐννοεῖ δὲ πᾶς τις, ὅτι ἡ συγκαταβάσις αὕτη ἐκανόνισθη οὕτως, ὥστε νὰ μὴ δυνηθῶσιν οἱ πάντες νὰ ἐπωφεληθῶσιν ἀμέσως.

Ἄλλ' ἂν μετὰ τὴν 27 Αὐγούστου ἐπαύσατο ἡ διὰ τοῦ βομβαρδισμοῦ πλήρης καταστροφὴ τῆς πόλεως, τὸ σύστημα τακτικῆς πολιορκίας δὲν ἐπέφερον ἥττονας βλάβας, ἀλλὰ τοῦ-

λάχιστον μᾶλλον δεδικαιοιογημένας, καθὼς συνειπίας καθαράς τῆς πολιορκίας.

Λέγεται ὅτι τοιαῦται ὑπῆρχον αἱ κατατροφαί, ὥστε οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων ἐστερήθησαν σκέπης καὶ κατέφυγον εἰς κρυπτήν τινα, εὐρεθεῖσαν κάτωθι ἐγκαταλειμμένου παρεκκλησίου, ὑπογειῶς βαίνοντες ἐπὶ ἀρκετὰ χιλιόμετρα.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 29ης πρὸς τὴν 30ὴν Αὐγούστου ἡ νοίχθη ἡ πρώτη παράλληλος ἐναντίον τοῦ νοτιοδυτικοῦ μετώπου τῶν ὀχυρωμάτων εἰς ἀπόστασιν 600—800 βημάτων ἀπὸ τούτων, καὶ τὴν νύκτα τῆς 31ης Αὐγούστου ἐγένετο ὁ χάνδαξ συγκοινωνίας. Τὴν ἐπομένην νύκτα ἐπερατώθη ἡ 2α παράλληλος εἰς ἀπόστασιν 300—400 βημάτων ἀπὸ τῶν ὀχυρωμάτων, τὴν αὐτὴν δὲ νύκτα οἱ πολιορκουῦντες εἰργάσθησαν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν πολιορκητικῶν κανονοστασίων. Τὰ ἐκτεταμένα ταῦτα ἔργα ἐτελέσθησαν ἀληθῶς ἐν ὀλιγοχρονίῳ διαστήματι, ὑπὸ τὸ πῦρ τῶν πολυαρίθμων πυροβόλων καὶ ὅπλων τῶν πολιορκουμένων καὶ ἐν ἀντιστάσει ζωηρῶν αὐτῶν ἐξόδων, ὧν σπουδαιότερα ὑπῆρξεν ἡ τῆς πρωΐας τῆς 2ας Σεπτεμβρίου ἐναντίον τῶν δύο πτερύγων τῶν πρωστικῶν θέσεων, αἵτινες ἀπεκρούσθησαν ἐνεργητικῶς, ἡ μὲν κατὰ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ὑπὸ τοῦ 30οῦ συντάγματος τῆς γραμμῆς, ἡ δὲ κατὰ τῆς δεξιᾶς ὑπὸ τοῦ 2ου τῶν Βαδαίων ἐπιλέκτων.

Μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου τὸ πρωστικὸν πυροβολικὸν ἔθετο εἰς κανονοστάσια ἀπέναντι τοῦ μετώπου τῆς προτοβόλης 98 βραδωτὰ πυροβόλα καὶ 40 ὄλμους, τὸ δὲ πῦρ τῶν κανονοστασίων τούτων ἔσβυσε σχεδὸν ἐντελῶς τὸ τῶν παραπετασμάτων. Ὡσαύτως δὲ τὸ πολιορκητικὸν πυροβολικὸν τῶν Βαδαίων διηύθυνε σπουδαῖον πῦρ ἀπὸ τῆς Κέλ διὰ 32 βραδωτῶν πυροβόλων καὶ 8 ὄλμων ἐναντίον τῆς ἀκροπόλεως, ἥτις ἄλλως ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τελευταῖον καταφύγιον τῆς φρουρᾶς μετὰ τὴν κυρίευσιν τῆς πόλεως.

Κατὰ τὰς νύκτας τῆς 9ης καὶ 11ης Σεπτεμβρίου αἱ προσεγγίσεις (approches) τῆς 3ης παραλλήλου καὶ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 11ης πρὸς τὴν 12ην αὐτοῦ αὕτη ἢ παράλληλος, ἐξετελέσθησαν κατὰ μέγα μέρος.

Ὁ στρατηγὸς Οὐλρίχ, ἅμα ἔμαθε τὴν πτώσιν τοῦ Σεδάν, εἶχε προτείνει τοῖς πολιορκηταῖς συνθηκολόγησιν ἔντιμον διὰ τὴν φρουράν, ἀλλ' οἱ παρ' αὐτοῦ προθαθέντες ὄροι ἐξόδου ἐνόπλου ἀπερρίφθησαν. Τὴν δὲ 11 Σεπτεμβρίου πληγωθεὶς, καὶ προβλέπων τὰς συνεπείας τῆς ἀντιστάσεως, προέτεινεν εἰς τοὺς κατοίκους ν' ἀπορηνθῶσι περὶ παραδόσεως διὰ ψηφοφορίας, ἣτις ὁμοθυμῶς ὑπῆρξεν ἀποφατική.

Οὕτως ἡ μὲν πολιορκία ἐξηκολούθησε συνοδευομένη μὲ τὰς συνεχεῖς αὐτῆς καταστροφάς, ὁ δὲ στρατηγός, βλέπων τὸ ἀκατάσχετον τῆς γνώμης τῶν πολιτῶν, ὀφείλων δ' ἀφ' ἐτέρου νὰ σκεφθῆ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων νὰ συμβῶσι, συνῆλθεν ἐν κρυπτῷ εἰς συμβούλιον μετὰ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ νομάρχου, καὶ παρεδέξαντο παμφηφεὶ νὰ παραδοθῆ ἡ πόλις καὶ ἀποφύγη τὰς συνεπείας τῆς ἐξ ἐφόδου ἀλώσεως, ἅμα τὸ ἀνοιγόμενον ῥῆγμα εἰς τὸ προσβαλλόμενον μέτωπον ἤθελον καταςτῆ βατόν.

Ἐν τούτοις τὴν 20ὴν Σεπτεμβρίου ἐκυριεύετο ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἡ ὑπ' ἀριθ. 53 ἡμισέληνος καὶ τὰ ἔργα τὰ πολιορκητικὰ ἔδαινον ταχέως, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου τὸ πῦρ τῶν πολιορκουμένων ἐσβέννυτο καθ' ἡμέραν ἔτι μᾶλλον.

Οὕτω τὴν 26. Σεπτεμβρίου ὁ στρατηγὸς Οὐλρίχ ἐκήρυξεν ὅτι τὸ ῥῆγμα κατέστη βατόν, καὶ ὅτι μόλις δύναται ν' ἀντιῆξη τὸ πολὺ ἐπὶ δύο ἔτι ἡμέρας, οὐδέποτε δὲ πλέον τῆς 28ης Σεπτεμβρίου. Τὸ συμβούλιον, ἀκοῦσαν τὸν στρατηγόν, παρεδέξατο ὁμοφώνως τὴν παράδοσιν, ἅμα οὗτος κρίνη αὐτὴν ἀναγκάσιαν.

Ὁθεν τὴν 27 Σεπτεμβρίου, ἐνῶ τὸ πῦρ τῶν πολιορκουμέ-

νων ἀπῆντα εἰς τὸ πῦρ τῶν πολιορκητῶν, αἴφνης σιωπηλῶς διήλθε τὰ πλήθη ἢ ὑπόκωφος φήμη ὅτι προώρισται περὶ παραδόσεως. Τὸ ἄκουσμα τοῦτο οἱ γενναῖοι καὶ θαυμαστοὶ κάτοικοι τοῦ Στρασβούργου τὸ ἐδέχθησαν μετὰ περιφρονήσεως ἅμα καὶ ἀπελπισίας, οὐδ' ἤθελον νὰ τὸ πιστεύσωσιν, ὅτε περὶ 5ην ὥραν μ. μ. ὑψώθη ἡ λευκὴ τῆς παραδόσεως σημαία.

Οἱ ὄροι τῆς συνθηκολογήσεως συνεζητήθησαν τὴν αὐτὴν ἐσπέραν, καὶ ἡ συνθήκη τῆς παραδόσεως, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους καθ' οὓς παρεδόθη καὶ ὁ στρατός τοῦ Σεδάν, ὑπεγράφη μόλις περὶ τὴν 2αν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἦτοι τὴν πρωίαν τῆς 28ης. Κατὰ τὴν συνθήκην, ἡ πόλις ὄφειλε νὰ παραδοθῆ τὴν πρωίαν, ὥραν 8ην, ἀφοῦ προηγουμένως κατελήθησαν αἱ ἐξωτερικαὶ θέσεις καὶ αἱ πύλαι. Πραγματικῶς οὕτω καὶ ἐγένετο, τὴν δὲ ὠρισμένην ὥραν ἡ φρουρὰ ἐξήρχετο τῆς πόλεως καταθέτουσα τὰ ὄπλα, ὧν πλεῖστα ὅσα οἱ στρατιῶται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Γερμανῶν κατεσύντριψαν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτῶν. Ἴδου ἡ περὶ παραδόσεως συνθήκη.

Κείμενον τῆς συνθηκολογήσεως τοῦ Στρασβούργου.

α' Ὁ πρῶστος ἀντιστράτηγος de Werder, διοικῶν τὸν πολιορκητικὸν στρατὸν ἔμπροσθεν τοῦ Στρασβούργου, αἰτῆσει τοῦ ἀντιστράτηγου Ulrich, διοικητοῦ τοῦ Στρασβούργου, καὶ ὑπ' ὄψιν ληφθείσης τῆς ἡρωϊκῆς ἀμύνης τοῦ φρουρίου, συγκατατεθεὶς εἰς τὴν διακοπὴν τῶν ἐχθροπραξιῶν, συνεφώνησε μετὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Στρασβούργου τὴν ἐπομένην συνθηκολόγησιν.

Ἄρθ. 1. Τὴν 8ην ὥραν τῆς πρωίας, τῆς 28ης Σεπτεμβρίου 1870, ὁ ἀντιστράτηγος Ulrich θέλει κενώσει τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰς στρατιωτικὰς θέσεις τῆς πλατείας Ἀουστερλίτς, Φίχερ καὶ Ἐθνικῆς πλατείας, αἵτινες πάραυτα θέλουσι καταληφθῆ ὑπὸ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

Ἄρθ. 2. Τὴν 11ην ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ γαλλικὴ

φρουρά, περιλαμβανομένης τῆς κινητῆς καὶ μὴ κινητῆς ἔθνοφυλακῆς, θέλει ἐξέλθει τοῦ φρουρίου διὰ τῆς Ἐθνικῆς πύλης, βαδίζουσα μεταξὺ τῆς ἡμισελήνου (ἀριθ. 44) καὶ τῆς περιβολῆς (ἀριθ. 37), ὅπου θέλει καταθέσει τὰ ὄπλα.

Ἄρθ. 3. Τὰ στρατεύματα τῆς γραμμῆς καὶ τῆς κινητῆς ἔθνοφυλακῆς θέλουσιν εἶσθαι αἰχμάλωτοι πολέμου, καὶ θέλουσι βαδίσει πάραυτα μετὰ τὰ σκεύη αὐτῶν. Ἡ ἔθνοφυλακὴ καὶ οἱ ἐλεύθεροι σκοπευταὶ θέλουσι τανάπαλιν εἶσθαι ἐλεύθεροι, καὶ ὀφείλουσι νὰ καταθέσωσι τὰ ὄπλα αὐτῶν εἰς τὸ δημαρχεῖον πρὸ τῆς 11ης ὥρας. Ὁ κατάλογος τῶν ἀξιωματικῶν τῶν στρατευμάτων τούτων θέλει παραδοθῆ τὴν αὐτὴν ὥραν πρὸς τὸν στρατηγὸν Werder.

Ἄρθ. 4. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι οἱ ἰσοτίμοι μετὰ ἀξιωματικούς, δύνανται νὰ ἐκλέξωσι κατὰ βούλησιν τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των, ἅμα ὑπογράψωσιν, ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς των, τὴν ἐπισυναπτομένην ὑπόσχεσιν. Οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ μὴ θέλοντες νὰ ὑπογράψωσι τὴν διατετυπωμένην ὑπόσχεσιν, μένουσιν αἰχμάλωτοι πολέμου καὶ ὀδηγηθήσονται εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἀπαντες οἱ Γάλλοι ἱατροὶ θέλουσιν ἐξακολουθήσει τὴν ὑπηρεσίαν των μέχρι νεωτέρας διαταγῆς.

Ἄρθ. 5. Ὁ ἀντιστράτηγος Ulrich ὑποχρεοῦται, ἅμα γενομένης τῆς παραδόσεως τῶν ὄπλων, νὰ διατάξῃ τὴν παρὰ τῶν ὑπαλλήλων παράδοσιν τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου ταμείου. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι οἱ ἐπὶ τούτῳ ἐπιφορτισθόμενοι ἐκατέρωθεν, θέλουσιν εὑρεθῆ τὴν 28ην κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐπὶ τῆς πλατείας Βρόγλι (Broglie) τοῦ Στρασβούργου.

Ἡ συνθηκολόγησις αὕτη ὑπογραφήσεται ὑπὸ τῶν ἐφεξῆς ἐπιτετραμμένων.

Ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν, ἀντισυνταγματάρχης Leszczyn-

ski, ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου τοῦ πολιορκητικοῦ σώματος, καὶ ὁ κόμης Henckel de Donnersmark, λοχαγός.

Ἐκ μέρους τῶν Γάλλων, ὁ συνταγματάρχης Ducasse, διοικητῆς τοῦ Στρασβούργου, καὶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Mangin, ὑποδιευθυντῆς τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἀνεγνώσθη, ἐνεκρίθη καὶ ὑπεγράφη.

Leszczynski—Henckel de Donnersmark,

Ducasse—Mangin.

Ὁ γραμματεὺς βαρῶν Laroche.

Ἐγκρίνεται, ἐν Mundolsheim, 28 Σεπτεμβρίου 1870.

V. Werder, ἀντιστράτηγος.»

Οἱ Γερμανοὶ εὔρον ἐν Στρασβούργῳ 1,070 πυροβόλα, οἱ δὲ παραδοθέντες ἦσαν 11,000 στρατὸς τακτικὸς καὶ κινητοὶ ἔθνοφύλακες, πρὸς δὲ 6,000 ἀπλοὶ ἔθνοφύλακες.

Διὰ τί παρεδόθη ὁ Οὐλρίχ; Διὰ τί στρατὸς 17,000 ὀπλιτῶν δὲν ἐδοκίμασε καὶ τὴν τελευταίαν ἀντίστασιν ἐναντίον τῆς πρώτης κἀν ἐφόδου; Διὰ τί ὁ στρατηγός, ἔχων νὰ παλαίσῃ ἐναντίον 40—45,000 ἐχθρῶν, δὲν ἀντεπεξῆλθε, καὶ ἀνοίγων τὸν δρόμον ἐν μέσῳ χειμάρρου ἐχθρικοῦ αἵματος καὶ ἀδελφικοῦ δὲν ἔφερεν εἰς τὴν δεινοπαθοῦσαν Γαλλίαν ὀλίγους κἀν στρατιώτας; Διὰ τί δὲν ἐτάφη ὑπὸ τὰ εἰρείπια τοῦ φρουρίου, ἵνα πιστευθῆ ὅτι ἐν ἀρχῇ ἔλεγε τοῖς πολιορκηταῖς, ὅτι θέλει πολεμήσει ἐν ὄσῳ τῷ μένει εἰς μόνος στρατιώτης, μία μόνη πυριτοβολή; Διὰ τί δὲν ἐμιμήθη τὸν ἀσπλον τοῦ Στρασβούργου λαόν, ὅστις ἀδημονῶν εἶδε τὴν λευκὴν σημαίαν εἰς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως τῆς πατρίδος αὐτοῦ; Διότι, φαίνεται, εἶναι πεπερωμένον νὰ μένῃ ὡς ἔργον σπάνιον, ὡς ἔργον ἡρώων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἐθνῶν, ἡ ἐξοδος τῆς φρουρᾶς τοῦ Μεσολογγίου, ἡ ἀνατίναξις τοῦ Ἀρκαδίου. Οἱ Γερμανοὶ ἀπώλεσαν εἰς πληγωμένους καὶ φονευμένους καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πο-

λιορκίας τοῦ Στρασβούργου 900 ἄνδρας, ἐν οἷς 43 ἀξιωματικούς. Πόσον εὐθηνὰ ἠγόρασαν τὴν πρὸς Γερμανίαν σπουδαίαν ταύτην γαλλικὴν κλεῖδα!!!

Παράδοσις τῆς Soissons (1).

Τὴν 7ην Σεπτεμβρίου ἡ πρωτοπορεία τῶν κατὰ τῶν Παρισίων ἀπὸ Σεδάν πορευομένων Γερμανῶν ἐφάνη πλησίον τῆς Soissons, μέχρι δὲ τῆς 11ης ἠύξανον τὸν ἀριθμὸν οἱ μέλλοντες νὰ πολιορκήσωσιν αὐτήν, ἀφοῦ προσκληθεῖσα εἰς παράδοσιν ἄμεσον, ἠρνήθη νὰ πράξῃ τοῦτο.

Ἐκτοτε ἤρξατο ἡ πολιορκία τοῦ φρουρίου, διαρκέσασα ἐν ἑλω τρεῖς ἑβδομάδας, ἐφ' ἧς πολλαὶ μὲν ἔλαβον χώραν ἐξοδοὶ καὶ αἱματηραὶ μάλιστα, οὐχ ὀλίγα δὲ ὑπέστη καὶ ἡ πόλις κατὰ τὸν τετραήμερον τελευταῖον βομβαρδισμόν, ἐπενεγκόντα καὶ τὴν παράδοσιν κατὰ τὴν 16ην Ὀκτωβρίου.

Οἱ πολιορκηταί, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν τὸν μέγαν δοῦκα τοῦ Μεκλεμβούργου καὶ ἀποτελούμενοι ὑπὸ μεραρχίας ἐπιφυλακῆς καὶ πολλὰ πυροβόλα, ἐγένοντο διὰ τῆς παραδόσεως τῆς Soissons κύρια 4,000 ἐνόπλων ἐκ τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἡ δὲ γερμανικὴ ἐπιδρομὴ ἐκέρδησε διὰ τῆς κυριεύσεως τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐτέραν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν συγχωινωίας πρὸς τὴν Γερμανίαν.

(1) Ἡ Soissons (Σοασόν), βρεχομένη ὑπὸ τοῦ Aisne, εἶναι πόλις ἀρχαιοτάτη, περίφημος διὰ τὴν μάχην τοῦ ἔτους 486, καθ' ἣν ὁ Clovis ἐνίκησε τὸν Syagrius (Συάγριον). Ἡ θέσις τῆς Soissons εἶναι στρατηγικὴ τῆς ὑψηλοτέρας σημασίας εἰς τὴν ἐξοδὸν τῆς μεγάλης Βορείου ὁδοῦ πρὸς τοὺς Παρισίους. Ἐπολιορκήθη τρίς τῷ 1814, ἡ δὲ συνθηκολογήσεις αὐτῆς ἐπήνεγκε τὴν καταστροφὴν Ναπολέοντος τοῦ Α', ὅστις εἶχε σπρώξει μετὰ τῆς Soissons καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ τὸν στρατὸν τοῦ Βλῦχερ. Σήμερον ἡ πόλις αὕτη εἶναι τακτικῶς ὠχυρωμένη.

Παράδοσις τῆς Schelestadt.

Ἡ Schelestadt, φρούριον ὀχυρωθὲν ὑπὸ τοῦ Vauban, περιβρεόμενον ὑπὸ τοῦ Ἴλλ ἐν Ἀλσατία, καὶ ὑπερασπιζόμενον τὴν στενωπὸν τῆς Sainte-Marie-aux-Mines, πολιορκηθὲν ὑπὸ τμήματος τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐξεπολιόρκησε τὸ Στρασβούργον, καὶ δεῖξαν κατ' ἀρχὰς ἐπιθυμίαν ἀντιστάσεως, παρεδόθη ἐπίσης τοῖς Γερμανοῖς. Ἡ πολιορκία αὐτοῦ διήρκησεν ἀπὸ τῆς 18ης μέχρι τῆς 24ης Ὀκτωβρίου, ὁπότε παραδοθέντος τοῦ φρουρίου ἐκέρδιταν οἱ Γερμανοὶ 2,400 αἰχμαλώτους καὶ 120 πυροβόλα, καὶ ἀφέθη αὐτοῖς οὕτω ἐλευθέρᾳ ἡ πρὸς τὴν Belfort (Βελφόρτ) πορεία.

Ὁ ἀποκλεισμός καὶ ἡ παράδοσις τοῦ Metz.

Ὁ θέλων νὰ ἐκθέσῃ τὸ σύνολον τῶν στρατιωτικῶν περὶ τὸ Μὲτς ἔργων, καὶ νὰ φέρῃ τὴν δέουσαν κρίσιν εἰς τὰ τῆς παραδόσεως αὐτοῦ, δεόν νὰ ἔχη ἀνὰ χεῖρας τὸ ἡμερολόγιον τῶν ἐπιτελείων τῶν δύο ἀντιμαχομένων στρατῶν καὶ κατατάξῃ τὰ ἔργα καὶ τὰ συμβάντα, καθαρίζων αὐτὰ ἀπὸ τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς κακῶς ἐννοουμένης ἐθνικῆς φιλοτιμίας. Τοῦτο θέλει πράξῃ κατόπιν ὁ ἱστοριογράφος, ἡμεῖς δ' ἐξ ἀνάγκης περιοριζόμεθα ἀντλοῦντες ἐκ τῆς πηγῆς τῶν μέχρι τοῦδε διὰ τοῦ τύπου δοθεισῶν ἡμῖν εἰδήσεων.

Ὁ Bazaine, ἀποτυχῶν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ τῆς 31ης Αὐγούστου μέχρι 1ης Σεπτεμβρίου νὰ διαρρήξῃ τὰς γερμανικὰς γραμμάς, ἵνα δράμῃ εἰς βοήθειαν τοῦ Mac-Mahon, εὐρέθη ἀποκεκλεισμένος ἀπὸ πάσης τῆς λοιπῆς Γαλλίας ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος Φρειδερίκου Καρόλου, ἧτοι' ὑπὸ τῆς 1ης καὶ 2ας στρατιάς, ἐνέφεξῆς ἀποτελούσας μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς 1ης στρατιάς στρατηγοῦ Steinmets.

Ὁ Φρειδερίκος Κάρολος, κατανοῶν τὸν μέγαν κίνδυνον
ΕΛΛΗΝ ΣΤΡΑΤ. 11. ΦΥΛ. Τ. Β. 30

της επιθέσεως κατά τόπου τόσον ισχυρῶς ὠχυρωμένου, οἷον τὸ Metz, καὶ τὸ δύσκολον τῆς διὰ τακτικῆς πολιορκίας ταχίας ἀλώσεως αὐτοῦ, θεωρῶν ἀφ' ἑτέρου ἀρκοῦσαν ἐπιτυχίαν εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς τῶν Γερμανῶν σκοποὺς τὴν ἀπομόνωσιν τοῦ μόνοῦ ἀξιομάχου γαλλικοῦ στρατοῦ, περιωρίσθη εἰς ἀπλοῦν ἀποκλεισμόν, δυνάμενον, θάπτον ἢ βράδιον, νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παράδοσιν διὰ τοῦ λιμοῦ, ἂν μὴ ἡ Γαλλία, κατορθοῦσα συγκρότησιν στρατοῦ νέου καὶ ισχυροῦ, διέλυε δι' αὐτοῦ τὸν ἀποκλεισμόν, ἢ ἂν μὴ ὁ Bazaine διὰ τῶν προσπαθειῶν του κατώρθου νὰ διεξέλθῃ διὰ τῶν γραμμῶν τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Εἰς τὴν τοποθέτησιν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἀποκλεισμοῦ παρατηρεῖται οὐχὶ σμικρὰ περὶνοια. Τῶνόντι, ἐφ' ὅσον μὲν ὑφίστατο ὁ στρατὸς τοῦ Mac-Mahon, ἢ τοποθέτησις αὕτη ἦτο τοιαύτη, ὥστε τὰ γερμανικὰ ὄπλα νὰ παρεμποδίσωσι πᾶσαν ἐπιχείρησιν τοῦ Bazaine πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ βόρεια, δυναμένην νὰ ἐπενέγκῃ τὴν συνένωσιν τούτου μετὰ τοῦ Mac-Mahon. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ὅμως τοῦ Sedan ἢ προσοχὴ τοῦ Φρειδερίκου Καρόλου ἐστράφη πρὸς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἀνατολικά, μὴ ἐκείθεν ὁ Bazaine ἐπιχειρήσῃ πορείαν πρὸς τὸ Στρασβοῦργον, ἵνα λύσῃ τὴν τούτου πολιορκίαν. Τέλος, μετὰ τὴν ἐκπολιόρκησιν τούτου, ὁ Φρειδερίκος Κάρολος, κατανοῶν ὅτι πᾶσα ἐπιχείρησις τοῦ Bazaine πρὸς τὰς διευθύνσεις ταύτας ἤθελεν εἶσθαι στρατηγικὴ πλάνη, ἔστρεψεν ἐκ νέου πρὸς βορρᾶν τὴν προσοχὴν του, μὴ ἐκείθεν ὁ Bazaine θελήσας διαφύγῃ εἰς χώραν οὐδετέραν, ἢ καὶ μὴ πορευθῆ πρὸς Thionville ἢ Montmedy.

Τὸ κυρίως φρούριον τοῦ Metz ἐνεπιστεύθη ὁ Bazaine εἰς τὴν νεωστὶ διοργανισθεῖσαν ἐθνοφυλακὴν τῆς πόλεως, ὁ δὲ κύριος στρατὸς αὐτοῦ ἐστρατοπέδευεν ἔξωθι, μεταξὺ τῶν μεμνωμένων φρουρίων, ὧν τὴν φρούρησιν ἐπίσης ἐξυπηρετεῖ

ἀνεγείρας καὶ νέα ὠχυρώματα, ὅπου ταῦτα ἐκρίθησαν ἀναγκαῖα.

Ἐξελέγχων τις τὸ στρατιωτικὸν σχέδιον τοῦ Bazaine, παρατηρεῖ ὅτι ἀφ' ἧς ἔχασε τὴν ἐλπίδα συνδρομῆς διὰ τῆς παραδόσεως τοῦ Sedan, ὁ σκοπὸς αὐτοῦ περιωρίσθη εἰς ὅσον οἷον τε χρονιωτέραν διαμονὴν εἰς τὰς θέσεις αὐτοῦ, ἵνα διὰ τοῦ μέσου τούτου συγκρατῆ παρ' ἑαυτῷ τὰς πλεόν τῶν 200 χιλ. δυνάμεις τῶν ἀποκλειόντων αὐτὸν Γερμανῶν, καὶ ἀνέμενε τὴν συνδρομὴν τῆς Γαλλίας. Φαίνεται δὲ πρὸς τοῦτο ἐπηρεαζόμενος ὑπὸ τῆς ιδέας, ὅτι πεισματώδης ἐπιχείρησις πρὸς διέξοδον δὲν ἠδύνατο ἐπιτυγχάνουσα νὰ ἔχῃ μεγάλας τὰς στρατιωτικὰς συνεπείας ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, διότι καὶ πλῆθος πολὺ ἤθελεν ἀφήσει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ πρὸς Παρισίους ἢ ἀλλαχοῦ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ καταφθάσῃ σύσσωμος, ἔχων κατὰ πόδας αὐτοῦ στρατὸν μέγαν γερμανικὸν καὶ τὰς ἐπαρχίας, ἀφ' ὧν ὄφειλε νὰ διέλθῃ, καταπεπληρωμένους ἐχθρῶν. Ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ιδέας ταύτης φαίνεται ἐμπνεόμενος, συνάγεται καὶ ἀπὸ διαταγῆς τινος τῆς ἡμέρας πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν, ἐν ἧ ἐνεγράφησαν τὰ ἐξῆς· «Τὸ πρῶτον, ὅπερ ὀφείλει τις νὰ πράξῃ διὰ σταθερὰν καὶ μακρὰν ἄμυναν, εἶναι τὸ ν' ἀνησυχῆ τὸν ἐχθρὸν, ὡς πράττουσιν οἱ ταυρομάχοι μὲ τὸν ἐν τῷ σταδίῳ ταῦρον, ἧτοι νὰ προσβάλλῃ αὐτὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη πανταχόθεν μὲ φάλαγγας ἐλαφρὰς, αἵτινες εὐκόλως ὑποχωροῦσαι νὰ συμπύσσωνται ὑπὸ τὰ πυροβόλα τῶν φρουρίων, ἀσφαλίζόμεναι οὕτω κατὰ παντελοῦς ἀπωλείας. Ἡ μέθοδος αὕτη τῆς ἐπιθετικῆς ἀναγνωρίσεως (reconnaissance affensive), κατὰ τὸν Vauban, ἔχει τὸ πλεονέκτημα τῆς διαγνώσεως τῆς δυνάμεως καὶ τῆς θέσεως τοῦ ἐχθροῦ, τῆς ἀρπαγῆς τῶν προμηθειῶν καὶ τῶν πυροβόλων αὐτοῦ, διατηρεῖ δὲ εἰς τὰ στρατεύματα τὸ καλὸν θάρρος, τὴν εὐκολον λήθην τῶν ἀπιδῶν τοῦ

τε πολέμου και τῆς ἀπομονώσεως, καθιστᾷ δὲ δυνατὴν τὴν αὐστηροτέραν πειθαρχίαν» (1).

Ἄλλ' ἡ τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων δὲν ἠδύνατο νὰ παραταθῆ ἄνευ ὑπάρξεως ἀρκούντων πολεμεφοδίων και ἀφθό-
νου ὕλικου τροφοδοσίας. Και ἀποδεικνύεται μὲν ἐναργέστατα
ὅτι τὰ πολεμεφοδία ὑπῆρχον ἐν Mets μᾶλλον ἢ ἀφθονα, κα-
θόσον ὁμως ἀφορᾷ τὰς ζωοτροφίας, φαίνεται ἐξ ἀρχῆς τὸ
κοινὸν κρέας σπανίζον, ἐγένετο δὲ ἀμέσως χρῆσις κρέατος
ἵππειου, ὅπερ ἀληθῶς περὶ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ὀκτω-
βρίου ἤρξατο και τοῦτο σπανίζον, μένει δὲ ἀνεξακρίβωτον εἰ-
σέτι ἐπὶ πόσον χρόνον ἠδύνατο περὶ τὰς 230,000 κατοίκων
και στρατιωτῶν ἀποκεκλεισμένων νὰ τροφοδοτῶνται διὰ τοῦ
ξηροῦ ἄρτου και τῶν ξηρῶν καρπῶν και ὀσπρίων, ἅτινα δὲν
παρουσιάζονται σπανίζοντα, ἐξαιρέσει τῆς παντελοῦς ἐλλεί-
ψεως ἄλατος. Μελετῶν τις τὰς πληροφορίας περὶ τῶν στρα-
τιωτικῶν ἔργων κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ, παρα-
τηρεῖ

1) Ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἀπέκρουσαν πᾶσαν ἰδέαν περὶ κυριεύ-
σεως τοῦ Mets ἐξ ἐφόδου ἢ και διὰ τακτικῆς πολιορκίας,
φοβούμενοι θυσίας ὑπερμεγέθεις, ἅς ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ τῆς ἐπι-
τυχίας δὲν ἠθέλησαν ν' ἀποφασίσωσιν.

2) Ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἰς μόνην τὴν δι' ἐλλειψιν τροφῶν
παράδοσιν ἐστήριζον τὰς ἐλπίδας αὐτῶν.

3) Ὅτι ὁ Bazaine, διαρκῶς ἐνοχλῶν τὸν ἐχθρὸν δι' ἐξό-
δων, οὐδέποτε ἔπραξε τοῦτο ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς διαρρήξεως τοῦ
σιδηροῦ περὶ αὐτὸν κρίκου, ἀλλ' ἀπλῶς πρὸς ἐπασχόλησιν
τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος, πρὸς προμήθειαν νομῆς και τὰ
τοιαῦτα.

(1) Ἐν τοιοῦτον ἔγγραφοι εὔρον οἱ Πρωῦσοι ἐπὶ τινος Γάλλου, ἀλχο-
μαλωτισθέντος εἰς τινα τῶν ἐξόδων.

4) Ὅτι πολυχρόνιος ἀντίστασις τῶν περὶ τὸ Mets γαλ-
λικῶν ὄπλων ἐμελλε νὰ ἔχη μεγίστην ἐπιβροήν ἐπὶ τῆς τύχης
τοῦ πολέμου ἐν γένει, ἢ και τὰ μέγιστα νὰ ἐπηρεάσῃ τὰ τῆς
εἰρήνης.

Αἱ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἔργα πληροφορίαὶ συνοψίζονται
ῶδέ πως.

Μετὰ τὴν ἡρωϊκὴν, ἀλλ' ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν τοῦ Ba-
zaine (31 Αὐγούστου ἕως 1 Σεπτεμβρίου) οἱ μεταξὺ αὐτοῦ
και τῶν ἀποκλειόντων αὐτὸν Γερμανῶν ἀγῶνες ἐξηκολούθη-
σαν, ἀλλ' ὑπὸ μικροτέρας διαστάσεως, τὴν 2αν, 3ην και 4ην
Σεπτεμβρίου, ὁπότε τὸ γαλλικὸν μηχανικὸν κατώρθωσε ν' ἀνα-
τινάξῃ εἰς τὸν ἀέρα ἔργα τινὰ πολιορκητικὰ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ
ἐγερθέντα.

Τὴν 9ην Σεπτεμβρίου οἱ Γερμανοὶ, προσβαλόντες τὸ ἐπὶ
τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Mosselle ὄχθης μεμονωμένον φρουρίον
St Quentin, ὑπέστησαν μεγίστας ζημίας, και οἱ ἴδιοι δὲν τὸ
ἀπέκρυσαν, ὁμολογήσαντες ὅτι δεκατρία αὐτῶν συντάγματα
ἐκρεουργήθησαν, ἕνεκα τῆς στρατηγικῆς ἀπάτης, εἰς ἣν ὑπέ-
πεσαν, ἀρεθέντες ὑπὸ τῶν Γάλλων νὰ πλησιάζωσι πολὺ τὸ
φρουρίον, ὥστε και νὰ κολακευθῶσιν ἐπὶ τῇ ἐξ ἐφόδου ἀλώ-
σει αὐτοῦ.

Τὴν 10ην Σεπτεμβρίου ὁ Bazaine ἐνήργησεν ἐξοδον σπου-
δαίαν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Pont-à-Monsson, καθ' ἣν οἱ
Γάλλοι, ἐπιτεθέντες ζωηρῶς ἔαιφνιδίως, ἐπήνεγκαν σπουδαιο-
τάτας εἰς τοὺς ἐχθροὺς ζημίας, πρὸ πάντων δ' εἰς τρία τῶν ἐκείθι
ἀγωνισταμένων συνταγμάτων τῆς ἐπιφυλακῆς (Landwehr).

Οἱ Γερμανοὶ, στήσαντες εἰς θέσεις καταλλήλους τὸ βαρὺ
αὐτῶν πυροβολικόν, ἠδυνήθησαν ν' ἀνοίξωσιν ἀπὸ τῆς 12ης
Σεπτεμβρίου τὸν τακτικὸν πυροβολισμὸν κατὰ τῶν ἐξωτερι-
κῶν φρουρίων τοῦ Mets.

Ὡς σπουδαία ἔξοδος περιγράφεται καὶ ἡ γενομένη τὴν 20ην Σεπτεμβρίου, ὅπως ἀσφαλισθῆ ἡ διὰ τῆς φρουρᾶς τῆς Thionville κυρίως παραπομπῆς τροφῶν, ἀποστελλομένων εἰς τὸν γερμανικὸν στρατὸν ἀπὸ Trèves, ἢ καὶ εἰσῆγαγον οἱ Γάλλοι εἰς Mets διὰ τῆς ἐξόδου ταύτης. Πρὸς τοῦτο, ἅμα ἐγνώσθη εἰς Thionville τὸ πρᾶγμα, ἐγένετο συνεννόησις μεταξύ τῆς φρουρᾶς ταύτης καὶ τοῦ Bazaine· ἐτοιμασθέντος δὲ τούτου ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς Thionville οἱ Γάλλοι καὶ παρατυχόντες τὴν παραπομπὴν παρὰ τὸ χωρίον Koenigsmaher, ὅχι μακρὰν τῶν γερμανικῶν ὁρίων, ἐκυρίευσαν αὐτὴν ἀμαχητὶ συγκειμένην ἀπὸ 193 φορτηγᾶς ἀμάξας, ὀδηγουμένας ὑπὸ 300 ἀμαξηλατῶν καὶ συνοδευόμενας ὑπὸ μόνον ἕξ στρατιωτῶν καὶ ἐνὸς ὑπαξιωματικοῦ. Μικρὸν γερμανικὸν ἀπόσπασμα οὐσάρων, ἐνεργοῦν εἰς τὰ περίεξ κατόπτεισι, ἔδραμεν, ἀλλ' εὐρεθὲν ἀνίσχυρον ἐναντίον πλειόνων ἐχθρῶν, μεθ' ὧν εἶχαν ἐνωθῆ καὶ οἱ χωρικοί, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῆ. Ἐκ τῶν 300 ἀμαξηλατῶν μόνον 49 μὲ 13 ἵππους καὶ 2 ἀμάξας κατώρθωσαν νὰ διαφύγωσι, οἱ δὲ λοιποὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ δδηγήσασσι τὰς ἀμάξας εἰς Thionville, ὅθεν μεθ' ἡμέρας τινὰς ἀφέθησαν ἐλεύθεροι. Τῆς παραπομπῆς ἀφικθείσης εἰς Thionville, εἰδοποιήθη περὶ τούτου ὁ Bazaine, ὅστις προέβη πάραυτα δι' ἐξόδου μέχρι Richeumont (19 χιλιόμετρα ἀπὸ Mets καὶ 9 ἀπὸ Thionville), κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Orne καὶ Moselle, ἐνίκησε τοὺς διαφιλονεικῆσαντας αὐτῶ τὴν διὰ τῆς ποταμοῦ, ἐπεσκεύασε πρὸς στιγμὴν τὸν σιδηρόδρομον, διέπερασσε τὴν παραπομπήν, κατέστρεψε πάλιν τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν καὶ ἐπανῆλθε μὲ τὴν λείαν αὐτοῦ εἰς Mets.

Τὴν 22αν πρὸς τὴν 23ην Σεπτεμβρίου οἱ Γάλλοι, ἐξερχόμενοι τοῦ δάτους Grimont, πρὸς τὸ BA. τοῦ Mets, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ φρουρίου S' Jullien, ἔχοντες 750 πόδας ὕψος,

προσεπάθησαν νὰ διαταράξωσι τὴν γραμμὴν τῶν πολιτορκητῶν. Ἡ προσβολὴ αὕτη ἀπεκρούσθη κυρίως ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τοῦ σώματος τῆς ἀνατολικῆς Πρωσσίας, τοῦ Βετφαλιανοῦ καὶ τῆς μεραρχίας Kummer, τῆ συνδρομῆ τοῦ πυροβολικοῦ, ὅπερ εἶχον οἱ Γερμανοὶ ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων πρὸ τοῦ Chieulles, Vany, Fally, Servigny.

Τὴν 27ην Σεπτεμβρίου ἐγένετο ἑτέρα ἔξοδος, οὕτω πως ὑπὸ Γερμανοῦ περιγραφομένη·

«Ἡ ἔξοδος τῆς 27ης Σεπτεμβρίου ἐσκόπει τὴν ἀρπαγὴν μεγάλων προμηθειῶν, συνηθροισμένων εἰς Courcelles, ὡς καὶ τῶν βοείων ἀγελῶν, αἵτινες ἔδοσκον εἰς τοὺς περίεξ λειμῶνας. Οἱ πλείστοι τῶν Γάλλων στρατιωτῶν ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν μέγαν κενὸν σάκκον καὶ σχοινία. Τὸ σχέδιον ἦτο πραγματικῶς καλῶς ἐσχεδιασμένον, οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ χωρίου Feltre ἐχρησίμευσαν αὐτοῖς ὡς κατὰ σκοποὶ, δίδοντες σημεῖον διὰ λευκῶν σημαίων, ἐπλήρωσαν ὅμως τὸ ἔργον των διὰ τῆς κατόπιν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν κατακαύσεως τοῦ χωρίου αὐτῶν.

»Ἡ ἔξοδος ἐγένετο ἀμέσως καὶ αἰφνιδίως· τὸ γαλλικὸν σῶμα, ὅπερ συνέκειτο ἐκ 10,000, ἐβρίφη κατὰ τῶν γερμανικῶν γραμμῶν μετὰ βώμης, καὶ μόλις ἀπεκρούσθη διὰ τῆς ἡρωϊκῆς προσπαθείας τῶν στρατιωτῶν τοῦ 13ου, 15ου, 53ου, 55ου καὶ 74ου τῆς γραμμῆς καὶ τοῦ 7ου τῶν κυνηγῶν.

»Οἱ Γάλλοι ἐφώρμησαν ὀπισθεν τῶν φρουρίων εἰς τρεῖς μεραρχίας μετὰ πολλῶν πεδινῶν κανονοστοιχιῶν, σιδηροδρομικῆ δὲ ἀμαξοστοιχία, ἐξεληούσα τοῦ Mets, ἐπορεύθη μέχρι τοῦ Feltre, ὅπου καὶ ἀπεβίβασεν οὗς ἔφερε στρατιώτας. Τὸ γερμανικὸν πυροβολικόν, διατεθειμένον εἰς μακρὰν γραμμὴν ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων μεταξύ Mercy-le-Haut καὶ Laguenexy, ἐπέφερε μεγάλας τοῖς Γάλλοις ζημίας· τὰ ὄβουζια κοτεῖρῆπτον ὀλοκλήρους ζυγούς. Τὸ Mercy-le-Haut ἐκυριεύθη τὸ

πρῶτον ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἀλλ' ἐξεπορθήθη κατόπιν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Οἱ Γάλλοι πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των κατέκαυσαν τὸ ἐκεῖ μέγαρον, ἤχμαλώτισαν δὲ πολλοὺς ἐκ τοῦ 53ου λίαν προκεχωρηκότας, καὶ κατώρθωσαν νὰ παραλάβωσι καὶ βόας τινάς. »

Ἐπίσης μνημονεύεται ἔξοδος τις τῆς 28ης Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν οἱ Γάλλοι, πλησιάζαντες σιωπηλῶς τὸ 10ον τάγμα τῶν κυνηγῶν, ἤχμαλώτισαν δύο αὐτοῦ λόχους· ἂν δὲ δὲν ἔτρεχεν εἰς βοήθειαν κανονοστοιχία τις, συνελαμβάνετο ὁλόκληρον τὸ τάγμα· ἀλλὰ καὶ τὴν 29ην καὶ 30ὴν Σεπτεμβρίου ἐγένοντο ἄλλαι ἔξοδοι, καθ' ἃς ἐκατέρωθεν ἐπὶ πληθὺν οὐχὶ σμικρὰ ζημίαι.

Ἄμα ἐγνώσθη ἡ παράδοσις τοῦ Στρασβούργου εἰς τὸ στραταρχεῖον τοῦ ἀποκλείοντος τὸ Metz γερμανικοῦ στρατοῦ, ἐγνωστοποιήθη τοῦτο πάραυτα πρὸς τὸν στρατάρχην Bazaine. Καὶ ἐνόσω μὲν διετηρεῖτο τὸ Στρασβούργον, δὲν ἠδύνατο οὖτος νὰ παραιτηθῆ τῆς ἰδέας τοῦ διασχίσαι τὰς γερμανικὰς γραμμὰς πρὸς νότον, ἵνα συντρέξῃ τὴν φρουρὰν τοῦ Στρασβούργου, ἀλλὰ, τούτου παραδοθέντος, ἐξέλιπε καὶ πᾶσα ἀφορμὴ προσπαθείας πρὸς τὸ μέρος τοῦτο. Ἐξ ἐναντίας, εἴτε πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς στρατιωτικῆς τιμῆς, εἴτε καὶ ἐπὶ σκοπῶ διασχίσεως τῶν γερμανικῶν γραμμῶν, ὁ Bazaine ἔκτοτε μόνον πρὸς τὴν Thionville ἠδύνατο νὰ ἐργασθῆ, ὡς καὶ ἐσχηματίσθη ἡ περὶ τούτου ἰδέα ἀπὸ τινων κινήματων αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τούτου ὁ γερμανικὸς στρατὸς ἔλαβεν ἄλλας διατάξεις τὴν 1ην Ὀκτωβρίου, διὸ καὶ ἐπήγαγε διαχωρισμὸς τις τοῦ στρατοῦ τοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ὁ Bazaine, εὐκόλως παρατηρήσας ὅτι ἡ κατοχὴ τῶν θέσεων παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Moselle ἠδυνάτησεν, ἐπωφελήθη ἐκ τούτου νὰ ρίψῃ τῆ ἐπαύριον (2 Ὀκτωβρίου) πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τὸ ἐκλεκτὸν τοῦ στρατοῦ του, ἵνα κερδίσῃ νίκην εὐκολον.

Τὴν πρωΐαν τῆς 2ας Ὀκτωβρίου ἀπώθησε τὰς προφυλακὰς τῆς μεραρχίας Kummer καὶ προσεπάθησε νὰ καταλάβῃ τὸ χωρίον St Remy. Ἡ ἐπιφυλακὴ τοῦ Kummer, καὶ ἰδίως τὰ τάγματα Freystadt καὶ Nentomyce, ἐνισχυόμενα ὑπὸ τοῦ 6ου τῶν κυνηγῶν, ἀνέστησαν εὐσταθῶς.

Αἱ ἐπανειλημμένοι ἔφοδοι τῶν Γάλλων κατὰ τοῦ St Remy ἀπωθήθησαν ὑπὸ τῆς ἐπιφυλακῆς. Ὁ ἀγὼν, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἦτο ἀπλῆ συμπλοκὴ πεζικοῦ, μετεβλήθη εἰς ἀγῶνα πυροβολικοῦ, τὸ δὲ St Remy ἔμεινεν εἰς τοὺς Γερμανοὺς. Ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἡ γερμανικὴ μεραρχία Kummer κατέκαυσε τὰ χωρία Mully-les-Mets, καὶ Nouilly, κατέστρεψε δὲ καὶ γέφυραν τινα ἐπὶ τοῦ Moselle ὑπὸ τῶν Γάλλων σθηθεῖσαν.

Τὸ πλεῖστον τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Bazaine τείνει πρὸς μεγέθυνσιν τῆς περιφερείας τῆς κατοχῆς αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ δύνηται εὐχερῶς νὰ προνομηθῆται διὰ τὰ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ κτήνη, οἱ δὲ Πρῶττοι διαριλονεικοῦσι τοῦτο κατακαίοντες τὰ χωρία, τὰ περιέχοντα εἰσέτι προμηθείας, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ ὁ Bazaine, ὅτε δύναται, ἀνταποδίδει τὰ ἴδια.

Τὴν δὲ 7ην Ὀκτωβρίου ἔλαβε χώραν ἐτέρα ἔξοδος, ἧς τὴν περιγραφὴν ἐρανεζόμεθα ἀπὸ τοῦ προσωπικοῦ Μηνύτορος.

«Τὴν 7. Ὀκτωβρίου, ὥραν 1, 20' μ. μ. ἰσχυραὶ ἐχθρικαὶ φάλαγγες προὐχώρησαν πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Moselle κατὰ τῶν προφυλακῶν τῆς μεραρχίας Kummer.

»Αἱ φάλαγγες διευθύνθησαν πρὸς τὴν Bellevue, St Remy, les Grandes Tapes, les Petites Tapes (Βαλλεὺῆ, Σαιντ Ρεμὺ, Μεγάλαι Ταπαί, Μικραὶ Ταπαί), ἃς κατεῖχον αἱ προφυλακαὶ τῆς μεραρχίας τῆς ἐπιφυλακῆς.

»Αἱ φάλαγγες ἠκολουθοῦντο ὑπὸ ἐφεδρειῶν πεζικοῦ μὲ 2 ἢ 3 κανονοστοιχίας μέχρι πέραν τοῦ Maison Rouge (ἐρυθροοίκου = Μαῖζὸν Ρούζ). Μετὰ πείσμονα συμπλοκὴν ἡ ἐμ-

προσθοφυλακή τῆς γερμανικῆς ἐπιφυλακῆς ἠναγκάσθη νὰ καταλίπη τὰ χωρία ταῦτα καὶ νὰ υποχωρήσῃ. Ἦτο 3η μ. μ.

» Ἄλλ' αἱ κανονοστοιχίαι τῆς μεραρχίας Kummer ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης, ὡς καὶ κανονοστοιχίαι τινὲς τοῦ 10ου σώματος καὶ τῆς μεραρχίας Kraatz εἰς τὰς θέσεις Argancy (Ἀργανσύ), Olgy (Ὀλγύ), Malroy (Μαλροά), ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης, ἐνήργησαν τελεσφόρον πυροβολισμὸν καθ' ὄλων τῶν γαλλικῶν δυνάμεων, καὶ κατ' ἐκείνων ἀκόμη τῶν ἐρχομένων εἰς δευτέραν γραμμὴν. Παρατηρήθη τότε ἐν τῇ γαλλικῇ ἐφεδρεία ὀπισθοδρομικὴ τις κίνησις, καὶ νέα γαλλικὴ ἐπιθεσις στρατευμάτων νωπῶν πέραν τῶν Peti tes Tapes γενομένη ἀπεκρούσθη.

» Ὅπως ἐπιτεθῆ δραστηρίως ὁ στρατηγὸς διοικητὴς τοῦ 10ου πρωσσικοῦ σώματος von Voigts-Rheetz, εἶχεν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀγῶνος φέρει τὴν 38ην πεζικὴν ταξιαρχίαν, ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Wedell, ἀπὸ τῆς δεξιᾶς ὄχθης πρὸς τὴν Amelange (Ἀμελάγγην).

» Περὶ τὴν 4ην ὥραν οἱ Πρωσσοὶ ἐπετέθησαν, ὅπως ἀνακτήσωσι τὰς γραμμὰς τῶν προφυλακῶν, ἅς εἶχον ἀπολέσει. Εἰς πρώτην γραμμὴν ἦτο ἡ μεραρχία τῆς ἐπιφυλακῆς (στρατηγὸς Senden), 2 τάγματα τοῦ 19ου συντάγματος δεξιὰ, 2 τάγματα τοῦ 57ου συντάγματος τῆς ταξιαρχίας Wedell ἀριστερὰ, εἰς δευτέραν γραμμὴν ἦσαν τὰ λοιπὰ τμήματα τῆς συνθέτου ταξιαρχίας (στρατηγὸς von Blakensée) καὶ τῆς ταξιαρχίας Wedell.

» Ὁ στρατηγὸς von Alvensleben II, ἐπὶ τῇ εἰδήσει, ἦν ἐλαβε κατὰ τὴν 2αν ὥραν, ὅτι ὁ Kummer προσεβλήθη, ἀπέσπασε πάραυτα τὴν 9ην ταξιαρχίαν καὶ δύο κανονοστοιχίας πρὸς Norroy (Νορρόα).

» Ἡ ταξιαρχία προσεχώρησεν, ἐκυρίευσεν τὸ δάσος τοῦ

Woippy, κατεχόμενον ὑπὸ τῶν Γάλλων, ὡς καὶ τὰ μικρὰ δάση, τὰ κείμενα πρὸς βορρᾶν, καὶ ἔπαυλιν τινα παρά τὴν Bellevue. Ἡ προσβολὴ αὕτη ἐλαβε χώραν ταυτοχρόνως μὲ τὴν ἐπιθετικὴν ἐνέργειαν, περὶ ἧς ἀνωτέρω ὁ λόγος, τὴν διευθυνθεῖσαν κατὰ μέτωπον πρὸς τὴν Bellevue, S' Remy, Petites Tapes, Grands Tapes καὶ Franclochamps.

» Περὶ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας αἱ θέσεις αὗται ἦσαν πρωσσικαί.

» Αἱ ἐπανειλημμένοι ἐφοδοὶ τῶν Γάλλων πρὸς νέαν ἀνακτισην ἀπεκρούσθησαν. Αἱ πρωσσικαὶ προσβολαὶ ἐσταμάτησαν, ἐνῶ λόγοι τινὲς τοῦ 81ου καὶ 19ου συντάγματος εὐρίσκοντο εἰτέτι κατὰ τὴν 7ην ὥραν μ. μ. εἰς τὸ Landonehamps, ὅτε οἱ Πρωσσοὶ ἐβεβαιώθησαν ὅτι οἱ Γάλλοι εἶχον συγκεντρώσει ἐκεῖ μεγάλας δυνάμεις, καὶ οὕτω παρητήθησαν τῆς καταλήψεως τοῦ χωρίου τούτου, εὐκόλως ὑπερασπιζομένου καὶ κυκλουμένου ὑπὸ τάφρων, καὶ ἰσχυρῶς ὑπὸ τῶν Γάλλων κατεχομένου.

» Οἱ Γάλλοι, ἐνῶ ἐφέροντο κατὰ τῆς μεραρχίας Kummer, ἀνεπτύξαν ταυτοχρόνως ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης, κατὰ τῆς γραμμῆς Maltroy-Charly, 2 κανονοστοιχίας καὶ πεζικόν· δὲν ἐνήργησαν ὅμως ἕτερόν τι κατὰ τοῦ μέρους τούτου, ἀφοῦ ἡ κανονοστοιχία τοῦ 10ου πρωσσικοῦ σώματος, τεθειμένη εἰς Charly, ἠνάγκασε τὰς γαλλικὰς κανονοστοιχίας νὰ υποχωρήσωσιν.

» Κατὰ μέτωπον τοῦ 1ου πρωσσικοῦ σώματος τὸ γαλλικὸν πεζικὸν ἀνεπτύχθη περὶ τὴν 2αν μ. μ. ὥραν πλησίον τῆς Villers l' Orme. Ὁ ἐλιγμὸς οὗτος ὡς καὶ ἡ συμπλοκή, ἧτις ἀνεπτύσσετο μετὰ τῆς μεραρχίας Kummer, ἠνάγκασαν τὸν στρατηγὸν Manteuffel νὰ υποπτευθῇ διὰ τὸ 1ον σῶμα, ὅπερ καὶ διέταξε νὰ καταλάβῃ καταλλήλους θέσεις.

»Ο στρατηγός Manteuffel έλαβε από την Α. Υ. τόν ἀρχιστρατήγον, περί τήν 3ην ὥραν μ. μ., διά τοῦ τηλεγράφου διαταγήν νά στηρίξῃ τὸ 10ον σῶμα, καί ν' ἀφήσῃ μίαν μεραρχίαν διαθέσιμον διά τήν συμπλοκὴν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης. Συνεπῶς ἡ 2α ταξιαρχία μὲ τὸ 3ον θωρακοφόρον διηυθύνθη πρὸς Charly.

»Ο ἀγὼν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ 1ου σώματος κατ' ἀρχὰς ἔσχε χαρακτηριστὰ ἀπλῶς ἐπιδεικτικόν, ἀλλ' ἀργότερον ζωηροτάτη συμπλοκὴ ἀκροβολιστῶν ἀνεπτύχθη ἐπὶ τοῦ μετώπου ἀπὸ Villers l' Orme εἰς Ponilly.

»Αἱ δέκα κανονοστοιχίαι εἰς τὴν θέσιν Faily-Montoy ἐμπόδιζαν τὸ γαλλικὸν πεζικὸν νά προβῇ περαιτέρω. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ τὸ 7ον πρωσσικὸν σῶμα παρετάχθη, καί ἠδύνατο νά λάβῃ μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα μετὰ 4 κανονοστοιχιῶν, κομισθεισῶν πλησίον τοῦ Montoy. Τὴν 6ην ὥραν ὁ ἀγὼν ἐπαύσατο εἰς τὸ μέτωπον τοῦ 1ου σώματος.

»Αἱ πρωσσικαὶ ζημίαι, κατ' ἀκριβῆ ἐξέλεγχθη, ἀνῆλθον εἰς 65 ἀξιωματικούς καὶ 1,655 στρατιώτας.

»Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης οἱ Γάλλοι παρέταξαν περὶ τὰς 20,000 ἀνδρῶν, ἐν οἷς τὰς δύο μεραρχίας τῆς φρουρᾶς.

»Οἱ Γάλλοι ἐσκόπουν, φαίνεται, διά τῆς ἀπροόπτου καὶ ἐνεργοῦ ταύτης ἐξόδου, μετὰ δυνάμεων μεγάλων, νά φέρωσι τὰς προφυλακὰς αὐτῶν εἰς τὰ παρὰ τῶν Πρώστων κατεχόμενα μέρη καὶ νά προνομεύσωσιν.

»Τὸ τελευταῖον συνάγεται ἀπὸ τὸν μέγαν ἀριθμὸν ἀμαξῶν (400) καὶ φορητῶν, αἵτινες παρηκολούθουν τὸν ἐχθρὸν πέραν τῶν ὄχθρων μερῶν.

»Ἡ προσπάθεια αὕτη ἐναυάγησε, καὶ αἱ ἐπιτυχίαι, ἅς ἔσχον οἱ Γάλλοι ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἀγῶνος, ἐμηνδενίσθησαν κατόπιν διὰ τῆς ἐνεργοῦ ἐπιθέσεως τῶν Πρώστων, ὅθεν καὶ οὐδαμοῦ ἐκέρδιαν χώρον.»

Αἱ μεγάλαι δοκιμασίαι, εἰς ἅς οἱ Γάλλοι ἐπέβαλλον τοὺς Γερμανοὺς, ἐγένοντο ἡμέραν τῆ ἡμέρα λίαν ἐπαισθηταὶ εἰς τὸν στρατὸν τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἐσχηματίσθη δὲ πεποίθησις εἰς τὰς τάξεις τῶν Γερμανῶν ἀξιωματικῶν, ὅτι εἰς μάτην καταναλίσκεται ἡ πυρῖτις, ὡς μὴ δυναμένης τῆς ἀλώσεως νά ἐπιτευχθῇ ἄλλως, ἢ διὰ τῆς πείνης· ἀνέγνωμεν μάλιστα γνώμας, ὅτι συμφερότερον ἦτο ἂν ἀφίετο ὁ Bazaine ἐλεύθερος νά διεξιέλθῃ, ὅπως ἐν τῷ πεδίῳ προσβαλλόμενος κατασυντριβῇ. Σημειωτέον δὲ ὅτι, ἂν τυχὸν μνημονεύονται ἰδίᾳ ἐξοδοὶ τινες, ἅς ἀνεφέραμεν, δὲν πρέπει νά λησμονήσωμεν, ὅτι αἱ συγκρούσεις ἐν μικροτέρῳ διαστάσει ὑπῆρχον διαρκεῖς, καθὼ φυσικὴ συνέπεια τῆς θέσεως δύο ἀξιωμαχῶν στρατιῶν, ἀλλήλας ἐπιβλεπουσῶν καὶ προσπαθουσῶν νά βλάψωσιν ἢ μὲν τὴν δέ. Ἐπι δὲ μᾶλλον εἰς τοῦτο συνετέλει ἡ ἀνάγκη τῶν Γάλλων τοῦ νά ἐξέρχωνται εἰς τὰ περίεξ πεδία καὶ προνομεύωνται χόρτον, οὔτινος τὴν προμήθειαν ἐπὶ πολὺ ἠσθάνοντο διὰ τοὺς ἵππους· μνημονεύεται μάλιστα, ὅτι ἐγένετο καὶ χρῆσις πυροβολικοῦ ἐντὸς ἀμαξοστοιχίας σιδηροδρομικῆς, ὅπως διὰ τῶν πυρῶν αὐτοῦ προφυλάττη τούς προνομείς ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ.

Κατόπιν τῆς σπουδαίας ταύτης ἐξόδου, ἧτις ἐξετιμῆθη ὡς ἄλλη ἀπόπειρα πρὸς διαφυγὴν, δὲν μνημονεύεται ἕτερα ἐπίσης σπουδαία. Μετὰ ταύτην οὐδὲν ἕτερον ὑπάρχει ἢ ἡ παράδοσις τοῦ Mets τὴν 27ην Ὀκτωβρίου.

Ἐνακεφαλαιούντες τὰ ἔργα τοῦ Bazaine, παρατηροῦμεν ὅτι μετὰ τὰς μάχας τῆς 14ης, 16ης καὶ 18ης Αὐγούστου ἀπεμονώθη. Τὴν 26ην καὶ τὴν 31ην Αὐγούστου εἰς μάτην ἐπειράθη νά διασχίσῃ τὰς γερμανικὰς γραμμὰς, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς παραδόσεως τοῦ Mets πολὺ μὲν διενήργησεν ἐξόδους καὶ προσβολὰς κατὰ τοῦ ἀπο-

κλείοντος αὐτὸν στρατοῦ, οὐδέποτε δὲ συνεκέντρωσε τὸ ἔθλον τῶν δυνάμεών του πρὸς διαφυγὴν· φαίνεται δὲ ὅτι ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Σεπτεμβρίου ὁ ἀποκλεισμός κατέστη τόσο στενός, ὥστε ἐπαύσατο ὀλοσχερῶς ἢ δι' ἀγγελιαφόρων ἐξωτερικὴ συνεννόησις τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, ἔμεινε δὲ μόνη ἡ διὰ τῶν ἀεροδρομίων, ὧν ὁ πρῶτος κατέπεσε τὴν 24 Σεπτεμβρίου εἰς Neufchateau ἐπὶ τοῖς Βοσγίοις, φέρων 6—7000 ἐπιστολῶν.

Διὰ τῆς πτώσεως τοῦ Mets περιήλθον εἰς χεῖρας τῶν Γερμανῶν 173,000 αἰχμάλωτοι, ὧν ὕγιεις 150 χιλιάδες, 3 στρατάρχαι, 6,000 ἀξιωματικοί, 4,000 πολιορκητικὰ πυροβόλα, 600 τοῦ πεδίου, 200 μυδροβόλα, 200,000 σασσεπῶ, 53 σημαῖαι καὶ τὸ ταμεῖον τοῦ στρατοῦ τοῦ Ῥήνου μὲ 40,000,000 φράγκα. Τί ἠνάγκασε τὸν Bazaine νὰ παραδώσῃ τόσο σπουδαίας δυνάμεις εἰς τὸν ἐχθρόν; Διὰ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τοῦ Γαμβέττα ὡς προδότης καὶ ὡς τοιοῦτος παρὰ πλείστων λαιδορεῖται; Διὰ τί δὲν ἐπειράθη διεξέξοδον διὰ τῶν γερμανικῶν γραμμῶν, ὅπως σώσῃ τὴ Γαλλίαν μέρος κἀν τῶν δυνάμεων τούτων; Ἡδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο, τῶν Γερμανῶν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Σεπτεμβρίου περιεγεχαρκαμένων ὄντων εἰς ἀπάσας τὰς ἐπισφαλεῖς θέσεις; Ὁ στρατὸς ἠδύνατο νὰ διεξέλθῃ ἄνευ ἵππων πρὸς μεταφορὰν τῶν πυροβόλων, καὶ ἄνευ ἵππων διὰ τοὺς ἵππεῖς; Ἐξόδος μόνων πεζῶν ἠδύνατο νὰ τελεσφορήσῃ ἀπέναντι ἐχθροῦ τὰ πάντα ἔχοντος; Διὰ τί δὲν παρέμεινε εἰς τὴν ἀποκεκλισμένον; Διὰ πόσον χρόνον εἶχε τροφάς; Εἶναι θετικόν, ὅτι ὁ ἄρτος ἐξέλιπεν, ὅτι τῶν ἵππων ἀποθνησκόντων τῆς πείνης (καθὸ μόνις 300 δράμια πιτύρων λαμβανόντων ὡς τροφήν καθ' ἑκάστην), τὸ κρέας αὐτῶν δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ χρησιμεύῃ εἰς τὸν στρατόν; Ἐνέδωκεν εἰς εἰσηγήσεις βοναπαρτικὰς; Διὰ τί τότε τόσο αἶμα

ἀδίκως ἐχύθη κατὰ τὰς διαφόρους ἐξόδους; Διὰ τί τοῦτο; Διὰ τί τὸ ἄλλο; Ἴδου ζητήματα, ἅτινα φρονοῦμεν ὅτι δεόν ν' ἀφήσῃ τις νὰ τὰ ἐπιλύσῃ ὁ χρόνος· ἄλλως τε, ἐὰν ὁ διοικῶν τὴν ἔξω Γαλλίαν Γαμβέττα καταγγέλλει τὸν Bazaine διὰ γραφικοῦ καλάμου ὡς προδότην, ὁ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀσύνου καὶ ἀρχῶν τῶν Παρισίων στρατηγὸς Trouchy, ἔχων ὅλως ἐναντίαν τοῦ Γαμβέττα γνώμην, ἀνήγγειλε τὴν παράδοσιν τοῦ Mets λέγων τὰ ἑξῆς·

«Ἡ Κυβέρνησις ἔμαθε τὴν λυπηρὰν εἴδησιν περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Mets. Ὁ στρατάρχης Bazaine (Βαζαῖν) καὶ ὁ στρατὸς του ἐδέησε νὰ παραδοθῶσι μετὰ πολλὰς ἡρωϊκὰς ἀποπείρας, ὧν τὴν συνέχειαν κατέστησεν ἀδύνατον ἡ ἐλλείψις τροφῶν καὶ πολεμοφοδίων. Αὐτοὶ εἶναι αἰχμάλωτοι πολέμου. Τοιαύτη ἀπαισία ἐκβασίς τριμήνου ἀγῶνος θὰ ἐμποίησεν μὲν ἀλγεينوτάτην ἐντύπωσιν πανταχοῦ τῆς Γαλλίας, δὲν θὰ καταβάλλῃ ὅμως τὸ ἡμέτερον θάρρος. Ἡ πόλις τῶν Παρισίων εὐγνωμονοῦσα τοῖς ἀνδρείοις στρατιώταις καὶ τοῖς γενναίοις κατοικοῖς, τοῖς μέχρις ἐσχάτων ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνιζομένοις, θὰ φανῇ ἀξία αὐτῶν. Θὰ ἐνθαρρυνθῇ ὑπὸ τοῦ παραδείγματός των καὶ ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ ἐκδικῆσαι αὐτούς».

Ἴδου ὅ,τι ἠδυνήθημεν νὰ διευκρινήσωμεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς παραδόσεως τοῦ Mets.

Μετὰ τὴν σπουδαίαν, ἀλλ' ἀποτυχοῦσαν ἐξέξοδον τῆς 7ης Ὀκτωβρίου, ἦτοι τὴν 8ην Ὀκτωβρίου, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Bazaine, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων ἀνήγγειλαν εἰς τοὺς στρατηγούς τῶν μεραρχιῶν, ὅτι ὁ στρατὸς εἶχε τροφὰς ἐπὶ 8 εἰσέτι ἡμέρας, ἐλαττουμένου τοῦ σιτηραεῖου εἰς τὸ τριτημόριον, καὶ ὅτι ἡ πόλις εἶχε τροφὰς διὰ δέκα ἡμέρας.

Γενικῆς ἐκδηλώσεως γενομένης, ὅπως δι' ἐλλείψιν τροφῶν παραδοθῇ ὁ περὶ τὸ Mets γαλλικὸς στρατὸς ἐπὶ τῷ ὄρω

ν' ἀπέλθη μετὰ τῶν ὅπλων καὶ σκευῶν αὐτοῦ εἰς τι μέρος τῆς Γαλλίας, μὴ λαμβάνων ἐφεξῆς μέρος εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον, ἐξακολουθοῦντος ὅμως τοῦ Metz τὴν ἀμυναν, ἀπεστάλη τῇ 11 Ὀκτωβρίου εἰς Βερσαλλίαν ὁ στρατηγὸς Boyer (Βοαγέ) ὑπὸ τοῦ Bazaine μετὰ τοιαύτην τινὰ πρότασιν πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Πρωσσίας. Τὴν 18ην Ὀκτωβρίου ὁ στρατηγὸς Boyer, ἐπανελθὼν εἰς Metz, ἀνήγγειλε τὸ ἀπαράδεκτον τῆς ὑπὸ τῶν Πρώσων ἀναγνώρισεως τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης καὶ τὴν συγκατάθεσιν τούτων, ὅπως διαπραγματευθῶσι πρὸς τὴν ἐκπτώτων ἀντιβασιλείαν τῆς ἐκπτώτου αὐτοκρατορίας· ὥστε ὁ Bazaine ἐπέμφεν εἰς Ἀγγλίαν ἀμέσως τὸν Boyer, ὅπως πείσῃ τὴν αὐτοκράτειραν γ' ἀναλάβῃ τὴν διαπραγματεύσειν ἐπὶ τοῖς ὅροις τούτοις· ἀλλὰ τὴν 5ην ἑσπερινήν ὥραν τῆς 24ης Ὀκτωβρίου ἀνηγγέλθη τοῖς στρατηγοῖς τῶν μεραρχιῶν ὑπὸ τοῦ γενικοῦ στραταρχείου διὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν σωμάτων ἡ ἄρνησις τῆς αὐτοκρατείας νὰ μετέξῃ εἰς τὰς διαπραγματεύσεις.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν (24. Ὀκτωβρίου) ὁ στρατηγὸς Changuarnier (Σαγκαρνιέ) ἐπορεύθη πρὸς τὸν πρίγκιπα Φρειδερίκον Κάρολον, ἵνα τῷ προτείνῃ ἔκκλησιν εἰς τοὺς πρώην βουλευτάς πρὸς ἐκλογὴν νέας κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Γαλλίας δὲ ἀναγνώρισιν αὐτῆς ἐμέλλε νὰ ἐργασθῇ ὁ στρατὸς τοῦ Bazaine, ἀλλ' ὁ πρῶστος πρίγκιψ ἀπέβριψε καὶ τὴν πρότασιν ταύτην τὴν δ' ἐπαύριον καὶ τὴν ἐπομένην συνεζητήθησαν οἱ ὅροι τῆς γενομένης ἤδη παραδόσεως, καὶ τὴν 27ην ὑπεγράφη τὸ περὶ ταύτης πρωτόκολλον.

Πρὸς τιμὴν τῶν κατοίκων τοῦ Metz χρεωστοῦμεν νὰ μνημονεύσωμεν, ὅτι ἅμα τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου ἐγνώσθη ἐν τῇ πόλει ὅτι ἐτοιμάζεται συνθηκολόγησις περὶ παραδόσεως, ἐγένετο ἐπίσημος τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως διαδήλωσις

κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ Bazaine καὶ περὶ ἠρωϊκῆς μέχρις ἐσχάτων ἀντιστάσεως τῆς παρθένου ταύτης πόλεως, καὶ ἀναφορὰ σχετικὴ ἐπεδόθη ὑπὸ τοῦ δημαρχείου πρὸς τὸν φρούραρχον, καὶ ἔκκλησις τῆς ἐθνοφυλακῆς πρὸς τὸν στρατὸν· ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα δὲν παρήλλαξαν τὰ πράγματα.

Ἴδου οἱ περὶ παραδόσεως ὅροι·

«Μεταξὺ τῶν ὑπογεγραμμένων, τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἐν τῷ Metz γαλλικοῦ στρατοῦ, καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ πρὸ τοῦ Metz πρωστικοῦ στρατοῦ, ἀμφοτέρων ἐρωδιασμένων μετ' ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ στρατάρχου Bazaine, γενικοῦ διοικητοῦ, καὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ πρίγκιπος Φρειδερίκου Καρόλου τῆς Πρωσσίας, ἀρχιστρατήγου, συνωμολογήθη ἡ ἀκόλουθος σύμβασις.

Ἄρθρ. 1. Ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατάρχου Bazaine γαλλικὸς στρατὸς εἶναι αἰχμάλωτος πολέμου.

Ἄρθρ. 2. Τὸ φρούριον καὶ ἡ πόλις τοῦ Metz μετ' ὅλων τῶν φρουρίων, τὸ ὕλικόν τοῦ πολέμου, τὰ ἐφόδια παντὸς εἶδους καὶ πᾶν ὅ,τι εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ Κράτους θέλουσι παραδοθῆ εἰς τὸν πρωστικὸν στρατὸν, ἐν ᾗ εὐρίσκονται κατατῆσαι κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς παρούσης συμβάσεως.

Τὸ Σάββατον, 29. Ὀκτωβρίου, κατὰ τὴν μεσημβρίαν, τὰ φρούρια τοῦ Saint-Quentin, Piappeville, Saint-Julien, Queuleu καὶ Saint-Privat καθὼς καὶ ἡ πύλη Mozelle (ὁδὸς τοῦ Στρασβούργου), θέλουσι παραδοθῆ εἰς τὰ πρωσσικὰ στρατεύματα.

Τὴν δεκάτην ὥραν τῆς πρωίας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἀξιωματικοὶ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ μηχανικοῦ μετὰ τινων ὑπαξιωματικῶν θέλουσι γίνεαι δεκτοὶ ἐν τοῖς μνημονευθεῖσι φρουρίοις, ὅπως καταλάβωσι τὰς πυραταποθήκας καὶ ἐκκενώσωσι τὰς ὑπονόμους.

Ἄρθρ. 3. Τὰ ὄπλα καθὼς καὶ ὄλον τὸ ὑλικὸν τοῦ στρατοῦ, συνιστάμενον εἰς σημαίας, ἀετούς, πυροβόλα, μυδροβόλα, ἱπποὺς, κιβώτια τοῦ πολέμου, ἀποσκευὰς τοῦ στρατοῦ, τροφὰς κτλ. θέλουσιν ἀφελθῆ ἔν Metz καὶ τοῖς φρουρίοις εἰς στρατιωτικὰς ἐπιτροπὰς, δρισθησομένης ὑπὸ τοῦ στρατάρχου Bazaine, ὅπως παραδοθῶσιν ἀμέσως εἰς τοὺς Πρώσους ἐπιτρόπους. Τὰ στρατεύματα ἄνευ ὄπλων θὰ ὀδηγηθῶσι τεταγμένα κατὰ τὰ συντάγματα ἢ σώματα αὐτῶν καὶ κατὰ στρατιωτικὴν τάξιν, εἰς τοὺς τόπους, οἵτινες θέλουσιν ὑποδειχθῆ αὐτοῖς δι' ἕκαστον σῶμα. Οἱ ἀξιωματικοὶ θέλουσιν εἰσελθεῖν τότε ἐλευθέρως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ περιχαρακωμένου στρατοπέδου ἢ εἰς Metz ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ δώσωσι τὸν λόγον τῆς τιμῆς αὐτῶν ὅτι δὲν θέλουσιν ἐγκαταλίπει τὸ φρούριον ἄνευ τῆς διαταγῆς τοῦ πρώτου διοικητοῦ.

Τὰ στρατεύματα θὰ ὀδηγηθῶσι τότε ὑπὸ τῶν ὑπαξιωματικῶν των εἰς τὰς θέσεις τῶν καταυλισμῶν. Οἱ στρατιῶται θὰ διατηρήσωσι τοὺς σάκκους, τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ τὰ μέσα τῆς κατασκηνώσεως (σκηνὰς, σκεπάσματα, σκεύη κλπ.).

Ἄρθρ. 4. Πάντες οἱ στρατηγοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ, καθὼς καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ ἔχοντες βαθμὸν ἀξιωματικῶν, οἵτινες θὰ δώσωσι τὸν λόγον τῆς τιμῆς των ἐγγράφως νὰ μὴ φέρωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Γερμανίας, καὶ νὰ μὴ ἐνεργήσωσι δι' οὐδενὸς ἄλλου τρόπου κατὰ τῶν συμφερόντων αὐτῆς μέχρι τέλους τοῦ παρόντος πολέμου, δὲν θέλουσι γίνεαι αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου· οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες θέλουσι παραδεχθῆ τὸν ὄρον τοῦτον, θέλουσι διατηρήσει τὰ ὄπλα αὐτῶν καὶ τὰ σκεύη τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς προσωπικῶς.

Πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ἀνδρείας, ἣν ἐπέδειξαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκστρατείας τὰ στρατεύματα τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς φρουρᾶς, ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, οἵτινες θὰ προ-

τιμήσωσι τὴν αἰχμαλωσίαν, νὰ φέρωσι μεθ' αὐτῶν τὰ ξίφη, καθὼς καὶ πᾶν ὅ,τι προσωπικῶς ἀνήκει αὐτοῖς.

Ἄρθρ. 5. Οἱ στρατιωτικοὶ ἰατροὶ ἄνευ ἐξαιρέσεως θέλουσι μείνει ὅπως περιθαλψῶσι τοὺς πληγωμένους· τὰ δικαιώματα αὐτῶν ἔσονται τὰ τῆς συνθήκης τῆς Γενεύης. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ διὰ τὸ προσωπικὸν τῶν νοσοκομείων.

Ἄρθρ. 6. Ζητήματα λεπτομερείας, ἀφορῶντα κυρίως τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως, ἐκανονίσθησαν ἐν τῷ συνημμένῳ ᾧδε παραρτήματι, ὅπερ θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὴν ὡς τὰ παρὰ πρωτόκολλον.

Ἄρθρ. 7. Πᾶν ἄρθρον, ὅπερ δυνατὸν νὰ παρουσιάσῃ ἀμφιβολίας, θέλει ἐρμηνευθῆ πρὸς ἄφελος τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ.

Ἐγένετο ἐν τῷ Πύργῳ τοῦ Frescaty 27 Ὀκτωβρίου 1870.

Ἐπογεγρ. L. JARRAS.—STIEHLE.»

Ἴδου καὶ ἡ ἡμερησία διαταγὴ τοῦ Bazaine πρὸς τὸν στρατὸν τοῦ Ῥήνου ὀλίγον πρὸ τῆς παραδόσεως, ὡς καὶ ἡ κατόπιν ταύτης διαταγὴ τοῦ Φρειδερίκου Καρόλου πρὸς τὸν Γερμανικὸν στρατὸν·

«Ἡττηθέντες ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, ἀναγκάζομεθα νὰ ὑποταγῶμεν εἰς τοὺς νόμους τοῦ πολέμου καὶ νὰ κηρυχθῶμεν αἰχμάλωτοι. Τὴν αὐτὴν τύχην ἔπαθον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τῆς στρατιωτικῆς ἡμῶν ἱστορίας ἀνδρεῖοι στρατοὶ, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Μασένα, τοῦ Κλέβερ, τοῦ Γουβιῶν Σαῖν Σύρ. Ἡ τύχη αὕτη οὐδαμῶς ὠχραίνει τὴν στρατιωτικὴν τιμὴν, ἀφοῦ σεῖς ἐπετελέσατε τὸ καθήκόν σας μέχρι τῶν ἐσχάτων ὀρίων τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως. Πᾶσα μὲν κατεβλήθη προσπάθεια ὅπως ἀποτοβηθῆ τοιοῦτο τέλος, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ. Ἡ ἀπόπειρα τοῦ διαβῆξαι τὴν ἐχθρικὴν γραμμὴν, μεθ' ὅλην τὴν ἀνδρείαν σας καὶ τὸν θάνατον χιλιάδων ἐξ ὑμῶν, δυναμένων νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰσέτι τὴν πατρίδα, θὰ ἐματαιούτο, συνεπεῖα τοῦ ὀπλιτισμοῦ καὶ

τῶν φοβερῶν δυνάμεων, αἵτινες φυλάττουσι καὶ ὑποστηρίζουσι ἐκείνην τὴν γραμμὴν· ἢ ἔκθασις θὰ ἦτο δυσχερεστάτη. Ἄς ἤμεθα ἀξιοπρεπεῖς ἐν τῇ δυστυχίᾳ· ἄς σεβασθῶμεν τοὺς συγχυρωθέντας ἐντίμους ὄρους, ἐὰν θέλωμεν νὰ τύχωμεν ἧς ἐσμὲν ἀξιοὶ ὑπολήψεως. Κηδόμενοι τοῦ ἀγαθοῦ ὀνόματος τοῦ στρατοῦ τούτου ἄς ἀποφεύγωμεν πᾶσαν πρᾶξιν ἐλλείψεως πειθαρχίας, λ. χ. τὴν καταστροφὴν ὄπλων καὶ πολεμοφοδίων· διότι, κατὰ τὰ πολεμικὰ ἔθιμα, τὰ φρούρια καὶ τὰ ὅπλα παραδοθήσονται τῇ Γαλλίᾳ ἅμα τῇ συνυπογραφῇ τῆς εἰρήνης. Καταλείπων τὴν ἀρχιστρατηγίαν, εὐχαριστῶ τοῖς στρατηγοῖς, τοῖς ἀξιωματικοῖς καὶ τοῖς στρατιώταις, ἐπὶ τῇ τιμίᾳ ὑποστηρίξει των, ἐπὶ τῇ περιφανεῖ ἀνδρείᾳ των ἐν ταῖς μάχαις, ἐπὶ τῇ καρτερίᾳ των ἐν ταῖς στερήσεσι. Μετὰ συντετριμμένης καρδίας χωρίζομαι ἀφ' ὑμῶν.

(ὑπογ.) BAZAIN. »

« Στρατιῶται τῆς πρώτης καὶ δευτέρας στρατιάς!

Μετὰ πολλὰς μάχας, ὁ ὑφ' ἡμῶν ἠττηθεὶς ἐχθρὸς ἠναγκάσθη ν' ἀποκλεισθῇ εἰς Μέτς· ὁ δὲ ἀποκλεισμός διήρκεσεν 70 ὅλας ἡμέρας, ὧν αἱ πλείους ηὔξησαν τὴν τιμὴν καὶ δόξαν τῶν ὑμετέρων συνταγμάτων, οὐδεμίᾳ δ' ἐμείωσεν αὐτάς. Εἰς τὸν γενναῖον ἐχθρὸν δὲν ἀφήσατε ἄλλην διέξοδον, ἢ τὴν κατάθεσιν τῶν ὄπλων. Καὶ ἡ ὥρα αὕτη ἐπέστη.

Σήμερον τέλος ὁ στρατὸς ἐκεῖνος, ὁ ἄριστος στρατὸς τῆς Γαλλίας, ἀριθμῶν ἔτι 173,000 ἀνδρῶν, πέντε ὅλα σώματα, ἐν οἷς καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ φρουρά, μετὰ 3 στραταρχῶν τῆς Γαλλίας, 50 στρατηγῶν καὶ 6,000 ἀξιωματικῶν, ἐσυνθηκολόγησε· μετ' αὐτοῦ δ' ἐκυριεύθη καὶ τὸ Μέτς, τὸ τέως ἀπόρθητον.

Μετὰ τοῦ προपुरγίου τούτου, ὅπερ ἀποδίδομεν εἰς τὴν Γερμανίαν, περιήλθον εἰς χεῖρας τοῦ νικητοῦ ἀναρίθμητα τηλεβόλα ὅπλα καὶ πολεμοφόδια.

Τὴν αἱματηρὰν ταύτην δάφνην ἐδρέψατε διὰ τῆς γενναϊότητος ὑμῶν, κατὰ τὴν διήμερον μάχην τῆς Νουασσεβίλλης (31 — 1 Σεπτεμβρίου) καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς περὶ τὸ Μέτς μάχας, αἵτινες εἶναι πολυαριθμότεραι ἢ τὰ περίξ χωρία, ἐξ ὧν ἐπωνομάσθησαν.

Ἄνομολογῶ ἀσμένως καὶ εὐγνωμόνως τὴν ὑμετέραν γενναϊότητα, ἀλλ' οὐχὶ ταύτην μόνον. Ἐτι πολυτιμότερα χαρίσματα θεωρῶ τὴν ὑμετέραν ὑπακοὴν καὶ καρτερίαν, τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν ἐν ταῖς κακουχίαις. Τὰ προσόντα ταῦτα διακρίνουσι τὸν ἀγαθὸν στρατιώτην.

Ἡ σημερινὴ μεγάλη καὶ ἀξιομνημόνευτος ἡμέρα παρεσκευάσθη διὰ τῶν μαχῶν, ἄς ἠγωνίσθημεν, πρὶν ἢ ἀποκλεισθῇ τὸ Μέτς, μετ' αὐτοῦ ἀναχωρησάντων σωμάτων καὶ διὰ πάντων τῶν πολυτίμων ἡμῶν συντρόφων, ὅσοι εὔρον τὸν θάνατον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἢ ὑπέκυψαν εἰς τὰς κακουχίας. Εἰς ταῦτα πάντα ὀφείλομεν τὸ μέγα ἔργον, ὅπερ σήμερον σὺν Θεῷ συνεπληρώθη καὶ δι' οὗ ἐθραύσθη ἡ δύναμις τῆς Γαλλίας. Ἡ σημασία τοῦ σημερινοῦ συμβάντος εἶναι ἀνυπολόγιστος. Ὑμεῖς δὲ, στρατιῶται, οἵτινες ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἠνώθητε ἐν Μέτς ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου, μετ' οὐ πολὺ θ' ἀναλάβητε ἄλλοθι νέα διάφορα ἔργα.

Ἀποχαιρετῶν τοὺς στρατηγοὺς, ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας τῆς πρώτης στρατιάς καὶ τῆς μεραρχίας Κοῦμμερ, εὐχολοῦμαι αὐτοῖς ἐπιτυχίαν καὶ εἰς τὰς μελλούσας ἐπιχειρήσεις.

Ὁ στρατηγὸς τοῦ ἵππικοῦ
ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ ΚΑΡΟΛΟΣ »

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ λύσις τοῦ δράματος τοῦ Μέτς καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ γαλλικοῦ τοῦ Ῥήνου στρατοῦ.

1 Νοεμβρίου 1870.

B. ΒΑΛΤΙΝΟΣ.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Περὶ τῶν καταστρεπτικῶν μέσων.

Τηλεβόλα, πυρίτις, σφαῖραι σιδηραῖ καὶ μολύβδιναι εἶναι τὰ κυριώτερα καταστρεπτικὰ μέσα ἐν τῷ πολέμῳ. Διὰ τὴν ἐπέλθη δὲ ἔτι μεγαλύτερα καταστροφή, γεμίζονται αἱ σφαῖραι μὲ ἐμπρηστικὰ ὕλας, μὲ ἐκπυρσοκροτικὸν ὑδράργυρον, μὲ νιτρογλυκερίνην, διὰ τὴν διαβραχῶσι, τὰ δὲ διαβραχέντα τμήματα ἐπὶ μικρῶν ἀποστάσεων τὰ ἐκσπενδονισθῶσι πρὸς νέας καταστροφάς. Ἄλλαι σφαῖραι ἐκ χάλυβος διαπερῶσι τὸν θώρακα τῶν θωρηκτῶν πλοίων· εἶναι δ' αὐταὶ ἐπιμήκεις, λήγουνται εἰς ὄξύ, κοίλαι καὶ πεπληρωμέναι ἐκ καυσίμων ὑλῶν, αἷτινες, ἀναφλεχθεῖσαι μετὰ τὴν τῆς σφαίρας εἴσδυσιν εἰς τὰ ξύλινα σκάφη τῶν πλοίων, προκαλοῦσι τὴν τοῦ πλοίου πυρπόλησιν· καθότι ἐκ τῶν τοιούτων πνιγαχθέν δι' ὀπῶν τετραπημένων σφαιρῶν ἐξέρχεται ἀπειρον πλῆθος φλογῶν πρὸς κατάκαυσιν τῶν καυσίμων σωμάτων, ἡ δὲ φλέξις γίνεται διὰ εὐκινήτου κάρφους, κρούοντος τὸ εὐφλεκτον μίγμα.

Ἐπενοήθησαν καὶ κατασκευάζονται σφαῖραι μολύβδιναι ἐμπεριέχουσαι φώσφορον, αἷτινες, διαθλασθεῖσαι ἐπὶ σκληρῶν σωμάτων διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἀτμοσφαιρας ὑπὸ τοῦ καιομένου φωσφόρου προκαλοῦσι τὴν καῦσιν τῶν καυσίμων ὑλῶν.

Τοιαῦται φωσφοροῦχοι σφαῖραι δίδονται κυρίως εἰς τοὺς σκοπευτὰς, διὰ τὴν ῥίπτωσιν ἐπὶ τῶν μὲ πολεμεφόνδια, πεπληρωμένων ἀμαξῶν, διότι, ἀφ' οὗ θλασθῶσι καὶ ἔλθῃ ὁ ἐγκλεισμένος φώσφορος εἰς ἐπαρὴν μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἀναρλέγονται καὶ φλέγουσι τὰ ἐμπεριεχόμενα πολεμεφό-

δια δι' ἐκπυρσοκροτήσεως καὶ μεγάλης καταστροφῆς τῶν πλησίον εὐρισκομένων ἀντικειμένων· ὥστε αἱ σφαῖραι αὗται εἶναι φρικῶδες καταστρεπτικὸν μέσον.

Ἡ πρὸ τινων χρόνων ἐπινοηθεῖσα καὶ ἐφαρμοζομένη νιτρογλυκερίνη εἶναι μέσον καταστρεπτικώτατον πρὸς καταστροφήν κτιρίων, γεφυρῶν, σιδηροδρόμων, ὑφάλων, φρουρίων, καὶ διὰ τοῦτο ἐκλήθη ρηξέλαιον (spaenguel). Τὸ καλούμενον Φαινιανὸν πῦρ εἶναι, ὡς φαίνεται, διάλυσις τοῦ φωσφόρου εἰς τὸν καλούμενον θειοῦχον ἀνθρακα, καὶ τὸ διάλυμα τοῦτο ἔχει τὸ περίεργον ἰδιώμα ὅτι σώματα βραχένητα δι' αὐτοῦ φλέγονται ἀφ' ἐαυτῶν διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἀτμοσφαιρας. Καὶ τὸ πετρέλαιον δύναται τὴν συντελέσει πρὸς καταστροφήν καὶ καῦσιν τῶν ἠγχυροβολημένων πλοίων, ἐὰν τοῦτο εἰς μεγάλην ποσότητα ἐπιχυθῇ μετὰ τῶν πλοίων τούτων ἐπὶ τοῦ θαλασσοῦ ὕδατος καὶ ἀκολούθως φλεχθῇ. Πάραυτα εὐρίσκονται τὰ πλοῖα ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν καὶ καίονται. Ἀναφέρουσιν ἐπίσης περὶ λογγῶν, ἐχουσῶν ὑπεράνω τῆς αἰχμῆς των ἔτερον λεπτὸν σιδηροῦν κάλυμμα, καὶ ἀναμεταξὺ αὐτοῦ φώσφορον. Μετὰ τὴν εἴσδυσιν τῆς λόγχης, διαμένει τὸ κάλυμμα ἐντὸς τοῦ σώματος, ἐν ᾧ εἰσέδυσσε, καὶ ἄρχεται ἡ τοῦ φωσφόρου καῦσις· ταῦτα ὅμως ἐπιτυχῶς δὲν ἐφαρμόζονται. Ἐπίσης ἡ πρὸ χρόνων ἀνακαλυφθεῖσα βαμβακοπυρίτις εἶναι μέσον καταστρεπτικόν, καθὼς ἔχουσα ἰσχυροτέραν δύναμιν τῆς συνήθους πυρίτιδος. Ἐπίσης ἐπενοήθη ἡ λευκὴ καλούμενη πυρίτις, ἥτις ἔχει ἰσχυροτέραν τῆς συνήθους πυρίτιδος δύναμιν· ἐπειδὴ ὅμως δι' αὐτῆς τὰ ὄπλα εὐκολώτερον φθείρονται, δὲν ἐφηρμόσθη εἰσέτι.

Ἄπαντα ταῦτα τὰ ἐπινοηθέντα μέσα εἶναι καταστρεπτικὰ, ἐφαρμοζόμενα σήμερον πρὸς καταστροφήν τῶν πολυδαπάνων καὶ πολυχρονίων ἔργων τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ ἰδίου ἀνθρωπίνου

γένους. Εἶθε νὰ ἐκλείψῃ τοῦ λοιποῦ ὁ βροτολοιγὸς βάρβαρος πόλεμος καὶ νὰ διαμείνωσι ταῦτα τὰ ἐπινοήματα τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἀχρησίαν διὰ παντός.

Ξ. Λά ν δ ε ρ ε ρ.

Κατασκευὴ τῆς Λευκῆς πυρίτιδος.

Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους γίνεται πολὺς λόγος περὶ λευκῆς πυρίτιδος, ἐχούσης ἀνωτέραν δύναμιν τῆς συνήθους πυρίτιδος, κοινοποιῶμεν τὴν ἀναλογίαν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων ἀλάτων, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσι πρὸς σύνθεσιν αὐτῆς: 1 μέρος χρυσταλωμένου σιδηροκυανίουχου καλίου, 1 μέρος λευκῆς ζακχάρεως καὶ 2 μέρη γλωρικῆς ποτάσσης εἶναι τὰ συστατικὰ ταύτης τῆς λευκῆς πυρίτιδος. Ἐκάστη οὐσία κοπανίζεται χωριστὰ, καὶ εἰς λειοτάτην κατάστασιν συμμιγνύονται ἀκριβῶς διὰ ξυλίνης μαχαίρας.

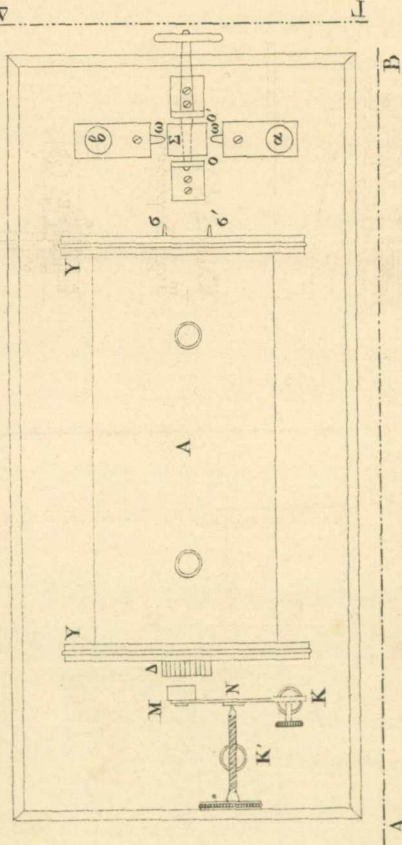
Τέλος δύναται διὰ συμμίξεως μεθ' ὕδατος νὰ μεταβληθῇ κατὰ τὸν διὰ τὴν πυρίτιδα ἐν χρήσει τρόπον εἰς κοκκώδη κατάστασιν. Ἡ λευκὴ αὕτη πυρίτις ἔχει πολλὰ πλεονεκτήματα ὡς πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἐκσπρεσδονιστικὴν δύναμιν, ἔχει ὅμως καὶ σπουδαῖον ἐλάττωμα, ὅτι τὰ ὄπλα ὀξειδώνονται ταχύτερα καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην ἐπιμελεσέρου καὶ συχνοτέρου καθαρισμοῦ, διὰ νὰ μὴ φθαρῶσι ταχέως ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐπὶ τοῦ σιδήρου ὀξειδωσίμου ἐνεργείας τοῦ γλωρικοῦ κάλεως.

Ξ. Λά ν δ ε ρ ε ρ.

(Σχ. 21)

Κάτοψις

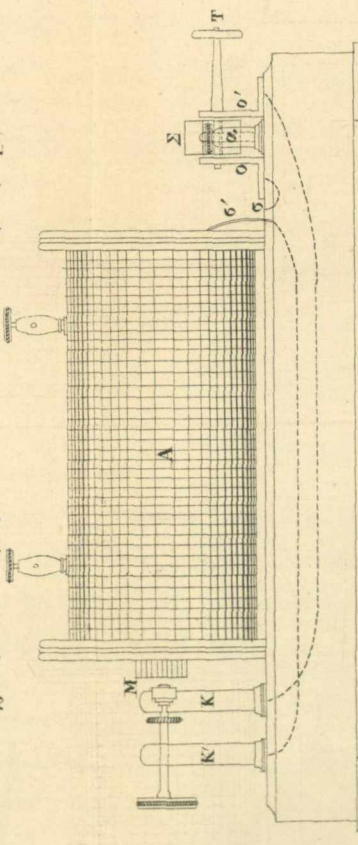
(Κλίμαξ $\frac{1}{4}$)

(Σχ. 22)

Πρόσφις κατά την ΑΒ

(Κλίμαξ $\frac{1}{4}$)

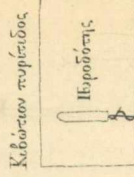
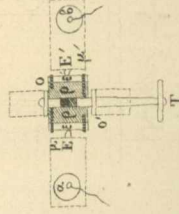
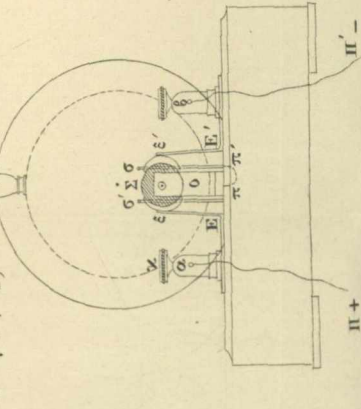
(Σχ. 23)

Πρόσφις κατά την ΓΔ

Κλίμαξ $\frac{1}{4}$

(Κλίμαξ $\frac{1}{4}$)

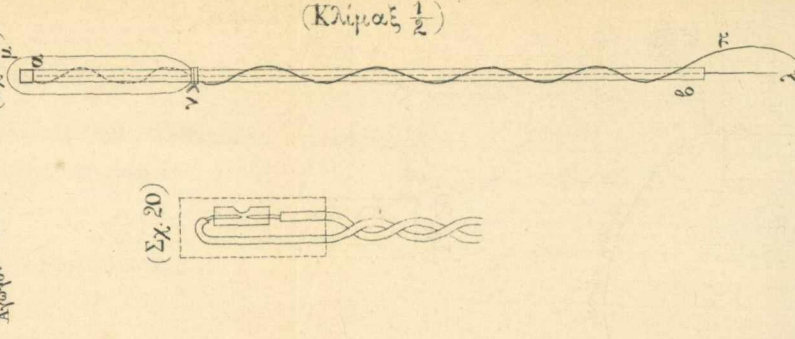
(Σχ. 24) Τομή Συγκολλητικού

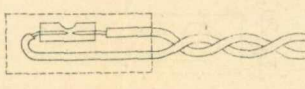
(Σχ. 27)

Αγώγιον αέρος

(Σχ. 25)

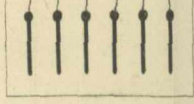

(Σχ. 20)

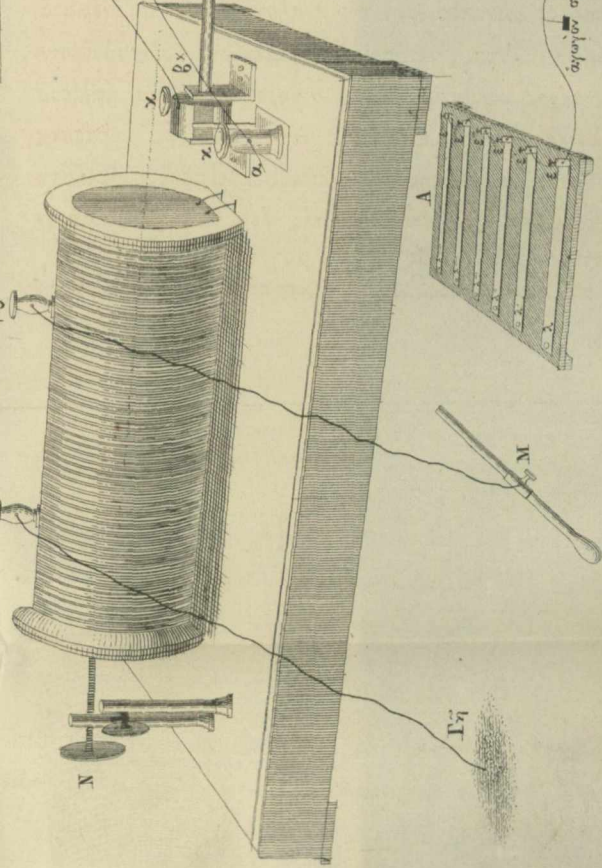

(Κλίμαξ $\frac{1}{2}$)

(Σχ. 28)

(Σχ. 26)

αγωγόν σύρμα

λατόν σύρμα

υπόνομος